

BRŠKI Časnik

Občina Brda

ŠTEVILKA 112 • LETNIK 27 • JESEN 2023

Petek, 13.

Petek, 13. oktobra 2023, se je zapisal v zgodovino naših Brd kot srečen dan. Po skoraj štiridesetih letih načrtovanj in pričakovanj smo uradno odprli obvoznico v Kojskem. Ob spominjanju teh let se mi v misli prikradejo številni sestanki na uredništvu Briškega časnika, ko sem vedno znova spraševala, kako je z obvoznico v Kojskem. Spraševala sem tudi o pitni vodi, pa o usodi Vile Vipolže, obnovi vasi Šmartno in še bi lahko naštevala. Spremljala sem ideje in nastajanje teh objektov ter držala pesti, da se uresničijo. Ti mejniki so dokaz, da s skupnimi močmi, trudom in vztrajnostjo lahko soustvarjamo čudovito prihodnost. Iz srca hvala vsem, ki ste verjeli in se trudili. Prebivalci Kojskega končno slišijo ptičje petje in se jim ne trese miza v dnevni sobi, ko mimo pripelje tovornjak, otroci pa lahko gredo varno v šolo in vrtec. Celotna investicija je bila vredna 6,3 milijona evrov. Izvedena je bila v več fazah. Promet je po novi obvoznici stekel dan po letošnji slavnostni seji v začetku junija, uradno odprtje pa se je zgodilo 13. oktobra. Poleg obvoznice smo v petek, 13. oktobra, ob nekdanjem mejnem prehodu v Vipolžah prerežali trak kolesarske steze med naseljem Dobrovo in nekdanjim mejnim prehodom v Vipolžah. S pomembno investicijo so zaorali ledino in, kot so poudarili na odprtju, vtira pot dodatnemu sodelovanju na področju črpanja evropskih sredstev. Odprt je bil prvi del posega Državnega kolesarskega omrežja Goriške razvojne regije - kolesarske povezave Nova Gorica–(Italija)–Vipolže–Dobrovo. Z izgradnjo te kolesarske povezave se Brda povezujejo z urbani središči (Gorica, Nova Gorica). Pridobitev predstavlja pomembno spodbudo zeleni mobilnosti in omogoča aktivno preživljanje prostega časa. Pohvalno je, da so na nekdanjem

mejnem prehodu Vipolže uspeli ohraniti drevesa in s tem obogatili vhod v našo občino in državo.

Dan kasneje se je v Vipolžah zgodil finale državnega pokala Pumpaj Slovenija pod okriljem Kolesarske zveze Slovenije ter v organizaciji Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda. Pumptrack proga v Vipolžah je manj kot leto po njeni izgradnji že gostila pomembno tekmovanje. Brda tako poleg turističnih, kulinarčnih in kulturnih dogodkov postajajo prizorišče pomembnih športnih tekmovanj. K razvoju športa bo pripomoglo tudi igrišče z umetno travo, ki ga postavljajo v teh dneh. Naložba bo omogočala, da se ekipe iz Slovenije in tujine v zimskem času odločijo za športne priprave na našem območju. S tem bo naša skupnost postala gostoljubno okolje tudi za športnike.

Obiskali smo šesti zaporedni dogodek Brda – Home of Rebula, ki s čezmejno avtohtono vinsko sorto združuje vinarje ene regije dveh držav.

Povezujejo se tudi kulturni ambasadordji, umetniki in vinarji v družini Art Circle – Krog umetnosti, ki je jeseni na dvanajstih lokacijah gostil skoraj 40

umetnikov iz trinajstih držav sveta. Cilj je do leta 2025 združiti 25 kulturnih ambasad. Letos so del zbirke Art Circle zapeljali tudi v tujino.

V Sloveniji in tujini blestijo naši vinarji, sadjarji in oljkarji. Veliko vas je, ki nas razveseljuje z nagradami in priznanji, a žal preveč, da bi utegnili vsem slediti. Bomo pa o vaših rezultatih z veseljem zapisali, če nas o njih obvestite preko elektronske pošte na naš elektronski naslov briskicasnik@gmail.com.

Velikokrat pozabimo, da vseh dogodkov in rezultatov ne bi bilo brez vode. Dr. Tanja Gomiršek se v svojem članku spominja, da prav letos beležimo 70 let od izgradnje vodovoda, ki je bistveno izboljšal pogoje življenja v Brdih. Premalokrat se zavemo, kakšen privilegij imamo, še posebej zadnjih deset let, ko pijemo čistejšo in boljšo vodo iz zajetja Mrzlek. Lahko smo srečni, da imamo to dobroto v izobilju.

Da je voda lahko uničujoča, smo spoznali letos, ko so poplave prizadele nekatere predele naše države. Ob tem nas kljub zaskrbljujočemu stanju razveseli solidarnost, ki se je stekla med nami. Zgodbo o nesebični pomoči briških gasilcev in nekaterih posameznikov bomo objavili v zimski številki.

Žal duh širše politične situacije v svetu ni tako navdihujoč, kot je naše lokalno dogajanje. Izraelsko-palestinski spor vpliva na življenje ob meji. Zaradi naraščajoče globalne napetosti in povečane varnostne zaskrbljenosti so lokalne oblasti začasno okrepile nadzor na mejnih prehodih. V upanju, da je to zgolj začasna rešitev, vam želim, da preživite eno krasno in barvito jesen tudi v družbi Briškega časnika.

Lucija Prinčič Terpin,
vaša odgovorna urednica

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:
Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Ana Cukijati, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Milena Beguš, Monika Prinčič,
Goran Simčič, Iva Sivec,
Mateja Drnovšek, Erika Koncut

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s.p.,
mobi: 040 475 676
e-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
DESENIA Danijela Milašinović s.p.

Za lekturo oglasnih sporočil
so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
tel.: (05) 335 10 38,
031 220528

Računalniški prelom in tisk:
GRAFIKA SOČA

Briški časnik prejme brezplačno vsako
gospodinjstvo občine Brda.

issn 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov
Po mnenju Urada vlade za informiranje je
javno glasilo Briški
časnik proizvod informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3
tarife prometnega davka, po kateri se
plačuje DDV.

Briški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič, ZOSO foto

Uvodna županova misel

Cenjeni Brike in Brici, spoštovani bralke in bralci briškega občinskega glasila!

»Kadar ni češenj, se tudi za vse ostalo obeta slabša letina.« To briško ljudsko modrost sem v svoji rani in manj rani mladosti večkrat slišal in moram priznati, da brez dvoma drži. To se je izkazalo tudi letos. Češenj je bilo znatno manj kot ob normalnih letinah, vremenske neugodnosti pa niso prenehale vse do trgatve. Tako je izpad pri pridelavi grozdja za četrtno, ponekod tudi za skoraj tretjino. Za marsikatero kmetijo bodo prihodnji meseci zaradi manjšega prihodka precejšen izziv.

Vremenske nepravilnosti so naredile svoje. To je gotovo. Ne moremo nič proti naravi. A kljub temu, če pogledamo širšo sliko, smo jo v Brdih tokrat, navkljub toči, dobro odnesli. Moč narave ni prizanesla ne v Posočju ne v Vipavski dolini. Čepovan in Tiho dolino je v trenutku opustošil veter. Da ne omenjam katastrofalnih poplav, ki so prizadele velik del Slovenije. Te tragedije so se dotaknile tudi naših src. Občina Brda je po svojih močeh in pristojnostih prispevala za čimprejšnje okrevanje na prizadetih območjih, pohvale pa gredo predvsem prostovoljcem in PGD Dobrovo, ki so poprijeli za orodja in pomagali na terenu.

Da si ne moremo več zatiskati oči pred podnebnimi spremembami, so v zadnjih septembrskih dnevih poznavalcem in piscem o vinih iz celotnega sveta predstavili tudi organizatorji šeste edicije mojstrske delavnice o rebuli Masterclass Brda Home of Rebula. Dogodek je izjemnega pomena v luči čezmejnega sodelovanja z namenom plemenitenja potencialov in avtentičnosti našega čezmejnega prostora, ki mu pravimo Brda. Zato Občina Brda projekt podpira od njegovih prvih edicij in na tem mestu organizatorjem čestitam za vztrajnost in daljnosežni pogled o dodani vrednosti, ki jo teritoriju daje rebula.

Vlivanje elana čezmejnemu sodelovanju je bilo vedno med prioritetami Občine Brda. Pobrateni smo s kopico občin v sosednjih državah, še posebej pa gojimo posebno prijateljstvo z občinami na avstrijskem Koroškem, pri čemer nam je v veliko oporo celovški Alpsko-jadranski

Župan Franc Mužič na odprtju obvoznice

center za čezmejno sodelovanje. Z gotovostjo trdim, da moramo iz teh dolgoletnih vezi ustvariti še več prodornejših aktivnosti ter zasnovati nove dobre zgodbe in prakse. Zato bomo v Občini Brda temu področju v prihodnje posvečali še več pozornosti.

Vsekakor sem zadovoljen, da sta ekipi občinske uprave in Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda prodorni pri iskanju virov sofinanciranja projektov. Na razpisu Sklada za male projekte GO!2025 smo pridobili skoraj 400.000 evrov za projekta DeBAGUER&MUŠIČ (Nove muzejske zbirke) in BRIDGE (Turizem in kultura v harmoniji z okoljem). Pri slednjem gre za ureditev območja naravnega spomenika Krčnik. Dodatnih 100.000 evrov smo pridobili tudi na razpisu za izbor sofinanciranja investicij v obnovo večnamenskih športnih dvoran ali telovadnic in posodobitve ali vzpostavitev novih zunanjih športnih površin v letu 2023, ki ga je razpisalo ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, in sicer za položitev umetne trave na nogometnem igrišču v Športnem parku Vipolže. Ta investicija bo dokončana do konca novembra, zaradi česar se bodo v Vipolžah razprle dodatne priložnosti promocije športnega turizma. Temu bosta še več elana dali tudi ravno tako v oktobru v uporabo predani naložbi koloparka in fitnesa na prostem. Tudi pri zadnjem smo pridobili sofinanciranje, in sicer s strani Fundacije za šport.

Naj nekaj besed namenim tudi področju mladih. V poletnih mesecih smo zaključili prvi poziv participativnega proračuna za mlade. Prispele so zelo zanimive vloge, za katere sem zadovoljen, da je ocenjevalna komisija presodila in izpostavila, da jih je potrebno, četudi

Uvodna županova misel

tri niso bile izbrane, vzeti v zakup in poskusiti v bodoče uresničiti na druge načine. Čestitam pa zmagovalni zamisli otroških igral na Humu. Še ena novost s področja mladih je tudi nova spletna stran mladivbrdih.si, ki združuje vse aktivnosti briške mladine. Kot je razvidno iz dosedanjih objav, briškemu mladežu to jesen, pa tudi v bodoče, gotovo ne bo dolgčas.

Ko pišem ta nagovor, se ravnokar določajo zadnji detajli slavnostnih odprtij 2-milijonske investicije kolesarske steze med Dobrovim in nekdanjim mejnim preходом Vipolže ter skoraj 6-milijonske investicije obvoznice Kojško. Ne bom skrival zadovoljstva, da sta ti dve naložbi končno pod streho. Urejeni sta dve izmed treh najpomembnejših vpadnic v našo občino. Obe investiciji sta dokaz, kako Brici trdoživo vztrajamo pri zastavljenih ciljih. Skoraj 40 let je moralo preteči, da se je uresničila »osimska« zamisel, torej da t. i. Briška cesta iz Solkana pripelje do Gonjač in pripomore k boljšim gospodarskim pogojem v tem žepu Slovenije onkraj Soče. Tudi tukaj je vzkliko lepo krožišče, ki ga že krasi oljka, osebni dar Kojščana po srcu. Donatorju se na tem mestu v imenu občine in Kojščanov iskreno zahvaljujem.

Vedno poudarjam, da se nič ne zgodi čez noč, pa tudi, da je potrebno biti pripravljen na prave trenutke. Tako je bilo tudi z obvoznico Kojško. Leta 2016 po sprejetju občinskega prostorskega načrta smo sestan-kovali z Direkcijo RS za infrastrukturo (DRSI). Ob tej priložnosti smo na mizo postavili tudi vprašanje: »Kaj pa obvoznica Kojško?« Projekt je izpolnjeval vse s strani DRSI izpostavljene pogoje in tako se je v tistem trenutku sprožila verižna reakcija: revidiralo se je projekt iz časov gradnje Briške ceste (t. i. Sabotinske ceste), državi smo, da bi pospešili postopke, pomagali pri komuniciranju z lastniki zemljišč ter odkupu in danes imamo obvoznico, ki je Kojščanom olajšala prometne nevšečnosti v središču naselja ter bistveno pripomogla in izboljšala prometno varnost, še posebej ob tamkajšnji šoli in vrtcu. Obvoznica pa pomeni tudi boljše pogoje za gospodarske tokove in življenje v Brdih. Da je vse steklo na ta način, gre zahvala posluhu tako DRSI kot ministrstva za infrastrukturo.

Pred vami je 112. številka Briškega časnika, ponovno izjemno bogata z zgodbami, uspehi, mislimi in zamislimi nas vseh, Brik in Bricev. Verjamem, da bo tudi ta številka ena izmed tistih, ki jih bomo še mnogokrat poprijeli v roke in listali. Nenazadnje je ravno to tisti čar, ki to občinsko glasilo dela tako dolgoživo.

župan Franc Mužič

»Bujša Brda«

Zaključil se je prvi poziv participativnega proračuna za mlade »Bujša Brda«

Konec letošnje pomladi je Občina Brda objavila prvi poziv participativnega proračuna za mlade, ki mu je nadela ime »Bujša Brda«. Do konca poziva, torej 30. junija, so na občino prispele 4 vloge, od katerih je bila samo ena v skladu s pogoji in merili razpisa, zato glasovanje ni bilo potrebno. Tako je sklenila ocenjevalna komisija, ki je pregledala prispele vloge in zeleno luč prižgala skoraj 20.000 evrov vrednemu projektu Otroška igrala na Humu. A daleč od tega, da bi bili ostali trije predlogi slabi. Ravno nasprotno. Prav vse štiri vloge je komisija, ki ji predseduje podžupanja Teja Jelina, ocenila kot zelo dobre in obljubila, da bodo tudi neizbrane tri projekte preučili in jih v prihodnje uresničili.

»Brda z novim projektom participacije mladih postajajo še »bujša Brda«. Po predlaganih projektih se je dejansko izkazalo, da imajo mladi veliko idej in volje delati za dobro briške družbe. Tudi, če je bil tokrat samo en projekt skladen z razpisom, to ne pomeni, da bodo ostali projekti pristali v predalu. Nasprotno, navdušeno smo jih sprejeli in se zavzeli, da gremo projektom naproti, ker smo zaznali, da je zdaj pravi čas, da stvari uredimo in jih v naslednjih letih realiziramo. Hvala mladim za angažiranost,« je o letošnjem prvem pozivu participativnega proračuna za mlade povedala Jelina.

Pohvalno je tudi, da so prispele vloge prišle iz štirih različnih koncev Brd, in sicer z območja vaških skupnosti Hum, Medana, Vipolže in Neblo.

O projektu *Otroška igrala na Humu*

Projekt predvideva pripravo in vso ureditev terena, nabavo in postavitev igral »motorični kompleks« ob združnem domu na Humu. Otroška igrala bodo primerna za otroke od 3. leta starosti, spodbujala bodo gibalni razvoj otroka, torej koordinacijo, ravnotežje, moč, gibljivost, vetra pa bodo dala tudi kreativni igri otrok. V naselju Hum otroških igral še nimajo, zato bodo predstavljala dopolnitev igrišča in okolice združnega doma, predvsem pa priložnost več za druženje krajanov vseh generacij. S tem se uresničuje tudi javni interes na območju Občine Brda. Projekt, ki je tudi skladen z razvojnimi usmeritvami občine, opredeljenimi z veljavnimi razvojnimi programi, s strategijami in programi razvoja posameznih področij, je težak skoraj 19.500 evrov. Investicija bo izvedena v letu 2024.

Erika Koncut

7. in 8. redna seja Občinskega sveta Občine Brda

Svetniki sprejeli drugi letošnji rebalans občinskega proračuna

Sredi septembra je bila na sporedu sedma redna seja briškega občinskega sveta, na kateri so svetniki obravnavali Poročilo proračuna Občine Brda v prvem polletju 2023, odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, sofinanciranje začasnega spremljevalca učencu s posebnimi potrebami za šolsko leto 2023/2024, razrešitev in imenovanje novega člana v svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v občini ter ukinitve zaznambe javno dobro na parcelah v k. o. Biljana.

Polletno poročilo nakazuje nižjo realizacijo od planiranega v letu 2023

Občina je v prvem polletju leta 2023 realizirala prihodke v višini 4.135.304 evrov, kar predstavlja dve petini načrtovanih proračunskih prihodkov. Na odhodkovni strani pa je bilo realiziranih 3.809.184 evrov, kar predstavlja 36,2 % glede na plan ter izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 326.120 evrov. Realizacija posameznih vrst prihodkov in odhodkov je različna. Kot je zapisano v polletnem poročilu, na podlagi dejanske realizacije januar–junij 2023, trenutnih razmer v državi, dinamike investicij, pritekanja prejemkov ter prodaje zemljišč in zgradb občinska uprava ocenjuje, da bo realizacija prihodkov in odhodkov proračuna za leto 2023 nekoliko nižja glede na planirana sredstva.

Mateja Štendler je nova članica Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

Občinski svet je na septembrski seji razrešil članico Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Občini Brda Patricijo Jakin, ki je izstopno izjavo podala konec avgusta, ter na njeno mesto na predlog Medobčinske inšpekcijske in medobčinske redarske službe imenoval Matejo Štendler. Nova članica bo to mesto zasedala do poteka mandata ostalim članom sveta.

8. redna seja občinskega sveta

Nekoliko krajši dnevni red je svetnike pričakal tudi v oktobru. Svetniki so tokrat obravnavali odlok o občinskih cestah, odlok o drugem letošnjem rebalansu ter spremembo pogodbe o ustanovitvi družbe z omejeno

odgovornostjo RRA severne Primorske, Regijska razvojna agencija, d. o. o., Nova Gorica.

Nastopil je čas za uskladitev odloka o občinskih cestah

Triindvajset let že šteje do sedaj veljavni odlok o občinskih cestah v Občini Brda, ki pa je bil zaradi uskladitve z aktualnim zakonom o cestah potreben revidiranja. Glavni pomen odloka je bil, da občinski svet potrdi upravljavca občinskega omrežja, Občino Brda oziroma njeno občinsko upravo, vsebina preostalih določb pa je podrobnejša opredelitev pravil iz nadrednega zakona. O odloku bodo svetniki sklepali v drugem branju, predvidoma na naslednji seji.

Skoraj za desetino manj prihodkov in odhodkov

Svetniki so na oktobrski seji, kot je že dolgo praksa, po predhodnem usklajevanju svetniških list sprejeli drugi letošnji rebalans občinskega proračuna. Glede na veljavni prvi rebalans proračuna za leto 2023 se prihodki zmanjšujejo za 8,3 %, odhodki pa za nekoliko več, za 8,7 %. Občina je slednje zmanjšala predvsem zaradi predvidenega izpada prihodkov iz naslova komunalnega prispevka ter iz naslova transfernih prihodkov iz državnega proračuna in EU. Prihodki so planirani v višini 8.971.013 evrov, odhodki pa v višini 9.620.209 evrov.

Razvojna regijska agencija severne Primorske odslej na Erjavčevi

V nadaljevanju so svetniki obravnavali še spremembo pogodbe o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo RRA severne Primorske, Regijska razvojna agencija, d. o. o., Nova Gorica. RRA je za obravnavo in sklepanje zaprosila zaradi spremembe sedeža, ki obenem pomeni spremembo družbene pogodbe. Nov sedež družbe se nahaja na naslovu Erjavčeva ulica 2 v Novi Gorici.

Erika Koncut

Zapisniki sej Občinskega sveta Občine Brda in gradiva sej so objavljeni na spletni strani Občine Brda pod rubriko Občinski svet.

Obisk župana Občine Mirna

Občina Brda se bo priključila Mreži postajališč za avtodome po Sloveniji

Avtodomarski turizem je po epidemiji covida-19 doživel razcvet, predvsem na račun fleksibilnosti, ki jo uporabnikom nudi avtodom. Ta omogoča tudi mobilnost, ki jo dandanašnji turisti iščejo, pa tudi varno okolje in samostojnost pri načrtovanju potovanja.

»Z avtodomi običajno potuje tudi specifična vrsta turistov, ki iščejo oddih v čistem, naravnem okolju in se zanimajo za aktivnosti v naravi,« med drugim o avtodomarskem turizmu pišejo na spletni strani Hausbau. Da je avtodomarski turizem potencial, ki ga gre izkoristiti, poudarja tudi župan Občine Mirna Dušan Skerbiš, ki je Občino Brda in briškega župana skupaj slovenskim politikom in dolga leta članom Državnega zbora Republike Slovenije Tonetom Anderličem obiskal v začetku avgusta.

Skerbiš je briškemu kolegu in direktorici občinske uprave Aniti Manfreda predstavil projekt povezovanja občin v ponudbi postajališč za avtodome. Občina Mirna, sicer ena najmlajših slovenskih občin, je bila namreč pobudnica tovrstnega povezovanja v obliki projekta Mreža postajališč za avtodome po Sloveniji (www.camperstop.si), ki je stekel leta 2014, danes pa je v mreži že več kot 160 slovenskih lokacij za postanek avtodomov. V mrežo, ki avtodomarjem nudi vse potrebne informacije o posameznem postajališču, so se iz naših goriških koncev že vključile občine Ajdovščina, Miren-Kostanjevica in Nova Gorica.

»V Občini Brda imamo že dva ponudnika tovrstnih postajališč, Casino Venko v Neblem in Kamp Brda v Podsobotinu, v prihodnje pa že načrtujemo ureditev postajališča v okviru Športnega parka Vipolže, zato smo pobudo zaznali kot priložnost za dodatno promocijo naših prelepih gričev in ponudbe,« sta o predstavitvi projekta povedala župan Mužič in direktorica občinske uprave Manfreda.

Erika Koncut

Fotografija: Anita Manfreda, Erika Koncut

Z leve župan Občine Mirna Dušan Skerbiš, direktorica OU Anita Manfreda, župan Franc Mužič, politik Tone Anderlič

Katalog Po Sloveniji z avtodomom

Po skoraj štirih desetletjih uresničili obvoznico Kojsko

Za bistveno boljšo prometno varnost in kvalitetnejše življenje

Težko pričakovano odprtje obvoznice Kojsko je bilo 13. oktobra. Celotna investicija prestavitve regionalne ceste Solkan–Gonjače je bila vredna 6,3

milijona evrov. Izvedena je bila v več fazah, promet po novi obvoznici pa je stekel dan po letošnji slavnostni seji Občine Brda v začetku junija.

Gre za uresničitev pomembnega projekta, ki bo vлил dodatni elan briškemu gospodarstvu, krajanom pa pomeni bistveno boljšo prometno varnost in kvalitetnejše življenje. To je na slavnostnem dogodku izpostavil tudi župan Franc Mužič: »Osimska cesta je bila zgrajena leta 1986. Takrat se je veliko govorilo o obvoznici Kojskega, ampak ni prišlo do realizacije. Razlogov je bilo več: nerodni Brici se nismo znali odločiti, katero traso bi izbrali, zmanjkalo pa je tudi denarja zanj, tako da se je ta zadeva realizirala šele sedaj. Čakali smo tudi, kaj se bo zgodilo z umikom schengenskega režima na meji. Prelomno je bilo leto 2016, ko sta nam prisluhnili direkcija za ceste in ministrstvo za infrastrukturo.«

Nevšečnosti v središču Kojskega so v največji meri povzročali – ker se v Brdih v zadnjih desetletjih resnično veliko gradi – tovornjaki, pa tudi avtobusi. Prava avantura je bila dostava in prevzem otrok v šoli in vrtcu. »Z gradnjo obvoznice je tudi ta problem nekako rešen. Vesel sem, ker so ljudje zadovoljni s to pridobitvijo. Verjamem, da jim ni bilo lahko v času gradnje, ker je bilo veliko hrupa, prahu in drugih motečih elementov, ampak sedaj smo lahko vsi več kot zadovoljni,« še dodaja Mužič. Da je kvaliteta bivanja po izgradnji obvoznice resnično boljša, potrjujejo tudi domačini.

Po skoraj štirih desetletjih uresničili obvoznico Kojsko

Slavnostno besedo je imela ministrica za infrastrukturo mag. Alenka Bratušek, ki je uvodoma spomnila tudi na težke pretekle mesece zaradi uničujočih poplav v Sloveniji, glede obvoznice Kojsko pa je poudarila: »V večji meri je to investicija ministrstva za infrastrukturo, ki je vredna 6,3 milijona evrov, tako da je to tudi za nas velik projekt. Vesela sem, da smo naredili piko in da bo v Brdih oziroma v Kojskem promet potekal bolj varno. Kot smo slišali, predvsem za otroke, ki hodijo v šolo. Menim, da je to pridobitev tako za Slovenijo, predvsem pa za Občino Brda in Kojsko.«

Občina je v sklopu izgradnje obvoznice krila slabih 110.000 evrov za ureditev pločnikov in javne razsvetljave na območju krožišča v naselju Kojsko. Kasneje je uredila še pločnik za naselje Brestje.

Slavnostnemu dogodku v Kojskem so prisostvovali tudi državna sekretarka ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj Andreja Katič, direktor Direkcije RS za infrastrukturo Bojan Tičar in nekdanji vodja projekta obvoznice Kojsko Božo Kordin. Toplino in prisrčnost slavnostnemu pozdravu novi pridobitvi pa so gotovo vlili učenka podružnične šole Kojsko in člani Pihalnega orkestra Brda, za slikovitost trenutka pa je poskrbela skupina starodobnikov AMD Gorica, ki se je takoj po rezu traku zapeljala skozi krožišče in naprej po obvoznici. Krožišče v Kojskem krasi oljka, že četrta donirana zapovrstjo. Oljko za kojščansko krožišče je namreč osebno podaril Miran Klanjšček, Kojščan po srcu.

Erika Koncut

Fotografije: Andrej Colja in Damijan Simčič,
ZOSO foto

Popravek v članku Mladinskega sveta Brda

V prejšnji številki Briškega časnika smo v članku Mladinskega sveta Brda na strani 51 pomotoma zapisali, da naj se mladi prijavljajo na razpise, ki so povezani s stanovanjsko politiko – subvencioniranjem komunalnega prispevka. Mladi naj se vsekakor prijavljajo na razpise, vendar v Občini Brda nimamo subvencioniranega komunalnega prispevka, ampak imamo subvencionirane obrestne mere za najeta posojila za izgradnjo, prenovu in nakup stanovanj ter stanovanjskih hiš v Občini Brda.

Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

Kolesarska steza Dobrovo–Vipolže uradno odprta

Za slikovit vhod v Brda ohranili naravno dediščino

13. oktobra smo ob nekdanjem mejnem prehodu v Vipolžah prerezali trak pomembne investicije, s katero ponovno kažemo dobro prakso in orjemo ledino. Slavnostno smo odprli prvi del posega Državnega kolesarskega omrežja Goriške razvojne regije - kolesarske povezave Nova Gorica–(Italija)–Vipolže–Dobrovo, torej kolesarsko stezo med naseljem Dobrovo in nekdanjim mejnim prehodom v Vipolžah.

Prisotne sta uvodno pozdravila župan Občine Brda Franc Mužič in direktorica Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje EZTS GO Romina Kocina. Slavnostno besedo pa je imela državna sekretarka na Ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj Republike Slovenije Andreja Katič. O novi pridobitvi v Brdih je poudarila: »Na ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj smo vedno veseli uspešnih zgodb in zagotovo je to ena lepa pridobitev. Veseli smo izvedbe, da je vse potekalo tako kot mora, v roku, kajti sedaj zaključujemo eno perspektivo in smo že vstopili v drugo. Verjamem, da se bo tudi ta kolesarska steza zložila v vse ostale kolesarske steze, ki povezujejo Slovenijo znotraj naših meja. Tukaj pa tudi prvič izven, čezmejno, tako da ima zaradi tega še posebno težo.«

Z izgradnjo kolesarske povezave se Brda povezujejo z urbani središči, kot sta Gorica in Nova Gorica. Nova pridobitev predstavlja pomembno spodbudo zeleni mobilnosti, pa tudi vpliva na aktivno preživljanje prostega časa. Tudi v luči bližajoče se Evropske prestolnice kulture GO!2025 je krepitev trajnostnih povezav med prizorišči dogajanj leta 2025 vez, ki celotno območje še bolj povezuje in dela unikatno. Predstavlja pa tudi svojevrstno pristno uživanje čezmejnega večkulturnega teritorija.

»Zelo ponosni smo tudi na to, da smo na nekdanjem mejnem prehodu v Vipolžah uspeli ohraniti drevesa, ki nudijo izjemno slikovit vhod v Brda z italijanske strani. V ta namen je bilo potrebno spremeniti projekt, a bilo je res vredno. Oplemenitili smo vhod v našo občino in državo ter na ta način prebivalcem kot tukajšnjemu ambientu, ki pridobiva tudi na družabnem utripu, ohrani-

nili del naravne dediščine. Tudi tukaj smo torej pokazali trajnostni pristop Občine Brda do okolja,« dodaja direktorica občinske uprave Anita Manfreda.

Slavnostno odprtje so popestrili učenci OŠ Alojza Gradnika Dobrovo in skupina kolesarjev, ki je kot prva zapeljala po uradno namenu predani kolesarski stezi, prisotni pa so bili tudi predstavniki sosednjih občin z obeh strani državne meje.

Kolesarska steza Dobrovo–Vipolže uradno odprta

Operacija vzpostavitve 19 kilometrov dolge čezmejne kolesarske povezave se je izvajala v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. Gre za projekt v okviru Dogovora za razvoj regij, ki je prav v tem primeru prvič segel tudi čez mejo. Vodilni partner v projektu je bila Občina Brda, kot partner in upravičenec pa je bil v projekt vključen tudi EZTS GO (Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje), in sicer za aktivnosti, ki so potekale na ozemlju

Italije (na območju občin Števerjan, Moš in Gorica). Operacija je sofinancirana s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Vrednost celotnega projekta znaša slabih 2,1 milijona evrov, od tega 1,3 milijona evrov predstavlja sofinanciranje iz naslova Evropske unije in države. Občina je prispevala slabih 800.000 evrov.

Erika Koncut

Fotografije: Andrej Colja in Damijan Simčič, ZOSO foto

Sodelovanje s pobratenimi in prijateljskimi občinami

»Na področju čezmejnega sodelovanja smo bili vedno avantgarda«

Občina Brda je pobratena z dvema italijanskima občinama (Števerjan, Krmin), dvema hrvaškima (Matulje, Barban) ter eno avstrijsko občino (Pli-berk), tesne prijateljske odnose pa goji s kar devetimi občinami, in sicer v Italiji (Priverno), Srbiji (Loznica), Rusiji (Dubna), največ pa v Avstriji (Celovec, Beljak, Velikovec, Globasnica, Breže

in Kötschach-Mauthen). Seveda ne smemo pozabiti na številne delegacije različnih občin, ki pogosto obiskujejo briško občino kot primer dobre prakse pri implementaciji različnih projektov in razvojnih smernic. Tudi letošnje poletje je bilo v znamenju utrjevanja čezmejnih sodelovanj in tlakovanja priložnosti za poslovne in razvojne projekte.

Na »konfinu« o prihodnjih izzivih sodelovanja

V drugi polovici avgusta sta se uradno srečala briški župan Franc Mužič in županja pobratene Občine Števerjan Franka Padovan. Srečanje se je najprej odvijalo v občinski stavbi, zaključilo pa v senci skupnega čezmejnega projekta Utrinkovalnic Brda Collio na mejnem prehodu v Vipolžah, kjer sta županja Padovan in župan Mužič nazdravila z ravno tako čezmejnim projektom čezmejne penine Sinefinis vinarstev Gradišciutta in Ferdinand. Pa še zanimivost zdravice v utrinkovalnici: oba, tako briški župan kot števerjanska županja, sta sedela na ozemlju vsake svoje domače občine.

»To srečanje je bilo na Občini Brda na pobudo našega domačina, poslovneža, ki ureja določene zadeve na nekdanjem mejnem prehodu Vipolže. No, sigurno bi si on želel neke aktivnosti izpeljati tudi na italijanski strani, se pravi v števerjanski občini. O tem sva se pogovarjala z mojo kolegico Franko,« je o srečanju povedal župan Mužič in dodal, da je bil razgovor nadvse uspešen in poln optimizma. »Resnično si namreč želimo, da to sodelovanje Brda–Collio pride čim bolj do izraza in zato sva se tudi fotografirala v tej utrinkovalnici Brda Collio.«

Priložnosti skupnih projektov in iskanja virov financiranja zanje gotovo ne manjka, od razpisov Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje EZTS GO in Evropske prestolnice kulture GO!2025 do novega razpisa za standardne projekte programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027 št. 02/2023, pri katerem bo na voljo 24 milijonov evrov iz sklada ESRR. Razpis bo odprt od 28. 8. 2023 do 27. 10. 2023.

Župan Občine Brda Franc Mužič in županja Občine Števerjan Franka Padovan

Sodelovanje s pobratenimi in prijateljskimi občinami

Brda od blizu spoznal tudi koroški deželni glavar Peter Kaiser

Briško občino sta na povabilo briškega župana Franca Mužiča v avgustu obiskala tudi deželni glavar Koroške Peter Kaiser in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon, katerima se je pridružil še župan koroške Občine Globasnica in obenem predsednik celovškega Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje Bernard Sadovnik. Občina Brda namreč že vrsto let prav preko Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje in prijatelja Brd Bernarda Sadovnika goji tesne prijateljske vezi s Koroško.

Čezmejno koroško in goriško omizje si je najprej v roke seglo na Dobrovem v občinski stavbi, neformalni obisk pa nadaljevalo v Šmartnem, biseru Brd, ki je bilo tudi s pomočjo celovške občine po potresu leta 1976 obnovljeno in danes gosti številne prireditve in nudi gostoljubje turistom z vsega sveta. Koroški deželni glavar Peter Kaiser in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon sta se med obiskom Šmartnega ob spremstvu predsednika AACC Bernarda Sadovnika, briškega župana Franca Mužiča in direktorice občinske uprave Anite Manfreda seznanila z mejniki sodelovanja briške občine s koroškimi ter si ogledala Celovško hišo, ki je bila kot znak dolgoletnega plodnega prijateljstva s celovško občino obnovljena pred dvema letoma.

Na izjemno dolgoživem pliberškem sejmu jormak pečat že tradicionalno pušča tudi Občina Brda

Pliberške občine si gotovo ne moremo predstavljati brez tradicionalnega jormaka, največje in najstarejše zabave južne avstrijske Koroške. Njegova dolgoživost je resnično občudovanja vredna, saj obstaja že krepkih 730 let. Pliberški jormak v

Pohod z nonami in nonoti

V sklopu Tedna otroka smo v našem vrtcu organizirali že tradicionalen pohod z nonami in nonoti. strokovni delavci vrtca v Kojskem

Direktorica OU Anita Manfreda, župan Franc Mužič, deželni glavar Koroške Peter Kaiser in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon

začetku septembra dejansko postane največje nakupovalno središče na Koroškem, na katerem je letos sodelovalo nad 300 trgovcev in razstavljalcev, po ocenah organizatorjev pa ga obišče okrog 100.000 obiskovalcev. Na jormaku že vrsto let ne manjka niti delegacija in ponudba iz Občine Brda, saj je s pliberško občino tudi pobratena.

Letos so briško delegacijo sestavljali podžupanja Teja Jelina, ki je v imenu Občine Brda pozdravila prisotne, predsednik in članica komisije za čezmejno sodelovanje Matija Močnik in Silvestra Elen Brašnič Saffigna ter direktorica občinske uprave Anita Manfreda. Briško turistično in kulinarčno ponudbo pa je vse štiri dni sejma predstavljala viinarska kmetija Primar iz Šmartnega.

Občina Brda posveča posebno pozornost tovrstnim čezmejnim srečanjem, saj je njihova smiselnost ravno v tem, da se utrjujejo prijateljski odnosi ter sklepajo nova sodelovanja. »Občina Brda je bila vedno avantgarda na tem področju čezmejne povezovanja, na kar sem izredno ponosen in si želim, da tako prakso utrjujemo in nadgrajujemo tudi v prihodnje. V tujini smo namreč bili vedno znani po toplem gostoljubju in po tem, da ob obisku ponudimo briške lokalne produkte,« poudarja briški župan Franc Mužič. Tako ne čudi, da je briška kulinarčna stojnica kmetije Primar pogostila številne visoke

Sodelovanje s pobratenimi in prijateljskimi občinami

goste zamejskega prostora, med drugim Walterja Bandlja, predsednika Sveta slovenskih organizacij (SSO), ki je ena od dveh krovnih manjšinskih organizacij v Italiji, mag. Filipa Warascha iz celovškega Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje, nekdanjega župana Občine Števerjan Adriana Corsija, generalnega konzula Republike Slovenije v Celovcu dr. Antona Novaka, pa tudi ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Mateja Arčona, ki je istega dne obiskal v poletni vodni ujmi prizadete občine avstrijske Koroške.

Jormak se torej izkazuje tudi kot izvrstna priložnost prepletanja vezi in sklepanja novih projektov. Tako si je za prihodnje obiske pot v Brda že začrtal pliberški župan Stefan Visotschnig. Velja še omeniti, da smo ob tej priložnosti stike navezali tudi z Občino Codroipo, ki jo je pritegnila briška filozofija promocije lokalnih produktov in čezmejnega sodelovanja, zato si želi tesnejšega sodelovanja z Občino Brda kot primerom dobre prakse.

Erika Koncut

Fotografija: Anita Manfreda

Z leve: župan občine Globasnica Bernard Sadovnik, deželni glavar Koroške Peter Kaiser, župan občine Brda Franc Mužič, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon in direktorica OU Anita Manfreda

Razpis Sklada za male projekte GO!2025

Občina Brda in ZTKMŠ Brda skupaj pridobila skoraj 400.000 evrov

EZTS GO in organ upravljanja programa Interreg Italija-Slovenija 2021–2027 sta sredi septembra predstavila rezultate razpisa 1/2023 Sklada za male projekte GO!2025. Evropski razpis, zaključen aprila 2023, je bil oblikovan za podporo čezmejnemu projektom v luči Evropske prestolnice kulture Nova Gorica in Gorica leta 2025. Na razpisu sta uspešno sofinanciranje pridobila tudi projekta, katerih vodilna partnerja sta Občina Brda in Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda.

Občina Brda je v sodelovanju z Goriškim muzejem in Musei Provinciali di Gorizia prijavila projekt DeBAGUER&MUŠIČ - Nove muzejske zbirke, za katerega je pridobila 199.945,40 evra. Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda pa je 199.749,60 evra pridobil za projekt BRIDGE - Turizem in kultura v harmoniji z okoljem.

Na prvi razpis SPF (tj. za male projekte, op. p.) je prislo 239 projektnih predlogov s celotnega upravičenega območja, ki sega med drugim od Benetk do Ljubljane in vključuje Furlanijo - Julijsko krajino ter slovenske regije: Primorsko-notranjsko, Osrednjeslovensko, Gorenjsko, Obalno-kraško in Goriško. Med prijavljenimi projekti

Fotografija: Andrej Colja

jih je kar 207 uspešno prestalo administrativne preglede in se uvrstilo v ocenjevanje kakovosti, od slednjih pa je financiranje pridobilo 27 čezmejnih projektov, v skupni vrednosti 4,5 milijona evrov.

Naslednji krog razpisov EZTS GO Interreg SPF je predviden v začetku leta 2024.

Erika Koncut

Občina Brda uspešna na razpisu ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport

Umetno travo bodo položili že to jesen

Občina Brda je bila uspešna pri pridobivanju sredstev, ki jih je razpisalo ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport v sklopu javnega razpisa za izbor sofinanciranja investicij v obnovo večnamenskih športnih dvoran ali telovadnic in posodobitve ali vzpostavitve novih zunanjih športnih površin v letu 2023. Občina je prijavila investicijo *Nogometno igrišče v športnem parku Vipolže – 2. faza*, katere načrtovana vrednost znaša 270.491,80 evra (brez DDV), zagotovila pa si je vseh možnih 100.000 evrov nepovratnega sofinanciranja, preostanek pa bo dodala iz občinskega proračuna. Gre za investicijo, ki obsega položitev umetne trave na pomožnem nogometnem igrišču v športnem parku Vipolže.

»Vsekakor smo zadovoljni, ker imamo z igriščem z umetno travo probleme že kar nekaj let. Pred leti smo od nekega ljubljanskega športnega kluba celo dobili umetno travo iz druge roke, potem pa se je izkazalo, da trava ni dovolj kvalitetna in da bi bilo preveč stroškov z njeno polozitvijo, njena trajnost pa ne bi bila več kot pet let. Zato smo sprejeli odločitev, da je to nesmiselno in se usmerili v nabavo nove umetne trave. Od pristojnega ministrstva smo pridobili 100.000 evrov sofinanciranja, za kar smo zelo zadovoljni. Računamo, da bomo travo položili v jesenskem času in da bo ta zadeva kmalu

dokončno rešena,« je ob novici o odobrenem sofinanciranju povedal župan Franc Mužič in napovedal, da bo investiciji polozitve umetne trave sledila še naložba v razsvetljavo igrišča, za katero bo potrebnih dodatnih predvidenih 300.000 evrov. »Tudi za to investicijo bomo iskali dodatne vire financiranja, med drugim donatorje, ki bi nam pomagali izvesti naložbo. Nekatera dela bomo izpeljali v lastni režiji, kar bo gotovo znižalo strošek investicije. Tudi to naložbo bomo pričeli uresničevati že letos ali takoj v začetku prihodnjega leta.«

Igrišče z umetno travo bo pomembna pridobitev za briško občino, ki zaradi ugodnih vremenskih razmer čez vse leto veliko stavi tudi na športni turizem. Igrišče bodo namreč lahko uporabljale ekipe iz Slovenije in tujine, ki bi v Brdih v zimskem času opravljale razne športne priprave.

Spomnimo, da je občina pred leti že uspešno izpeljala prvo fazo investicije v nogometno igrišče v športnem parku Vipolže vredno dobrih 290.000 evrov, pri čemer je pridobila tudi nepovratna sredstva. Skoraj 46.000 evrov je občina pridobila od Fundacije za šport, 75.000 evrov pa od Nogometne zveze Slovenije.

Erika Koncut

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

Vabljeni na predavanje

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Občini Brda vabi v sredo, 15. novembra 2023, ob 18. uri na predavanje o cestno-prometnih predpisih, ki bo na OŠ Alojza Gradnika Dobrovo Na predavanju bomo osvežili znanje in se seznanili z novostmi na področju prometne varnosti. Priporočljivo je predvsem za starejše občane.

Prijave zbiramo na elektronskem naslovu info@obcina-brda.si do 13. novembra 2023. Lepo vabljeni!

Posvet častnih konzulov Republike Slovenije

70 častnih konzulov v Goriških brdih

Na Goriškem je konec septembra potekal tretji posvet častnih konzulov Republike Slovenije. Tridnevni dogodek, ki so se ga udeležili častni konzuli iz 50 različnih držav, se je zaključil v Goriških brdih.

Prve vtise o terasirani čezmejni pokrajini so si visoki gostje ustvarili že na sprejemu v Gonjačah, kjer je gostom dobrodoščilo zaželel župan Franc Mužič. Slikoviti pogledi z razglednega stolpa ter zgodba razvoja briške občine so popolnoma očarali elitno družino ter jim prikazali ves čar briškega teritorija in vizije spodbujanja čezmejnega sodelovanja.

Sledilo je odkrivanje zadružne kleti, katere zgodbo soustvarja 400 briških družin. Tukaj sta Darinko in Luka Ribolica gostom orisala pot in dosežke Kleti Brda.

Tridnevni posvet se je zaključil v Vili Vipolže, kjer sta prisotne uvodoma pozdravili direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec in državna sekretarka na Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu Vesna Humar, za slavnostne besede pa je bila zadolžena gostiteljica, ministrica za zunanje in evropske zadeve Tanja Fajon.

V vipolškem renesančnem dvorcu so častni konzuli, poleg njih pa tudi Aleš Musar, soproj predsednice Republike Slovenije, in predsedniki uprav uglednih gospodarskih družb sodelovali na okrogli mizi, na kateri je beseda tekla o tem, kaj lahko častni konzuli naredijo za promocijo Slovenije, Brd in predvsem naših vin. Okroggle mize je v imenu Občine Brda udeležil tudi podžupan Jure Spalac.

Svoja videnja o vinu v diplomaciji je delilo sedem prodornejših briških vinarских hiš: Klet Brda (Andrej Brun), Movia (Aleš Kristančič), Marjan Simčič, Edi Simčič (Aleks Simčič), Medot (Simon Simčič), Ferdinand (Matjaž Četrtnič) in Dolfo (Marko Skočaj). Okroglo mizo je vodila Marjana Simčič Humar.

Visoke goste so, poleg vinarjev, pogostili še restavracija Kruh in vino, oljarstvo Brataševce (Villa Eva eco olive oil) ter društvo Briške žene in dekleta.

Obisk častnih konzulov v Brdih so omogočili Ministrstvo RS za zunanje in evropske zadeve, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Slovenska turistična organizacija. Gostiteljica obiska je bila ministrica za zunanje in evropske zadeve Tanja Fajon.

Erika Koncut

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Tretji posvet častnih konzulov Republike Slovenije

Slikoviti pogledi z razglednega stolpa ter zgodba razvoja briške občine so popolnoma očarali elitno družino

Gostiteljica obiska je bila ministrica za zunanje in evropske zadeve Tanja Fajon

Družina Art Circle vse bliže viziji idejnega očeta Etki Tutte

Cilj: do leta 2025 združiti 25 kulturnih ambasad

Odprtje razstave v Lokarjevi galeriji v Ajdovščini je sklenilo letošnjo jesensko edicijo projekta Art Circle – Krog umetnosti, ki je, poleg tega da je

Vinarska hiša Movia je dobrodošlico voščila japonski kulturni ambasadi, ki je pred tem gostovala v Šmartnem. V tednu jesenske edicije Art Circle je pri vinarski hiši Edi Keber na Ceglem vrata odprla tudi druga kulturna ambasada v zamejstvu, ki pa je obenem prva slovenska ambasada pod okriljem projekta Art Circle. Da je to pomemben mejnik v čezmejnem sodelovanju, ohranjanju slovenske kulture in jezika v zamejstvu ter pri zasledovanju vizije projekta, so potrdili tudi veleposlanik RS v Italiji Matjaž Longar, generalni konzul RS v Trstu Gregor Šuc, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon in župan Občine Brda Franc Mužič. Tukaj velja gotovo poudariti tudi širitev na Kras. Hiša Brinjevka odslej gosti češko kulturno ambasado. »Cilj je do leta 2025, ko bosta Nova Gorica in Gorica združeni v Evropsko prestolnico kulture, imeti 25 kulturnih ambasad in vse kaže, da nam bo uspelo,« nam je zaupal umetniški vodja projekta Art Circle Klemen Brun.

Nenazadnje je 10. oktobra pod častnim pokroviteljstvom poljskega veleposlaništva v Sloveniji umetnine 29 poljskih umetnikov odstrla Vila Vipolže. Pri razstavi Poljska v žarišču se povezujeta dva festivala: Art Circle v Sloveniji in poljski festival umetnosti Accident-Incident na Poljskem. Razstavljena dela bodo tako čez dober mesec prestopila mejo in gostovala na Poljskem. »Preko področja kulture in umetnosti dodatno povezujemo naš prostor, kar je bila tudi vizija idejnega očeta festivala Etki Tutte. Vsebina se iz leta v leto nadgrajuje in v letošnjem letu smo zelo veseli, saj del zbirke Art Circla peljemo tudi v tujino,« z zadovoljstvom strne letošnjo jesensko edicijo direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec.

Erika Koncut

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

na dvanajstih lokacijah gostil skoraj 40 umetnikov iz trinajstih držav sveta, postregel tudi s kopico novosti.

Nova spletna stran mladih v Brdih

Vse o mladih in za mlade v Brdih je le klik stran

Prvi jesenski dnevi so zapihali nekaj svežine tudi na področju mladine v Brdih. S ponosom predstavljamo začetek nove briške zgodbe. Pod skupno streho nam je uspelo združiti vse aktivnosti in projekte mladih ter vse organizirane skupine in organizacije, ki so aktivne na področju mladih v naši občini. Spletna stran Mladi v Brdih ponuja na enem mestu vse informacije, ki jih mladi iščejo in potrebujejo.

Na spletni strani www.mladi.vbrdih.si najdete opise, prihajajoče dogodke in poročila preteklih aktivnosti Mladinskega centra Brda, Mladinskega sveta Brda in vseh briških mladinskih društev. Opisani so tudi prostori Mladinskega centra Brda, ki so mladim na voljo za uporabo, ter vse aktualne mladinske novice. Za lažjo in še hitrejšo prijavo otrok v počitniško varstvo pa stran ponuja tudi enostaven prijavitni obrazec.

Vabljeni, da si našo novo spletno stran ogledate in jo s pridom uporabljate.

Postavitev nove spletne strani Mladi v Brdih je bila sofinancirana iz projekta LAS: Spodbujanje podjetništva mladih v lokalnih skupnostih - nove zaposlitve in podjetniške priložnosti (MLADI PODJETNIKI).

Mateja Drnovšček, ZTKMŠ Brda

V pobrateni Občini Barban

48. Trka na prstenac

Kot že vrsto let smo se tudi letos odzvali vabilu na Trko na prstenac v naši pobrateni Občini Barban.

Trka na Prstenac je običaj, ki sega v leto 1696 in ohranjanje tradicije je za Občino Barban izrednega pomena. Pomemben je tudi z vidika turizma, saj je zaznati vsako leto več obiska domačih in tujih gostov. Vsakoletni pokrovitelj dogodka je predsednik Republike Hrvaške, ki se mu pridruži še kopica ministrov in drugih pomembnih gostov, kar pomeni, da dogodek tudi v živo predvajajo na hrvaški nacionalni televiziji.

Pri igri mora konjenik v manj kot 12 sekundah s polnim galopom preteči 150 m dolgo progo in s kopjem zadeti 15-centimetrski obroček. Glede na to, kateri del obroča zadane, toliko točk dobi – center je vreden 3 točke. Zelo zanimiva in dihalno jemajoča igra, ki prevzame prav vse obiskovalce.

Letos je prvo mesto z 8 točkami osvojil Daniel Broskvar na konju z imenom Dila. Poleg jezdecov in konja ekipo sestavlja tudi kopjenoša, Broskvarjev je bil Filip Plavič.

Trka na prstenac v Barbanu

Vedno je lepo, ko se odzovemo na tovrstna vabila, saj s tem krepimo in ohranjamo odnose s pobratnimi občinami.

Besedilo in fotografija: Silvestra Elen Brašnić Saffigna

Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda

Sedem tednov pestrega poletnega počitniškega varstva

Po zaključku sedemtedenskega poletnega počitniškega rajanja smo si v hladu sence vzeli dve uri časa in ob degustiranju najrazličnejših eksotičnih okusov sladoleda analizirali vse najlepše trenutke, najbolj zanimive aktivnosti, številne izzive ter tudi pomanjkljivosti maratonskega poletnega varstva. Kljub soočanju z vsakodnevnimi ovirami, na trenutke tudi popuščanju potrpljenja, ob koncu dneva pa z bolečino v grlu, smo zadani projekt uspešno pripeljali do konca. S ponosom v srcu in z nasmehom na obrazu, čeprav nekoliko utrujeni, smo si čestitali za opravljeno delo, zagnanost in energijo, ki smo jo vložili v pripravo in izpeljavo aktivnosti. Tamara Miljavec in Anja Rožič sta nedvomno tisti dve svetli zvezdici, ki sta poskrbeli, da so bili briški počitniški dnevi obdani s toplino, objemi in nasmehi. In to dan za dnem, sedem tednov zapored.

Od cirkusa do joge ter vodnih iger

Od 26. junija pa vse do 11. avgusta smo otrokom omogočili aktivno preživljanje prostega časa. Spoznavali so različne športe, se preizkusili v številnih aktivnostih ter domišljijo burili ob raziskovanju, spoznavanju in učenju novih stvari. Dopoldanska in popoldanska aktivnost sta dnevno postregli z novim presenečenjem. Ker je bilo teh aktivnosti resnično ogromno, sta izvajalki počitniškega varstva izbrali šopek najlepših.

Dan, ki so ga otroci preživeli skupaj s trenerjem NK Brda in našimi briškimi balinarji, sega v sam vrh lestvice najbolj priljubljenih. Zelo smo se razveselili novičke, da se je eden od otrok iz počitniškega varstva tako navdušil nad balinanjem, da se je kasneje tudi vpisal v klub. Mama otroka je omenila, da ga do sedaj še nobena aktivnost ni tako navdušila. Obiskali so nas novogoriški taborniki iz društva Rod soških mejašev. Tudi oni so s septembrom dobili nekaj novih vpisov iz briške občine. Otroci so spoznavali rastline, se seznanili, kako se preživi v naravi, se naučili izdelati pomožna nosila z različnimi materiali ter najpomembneje: razvijali so skupinski duh in krepili pripadnost. Za še več športnega adrenalina so poskrbeli tudi lokostrelci iz novogoriškega kluba. Prišla pa je seveda tudi izjemna briška lokostrelka Lea Blažič, ki kljub svoji mladosti posega v sam vrh slovenskega lokostrelstva. Obiskali sta nas še dve posebni dami z zelo čudnimi pripomočki, s katerimi sta nam pričarali pravi cirkus. Tudi otroci so se preizkusili s cirkuškimi rekvizi-

Od 26. junija pa vse do 11. avgusta smo otrokom omogočili aktivno preživljanje prostega časa

V Mladinskem centru Brda smo si enkrat tedensko privoščili kino urice

ti, ob tem pa se neizmerno zabavali. Toplino in prijetno vzdušje nam je pričarala Nadja Šfiligoj. Skupaj smo obujali stare otroške igre in iz trpotca izdelali »stoličke«.

Toploto pa smo preganjali z velikimi količinami vode in vodnimi igrami. Presenetili so nas briški gasilci in nam pričarali pravo vodno rajanje. Obiskali smo Kotline, zadnji teden varstva pa začofotali v novogoriškem bazenu. Poleg hlajenja so bile vodne aktivnosti najbolj srečna in srčna sprostitev za otroke. Vzeli smo si čas tudi za sprostitev in pomiritev. Otroška joga z Jasno je otroke skozi igro popeljala do spoznavanja lastnih čustev in rokovanja z njimi. V Mladinskem centru Brda smo si enkrat tedensko privoščili kino urice. Nekaj povsem novega in drugačnega, kar večina otrok še nikoli ni videla, pa je prinesel Darko. Veliko vprašanj, še več razlag in zanimanja, je namreč požela bogata zbirka metuljev.

ZTKMŠ Brda

Toplino in prijetno vzdušje nam je pričarala Nadja Šfligoj

Poučno in razigrano

Poletno počitniško varstvo 2023 je bilo veselo, prijetno, poučno in razigrano. Velika zahvala gre vodstvu ter ostalim zaposlenim na Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo, da so nam omogočili aktivnosti v njihovih prostorih ter nam nudili pomoč in podporo, ko smo potrkali na njihova vrata z novim vprašanjem ali prošnjo.

Čofotanje v novogoriškem bazenu

Jesen po briški pokrajini toplo preliva svojo paletu barv, v Mladinskem centru Brda pa se že pripravljamo na novo edicijo počitniškega varstva. Vse informacije se nahajajo na novi spletni strani briške mladine (www.mladivbrdih.si – zavihek Počitniško varstvo).

Mateja Drnovšček, ZTKMŠ Brda

MIŠKINA POTEKANJA PO BRDIH

2023/2024

Gledališke predstave za otroke od 2. do 8. leta starosti (vrtec in prva triada)

ABONMAJSKE PREDSTAVE SEZONE 2023/2024 V VILI VIPOLŽE

1. PREDSTAVA, sobota, 28. 10. 2023, ob 17.00 COPRNIŠKA ŠOLA ČAROVNICE MATILDE 2. PREDSTAVA, sobota, 18. 11. 2023, ob 17.00 SUPER NONA 3. PREDSTAVA, nedelja, 17. 12. 2023, ob 17.00 RUDI IN PRAZNIČNE KREMŠNITE TER OBISK BOŽIČKA	4. PREDSTAVA, sobota, 20. 1. 2024, ob 17.00 ZVEZDE PLEŠEJO 5. PREDSTAVA, sobota, 3. 2. 2024, ob 17.00 SOSEDA IN POL 6. PREDSTAVA, sobota, 16. 3. 2024, ob 17.00 OPICA IN KAPITAN TAN-TAN
--	---

Cena posamezne vstopnice je 6,00 evrov.
Nakup vstopnic:
TIC Brda Šmartno, Vila Vipolže
ter uro pred začetkom predstave

INFO:
Tel: 08 20 55 421
E-mail: mladinski.center@brda.si

O briških lepotah v Avstriji in Belgiji

78. Beljaški sejem - Villacher Kirttag (31. 7. 2023 na slovenski dan)

Pod organizacijskim okriljem Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda so Brici 31. julija že tradicionalno obiskali mesto Beljak in praznik Villacher Kirttag. Letos so tam priredili že 78. izvedbo

dogodka, ki velja za največjega tradicionalnega tipa v Avstriji. V imenu Občine Brda je organizatorjem briški poklon prenesel predsednik komisije za čezmejno sodelovanje Matija Močnik. Dogodku so svoj pečat vdahnili tudi Klet Brda s pršutom in vinom. Briški Kvintet pa je poskrbel za poskočne melodije in dogodek odlično praznično zaokrožil.

Dnevi Alpsko-jadranske kuhinje v Celovcu (14.–16. 9. 2023)

Okusi Alpsko-jadranske kuhinje, fotografija: Kontrabant

Sejem Ghent, Belgija (18. 9. 2023)

V organizaciji Slovenske turistične organizacije (STO) so se predstavniki slovenskega turističnega gospodarstva, med njimi seveda tudi destinacija Brda, srečali z belgijskimi organizatorji potovanj in turističnimi agenti. Dogodek je

bil prvič organiziran v belgijskem mestu Ghent, kjer se je Slovenijo predstavilo kot zeleno in varno turistično destinacijo. Udeleženci so pokazali največ zanimanja za aktivne počitnice tako v naravi kot v mestih. Navdušila jih je tudi raznolika ponudba v slovenskih termah in bogata gastronomska doživetja. Belgija je

za Slovenijo eden izmed pomembnejših trgov, kar se je pokazalo tudi pri obisku belgijskih poslovnih partnerjev na dogodku. Gostili so več kot 50 organizatorjev potovanj in turističnih agentov.

Mateja Drnovšček
Fotografije: ZTKMŠ Brda

Festival EAT PRAY LOVE Brda

Festival naravne hrane, zvoka in sprostitve prvič v Vili Vipolže

Vila Vipolže je 9. julija gostila festival naravne hrane, zvoka in sprostitve, ki sta ga organizatorja Tatjana Jug in Peter Marinič poimenovala EAT PRAY LOVE Brda. Dogodek se je pričel ob 12.00 in zaključil z večernim koncertom.

Vila Vipolže je prvič gostila tovrstni festival in na široko odprla vrata svojih notranjih prostorov. Čarobna okolica z zelenimi travniki in prijetnimi sencami pod krošnjami dreves pa so festivalu dale posebno noto. Prostor so zapolnile stojnice z naravno hrano lokalnih proizvajalcev in gostov z različnih delov Slovenije. Predstavili so se ponudniki domače obrti, prodajalci kristalov, vilinskih simbolov in še veliko drugega.

Čarobnost dogodka si začutil med sprehodom od stojnice do stojnice, izmenjavo nasmehov, s stiski rok zadovoljnih strank ter hvaležnostjo ob brezplačni predaji znanja in posredovanju storitev, ki so lahko nekomu v tem trenutku finančno nedostopne. Rdeča nit festivala so bile toplina ljudi, povezovanje, druženje in spoznavanje različnih zgodb ter ozaveščanje, da nismo sami, da ljudje radi sodelujemo in skupaj ustvarjamo.

Iz zunanje lahkotnosti in sproščenosti si se s pomikom v notranje prostore Vile Vipolže, kjer so potekala predavanja in izkustvene delavnice, podal na svojo notranjo pot. Na pot, ki jo doživlja vsak po svoje in v svojem ritmu. Potreben je bil preklon iz razuma v srce, da lahko slišiš svoj notranji svet in mu dovoliš, da spregovori, oživi, ali mu samo daš prostor, da se izrazi.

V samo srčiko pa nas je popeljal večerni koncert z zdravilnimi frekvencami, kjer je marsikdo potočil solze olajšanja, radosti in miline.

Neizmerna hvaležnost gre vsakemu posamezniku, ki je na dogodku sodeloval kot izvajalec ali ponudnik storitev, ter organizatorjema, da premoreta toliko srčnosti za odprtje prostora, kjer se lahko manifestira višji namen.

Hvala vsem obiskovalcem, da so skupaj z nami ustvarili nepozaben nedeljski dan. Velika zahvala gre tudi ZTKMŠ Brda in Občini Brda, ki sta dogodek omogočila in podprla.

Verjamemo, da je vsak posameznik odnesel domov prijetne, lepe občutke, ki mu jih ne more nihče vzeti.

Še več utrinkov najdete na spletni strani zdravilnizurizem.si

P. M.

Spominsko srečanje v Kožbani

80-letnica formiranja Briško-beneškega odreda

»V srcu, če je ta pravo, je zmeraj prostora za ti-soč imenitnih stvari, ki jih ljubiti mora vse, kar živi.«
(Tone Pavček)

Letošnje tradicionalno srečanje je bilo natanko ob 79-letnici predvolilnega zborovanja, ki je bilo 9. julija 1944. Organizatorji – Občina Brda, Krajevne organizacije borcev za vrednote NOB Brda, Združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica in OZVVS Brda – so ob tej priložnosti počastili 80-letnico formiranja Briško-beneškega odreda (BBO).

Vse prisotne je v imenu organizatorjev pozdravil Žarko Kodermac. Poseben pozdrav je namenil tovarišicam in tovarišem sekcije BBO iz Ljubljane, praporščakom, kolegom veteranom vojne za Slovenijo, domačinom, občinskim svetnicam in svetnikom, oblikovalcem programa, govorniku Mirku Brulcu, županu Občine Brda Francu Mužiču, predstavnikom ZB za vrednote NOB Nova Gorica, predstavnikom ANPI, med njimi Lucianu Marcoliniju Provenzi kot predsedniku ANPI iz Čedad, in predstavnikom iz sosednjih KO ZB.

Spomnil je na lani tukaj podpisano listino o pobratenuju z ANPI Čedad. Uspešno in v skupno zadovoljstvo so izpeljali kar nekaj aktivnosti. Pred nekaj dnevi so prijatelji iz Čedad organizirali izlet po Brdih. Med drugim so obiskali tudi Kožbano ob spremni besedi profesorja zgodovine Luciana Patata iz Krmina. Še posebej pa je razveselil obisk Edka Osserja, sina ustreljenega zdravnika Sigismunda Osserja, ki ima spominsko obeležje v Brezovku. Navedel je še nekaj podatkov v zvezi s formiranjem BBO ter povojnimi dogodki in aktivnostmi:

- iz poročila okrožnega komiteja KPS za Goriška brda, oktobra 1943: »Zbrali smo orožje, z deseterico ljudmi smo razorožili italijansko vojsko, sestavili briški odred in tri bataljone, opravili splošno mobilizacijo in sami postavili komandante iz vrst naših terenskih delavcev«;

- 27. 9. 1943 – zbor vseh enot na območju Zarščine z zapisem (4 bataljon, četa BBO in bataljon Garibaldi) (Danilo Perčič – spomini);

- enota TO z nazivom BBO (predvsem Brici), pomembno vlogo odigral tudi v osamosvojitveni vojni leta 1991 (vod Dobrovo in milica);

- leta 1979 poimenovanje OŠ Dobrovo po BBO (do leta 1991);

- ob 35-letnici dogodkov v Cerovem in Peterneleu (razstava o BBO). Ohranjanje spomina ne delovanje BBO (Brda, Ljubljana). Arhivsko gradivo je bilo predano Pokrajinskemu arhivu v Novi Gorici.

Tradicionalno srečanje v Kožbani

»Vsem nam pa je skupna dolžnost in obveza, spoštovanje in odgovornost, spominjati se in opominjati, predvsem pa izraz spoštovanja in hvaležnosti do vseh, ki so sooblikovali takratni čas in postavljali temelje bodoče skupnosti: države in domovine. Ohranimo spomin in vrednote sočutnosti, tovarištva, strpnosti, skromnosti in medsebojnega spoštovanja,« je zaključil Žarko Kodermac.

V imenu ljubljanske sekcije BBO je prisotne pozdravila predsednica Marija Kurnik. Zahvalila se je za vedno prisrčen sprejem, ko z veseljem prihajajo na naše prireditve.

Osrednji govornik je bil letos Mirko Brulc, predsednik Pokrajinskega odbora zveze borcev za vrednote NOB severne Primorske. Najprej je na kratko orisal 25-letno trpljenje naših ljudi pod fašizmom. Prav zaradi tega je bila po kapitulaciji Italije odločnost Bricev, da branijo svoj narod, tako silovita. K temu jih je spodbujal tudi proglas Vrhovnega plenuma OF slovenskega naroda septembra 1943 o priključitvi Primorske k matični domovini. Briškim borcem so se pridružili številni nekdanji interniranci v italijanskih taboriščih in zaporih ter italijanski partizani. V nadaljevanju je opisal velik pomen predvolilnega zborovanja v Kožbani, saj je bil med udeleženci tudi predstavnik angleške vojne misije, major Arthur Tucker. Naša naloga je, da vso resnico o krvavo priborjeni svobodi prenašamo mlajšim rodovom.

Kulturni program so oblikovali Trio veteran in Dominik Rusjan, ki je bil tudi moderator programa. Po zaključenem programu je sledilo tovariško srečanje s pogostitvijo.

Besedilo in fotografija: Milena Beguš

Državni pokal Pumpaj Slovenija v Vipolžah

Brda postajajo prizorišče pomembnih športnih tekmovanj

Pumptrack proga v Vipolžah je manj kot leto po njeni izgradnji že gostila pomembno tekmovanje – finale državnega pokala Pumpaj Slovenija pod okriljem Kolesarske zveze Slovenije ter v organizaciji Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda.

»Boljšega zaključka sezone bi si težko želeli. Super lokalna ekipa, odlična organizacija, lepa lokacija in neverjetno vzdušje številnih obiskovalcev. Kljub spremenljivi napovedi je vreme zdržalo in dogodek je odlično uspel,« so poudarili na Kolesarski zvezi Slovenije, kjer so tudi izpostavili, da vipolška pumptrack proga ni dopuščala napak, saj sodi med ene težjih v Sloveniji.

Med sabo se je pomerilo 71 tekmovalcev v različnih selekcijah, spremljevalni program z nazivom Grbine so fine pa so priredili skupaj z ambasadorjema Filipom Flisarjem in Matejem Žanom ter Foksijevo kolesarsko šolo in maskoto. Manjkala ni niti dodatni program, ki je obsegal predstavitve: policije in njenih preventivnih aktivnosti; strojne, prometne in lesarske srednje šole Šolskega centra Nova Gorica; Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Brda z demonstracijami pomena čelad, reakcijskega časa, pa tudi vpliva alkohola na varnost v prometu; Kolesarskega društva Brda; Turistične agencije San Martin s kolesarskimi turami po Brdih; lokalnih ponudnikov dobrot, ki so poskrbeli za atraktivnost dogodka. Ta je na prizorišče privabil številne obiskovalce od blizu in daleč. Na dogodku so zbrali tudi za 260 evrov krogov. Denar bo namenjen OŠ Alojza Gradnika Dobrovo.

Proga je navkljub zahtevnosti postregla z odličnimi rezultati tekmovalcev, med katerimi so se dobro odrezali tudi domači kolesarji. Nagrade za najboljše so prispevali: TOP GO d. o. o. BUNGEE JUMPING TOP EXTREME, TOMOSPORT d. o. o. – BISPORT trgovina (kolesarska trgovina in servis), Vonj poletja, Kmetija Marinič, Turistična kmetija Štanfel, Kmetija Markočič, čebelarstvo Batištuta in Movia Wines.

Na podelitvi sta v imenu Občine Brda prisotne pozdravili podžupanja Teja Jelina in direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec, ki sta ob predaji namenu slabih 90 tisoč evrov vredne občinske investicije koloparka kot dobrih 36 tisočakov vrednega fitnesa na prostem, sofinanciranega s strani Fundacije za šport, izpostavili tudi nadaljnje bogatitve Športnega parka Vipolže. Že do konca letošnjega leta bo nared dobrih 300 tisočakov vredna investicija v položitev umetne trave na novem nogometnem igrišču, pri katerem je občina pridobila maksimalnih 100 tisoč evrov sofinanciranja s strani ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport, slavnostno odprtje pokritega

balinišča pa bo sledilo spomladi prihodnje leto. Je pa balinišče ravno v začetku oktobra gostilo državno prvenstvo mladincev v kategoriji posamezno in se izkazalo za odlično prizorišče tekmovanj na visokem nivoju.

Erika Koncut
Fotografija: Jure Gasparič

Izlet ANPI (Vsedržavno združenje partizanov Italije)

Kjer si podajajo roke Italijani in Slovenci

Izlet v Brda, ki so ga 18. junija organizirali člani ANPI iz Čedad, so naslovili »Kjer si podajajo roke Italijani in Slovenci«.

V zadnjih letih so bili vzpostavljeni dobri odnosi in tudi pobratenja med ANPI Čedad in slovenskimi borčevskimi organizacijami Kobarid, Tolmin, Bovec in Brda ter prijateljstvo s Kulturnim domom Gorica, ki mu predseduje Igor Komel, v sodelovanju z zgodovinarjem Lucianom Patatom ter teologom in esejistom Andreo Bellavite. Zato se jim je zdelo potrebno bolje spoznati sosede Slovence iz Brd, njihovo zgodovino, kulturo, pokrajino in enogastronomijo.

Prvi del dneva je bil posvečen skupnemu boju za osvoboditev izpod nacifašističnega zatiranja. Zgodovinar Luciano Patat je skozi razlago prikazal plodno sodelovanje med italijanskimi in slovenskimi partizani. Na Koradi so obiskali spomenik v spomin na skupno zaprisego Soške brigade, Briško-beneškega odreda in italijanskega bataljona Garibaldi v drugi polovici septembra 1943. Pri Peterneleu so se ustavili pri spomeniku v spomin žrtvam nacifašističnega nasilja 22. maja 1944 v Brdih. Na jasi pri Kožbani so obudili spomin na veliko predvolilno zborovanje 9. julija 1944, kjer je med drugimi spregovoril tudi predstavnik novoustano-
vljene brigade »Natisone«, politični komisar Giovanni Padoan – Vanni.

Na srečanju je bil prisoten Edek Osser (rojen leta 1939), ki je predstavil ganljivo zgodbo svoje družine židovskega porekla. Njegov oče Sigismund Osser je bil zdravnik.

Na fotografiji nekaj udeležencev izleta, med njimi pa (prvi z leve) Edek Osser, (tretji z leve) Luciano Marcolini Provenza, predsednik ANPI Čedad, (prvi z desne) Žarko Kodermac, (tretji z desne) Luciano Patat in (četrti z desne) Rok Uršič.

Skupaj z ženo, tudi zdravnico, Luiso Celotti se je spomladi leta 1944 preselil v Brda, kjer sta se oba posvetila zdravniški dejavnosti v službi partizanov in lokalnega prebivalstva. Ko je 31. marca 1945 šel na obisk k bolniku v Brdce pri Kožbani, so ga prestregli nacisti in ga ubili. Aktivisti Zapadno-primorskega odreda in KO ZB Dobrovo so mu leta 1981 postavili spominsko obeležje (na fotografiji). Edek se je srečal tudi z Rokom Uršičem, avtorjem knjige o partizanskem zdravstvu, v kateri omenja pomemben prispevek dr. Sigismunda Osserja. Postanek za okrepčilo so imeli v gostišču Pri Marjotu v Gonjačah.

Popoldan je bil namenjen ogledu utrjene vasi Šmartno, cerkve sv. Martina s poslikavami Toneta Kralja in vasi Medana z ogledom rojstne hiše Alojza Gradnika. Oboje je v italijanskem jeziku predstavil esejist in dober poznavalec slovenske kulture Andrea Bellavite.

Za sodelovanje na izletu po Brdih so se zahvalili Žarku Kodermacu, Danilu Bašinu, Karlu Passoniju, Žarku Cukjatiču, županu Francu Mužiču, zgodovinarju Lucianu Patati, esejistu Andrei Bellavite, Edeku Osserju in turistični vodnici Nevenki Prinčič.

Milena Beguš

Fotografija: Danilo Bašin

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Brda praznuje Okrogli jubilej za briške vojne veterane

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo je v lanskem letu praznovalo svoj deseti jubilej od ustanovitve kot samostojno območno združenje in ne več kot sekcija Območnega združenja »Veteran« Nova Gorica. Le leto kasneje je bilo Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Brda (OZVVS Brda) sprejeto pod okrilje Zveze veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS), mesec za tem pomembnim dogodkom pa je sledilo slovesno razvitje prapora združenja na Gradu Dobrovo. V desetletnem delovanju so veterani in veteranke OZVVS Brda izvedli številne aktivnosti na območju Občine Brda ter širše po Sloveniji in tudi onkraj državne meje Republike Slovenije.

Zgodovina veteranske organizacije v Brdih sega v leto 2001, ko so se 20. aprila v današnji Kleti Brda zbrali briški veterani in ustanovili prvo veteransko sekcijo, ki ji je predsedoval Mitja Močnik. Po dveh letih je sekcijo prevzel Davorin Korenjak, za njim pa Aleš Simčič. Želja po samostojni poti je vzklikala že takoj po ustanovitvi sekcije, vendar se zaradi subjektivnih razlogov ni uresničila vse do leta 2012.

Na samostojno pot kot območno združenje so stopili s potrditvijo veteranov 3. februarja 2012 na volilnem občnem zboru na Dobrovem. Za predsednika je bil izvoljen Mitja Močnik, ki je združenju predsedoval do leta 2020. OZVVS Brda je bilo potrjeno in sprejeto pod okrilje Zveze veteranov vojne za Slovenijo 13. aprila 2013 na glavnem zboru ZVVS v Zagorju. Prvi večji slovesni dogodek v okviru združenja je bilo razvitje prapora OZVVS Brda 31. maja 2013 na Gradu Dobrovo, ko je iz rok predsednika ZVVS, generala Ladislava Lipiča, predsednik združenja Močnik prejel prapor in ga predal v varstvo Borisu Simčiču, praporščaku združenja.

Brici pri dvigovanju zastave na Sabotinu v spomin na dvig zastave julija leta 1991. (Fotografija: Mitja Močnik)

Pot miru prve svetovne vojne od Alp do Jadrana

Še v istem letu je združenje podpisalo pogodbo z Občino Brda o izvedbi projekta Pot miru prve svetovne vojne od Alp do Jadrana. V dveh letih je uredilo in obnovilo številne ostaline prve svetovne vojne na območju Brd, predvsem pa na Sabotinu, in vse primerno označilo z informativnimi tablam in smernimi količki ter s tem umestilo tudi Občino Brda na zemljevid čezmejnega sodelovanja v okviru projekta Pot miru prve svetovne vojne od Alp do Jadrana. V sklopu tega projekta je začelo združenje izvajati tudi vsakoletne pohode Po poti miru v Občini Brda, ki je v letošnjem letu že sedmi po vrsti, čeprav je bilo potrebno v času epidemije določene aktivnosti prekiniti. Podporo pri izvedbi pohodov združenju nudita tudi Občina Brda in Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda. V sklopu navedenega projekta je bila ob praznovanju Svetega križa v Kojskem odprta začasna razstava o Poti miru v Občini Brda, ki so jo pripravili člani združenja v sodelovanju z občino in ZTKMŠ Brda.

Združenje zelo dobro sodeluje tako z občino in drugimi ustanovami v okviru briške občine in navzven kot z drugimi sorodnimi veteranskimi organizacijami iz celotne Slovenije, z ZZB NOB, policijsko veteransko organizacijo SEVER, Zvezo slovenskih častnikov in drugimi. Vsa leta tudi dvakrat letno, v sodelovanju z OZVVS »Veteran« Nova Gorica, člani združenja dvigujejo zastavo Republike Slovenije na Sabotinu v spomin, ko je vod briško-beneškega odreda teritorialne obrambe 27. julija 1991 dvignil v čast samostojne Republike Slovenije zastavo na južnem grebenu Sabotina. Člani se poleg

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Brda praznuje

Glavni praporščak združenja Boris Simčič ob prevzemu prapora združenja maja 2013 na Dobrovem. (Fotografija: Andrej Colja)

raznih slovesnosti udeležujejo tudi določenih pohodov, tekmovanj in strelskih tekem, ki jih organizirajo razna območna združenja ali zveza veteranov. Tako so se ekipe OZVVS Brda že nekajkrat izkazale po Sloveniji.

Aktivni v domači občini in drugod

Danes društvo šteje več kot 200 članic in članov ter nadaljuje s številnimi aktivnostmi in dogodki tako v okviru Občine Brda kot izven nje. 28. maja leta 2016 je v okviru 2. pohoda po Poti miru v Občini Brda slovesno otvorilo obeležje slovenske zgodovine »Slovenija 1991« v Vrhovljah pri Kojsem, kjer sta župan Franc Mužič in predsednik ZVVS Ladislav Lipič posadila potomko najstarejše slovenske lipe, najevsko lipo ob 25-letnici samostojne Slovenije. Poleg obeležja pa je bila postavljena tudi informativna tabla slovenske vojaške zgodovine in prelomnih obdobij, ključnih za Slovenijo od nastanka človeštva do danes v štirih jezikih, in informativna tabla Pot miru od Alp do Jadrana.

Poleg številnih udeležb veteranov in veterank OZVVS Brda na slovesnostih in prireditvah tako v domicilni občini kot drugod po Sloveniji se vsako leto za člane OZVVS Brda organizira letni izlet in pohod Po poti miru v Občini Brda. Do sedaj se je v okviru izletov obiskalo številne zanimive lokacije po Sloveniji, vezane tudi na osamosvojitvene dogodke iz obdobja vojne za Slovenijo leta 1991 kot druge pomembne zgodovinske prelomnice Slovencev in ozemlja Republike Slovenije skozi stoletja. Med najbolj odmevnimi izleti je bil zagotovo obisk NATO letalske baze v Avianu v Republiki Italiji. Združenje pa organizira tudi vsakoletno novoletno zabavo za vse članice in člane, ki lahko s seboj tako kot na izlet pripeljejo tudi ožje partnerje in partnerke oziroma družinske člane. Odziv na tovrstne dogodke je vedno visok in vzdušje je polno veselja ter dobre volje.

Strelska ekipa OZVVS Brda je leta 2016 dosegla na tekmovanju na strelišču Mlake pri Vipavi visoke strelske rezultate. (Fotografija: arhiv OZVVS Brda)

Omeniti velja tudi, da je za uspešno vodenje OZVVS Brda in izvedbo aktivnosti v okviru projekta Pot miru v Občini Brda leta 2016 na občinski slavnostni seji v Vili Vipolže predsednik Mitja Močnik prejel občinsko nagrado Občine Brda, kar je plod delovanja celotnega združenja.

Dobrodelna nota delovanja

Med pomembne dogodke, ki jih je v desetletju delovanja organiziralo združenje, pa šteje tudi humanitaren dogodek leta 2018, ko so člani OZVVS Brda v Kleti Brda organizirali dobrodelni koncert domoljubnih pesmi. Na koncertu so nastopili briški pevski zbori, učenci OŠ Dobrovo in Pihalni orkester Brda. Koncert je bil organiziran v počastitev dneva suverenosti in ob 50-letnici ustanovitve teritorialne obrambe Republike Slovenije. Zbrani prostovoljni prispevki v višini 500 evrov so bili namenjeni Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca Šempeter - oddelku za invalidno mladino in rehabilitacijo Stara Gora za nakup pulznega oksimetra s silikonskim senzorjem za otroke in dojenčke.

Epidemije v letih 2020 in 2021 je ohromila tudi delovanje združenja, vendar so se takoj po sproščenih ukrepih aktivnosti nadaljevale na vseh področjih. Leta 2020 smo izvedli le občni zbor združenja, saj je bilo volilno leto in je vodstvo združenja prevzel nov predsednik, ki je dva mandata opravljal funkcijo sekretarja. To je Jože Abramič, ki združenje vodi z novimi člani predsedstva naprej po načrtani poti, ki se je do sedaj izkazala kot prava pot. Ta rodi uspehe na različnih področjih delovanja in sodelovanja tako s prebivalci domicilne občine kot z veteranskimi in rodoljubnimi organizacijami po Sloveniji.

Žal so se v desetletju delovanja združenja od nas poslovili tudi nekateri veterani z Brd, na katere se člani združenja vedno spomnimo na dogodkih in z obiskom

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Brda praznuje

krajev, kjer so dobili svoj zadnji mir. S prižigom sveče in minuto molka se jim z mislijo nanje poklonimo v večni spomin.

V imenu vseh članov OZVVS Brda se zahvaljujemo vsem prebivalcem Brd za podporo in sodelovanje, predvsem pa Občini Brda, Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, PGD Brda ter drugim posameznikom in organizacijam za vso dosedanje pomoč in podporo pri delovanju OZVVS Brda. Brike in Brice, ki še niste včlanjeni v OZVVS Brda, pa vljudno vabimo v naše združenje.

Mitja Močnik in Jože Abramič

Skupinska fotografija udeležencev 6. pohoda Po poti miru v Občini Brda v Gornjem Cerovem. (Foto: arhiv OZVVS Brda)

Srečanje upokojencev Primorske v Izoli

Darilo srečanja je bil čas, ki so ga namenili drug drugemu

Srečanje upokojencev Primorske je bilo na sporedu 28. septembra ob 13.00 v Hotelu Delfin v Izoli. Zbralo se je preko 1200 primorskih upokojencev. Tudi Brici, člani DU Kojško in DU Dobrovo, nismo manjkali.

Prvi avtobus je krenil iz Brd že zjutraj, dopoldan smo izkoristil za potepanje po Piranu. Ob 12.00 smo se zbrali na prireditvenem prostoru, kjer so nas pričakali Brici z drugega avtobusa. Poklepetali smo s prijatelji iz drugih društev in že se je začela osrednja prireditev. Po uvodnih pozdravih predsednikov ZDUS severne in južne Primorske, nove predsednice ZDUS Slovenije, župana Občine Izola in direktorja Hotela Delfin smo uživali v kulturnem programu. Sledilo je kosilo v hotelu in družabno srečanje s plesom.

Sončno poletno vreme, šumenje morja in družba prijateljev je ustvarila pravo vzdušje za dobro voljo.

Nam najbolj dragoceno darilo srečanja je bil čas, ki smo ga namenili drug drugemu.

Vesna Filej

Pohod Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Brda

Po Poti miru skozi briške vasi

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Brda (OZVVS Brda) je v sodelovanju z Občino Brda in Zavodom za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda izvedlo 7. pohod po Poti miru v občini Brda. Letošnjega pohoda se je udeležilo osemdeset pohodnikov iz domačega združenja, OZVVS Krasa in Brkinov, OZVVS Škofja Loka, OZVVS Ajdovščina-Vipava, OZVVS Idrija-Cerkno in drugi.

Kraševci so poskrbeli, da so se udeleženci pohoda najprej okrepčali z odličnim pršutom, tako da so se pohodniki lahkih nog odpravili na dobrih sedem kilometrov dolgo pot. Pohod je potekal od gasilskega doma na Dobrovem mimo Gradu Dobrovo do razgledne točke Na vrhu kota (167 m). Nadaljevali smo skozi Medano v dolino potoka Oblenč in se ponovno povzpeli v Biljano ter zaključil v gasilskem domu. Na poti so se pohodniki okrepčali na domačiji Aleša Simčiča v Medani, vmes pa sta za vse potrebno skrbela briška veterana Boris Simčič in Jadran Bajt. Pohodniki so se na trasi pohoda seznanili še z vojnozgodovinskimi dogodki iz obdobja prve svetovne vojne, ki jih je predstavil Mitja Močnik. Na zaključku pohoda je za pogostitev poskrbel Dean Ambrožič, okusne briške češnje pa je priskrbel družina Drufovka s Turistične kmetije Pri Bregarju iz Podsabotina. Predsednik OZVVS Brda Jože Abramič se je vsem zahvalil za udeležbo, pohodnike pa so nagovorili tudi predsedniki udeleženih območnih združenj iz drugih krajev Slovenije. Predsednik Pokrajinskega odbora za severno Primorsko Jožko Člekovič je poudaril pomen tovrstnih aktivnosti, ki združujejo veterane vojne za Slovenijo v prijetnem, sproščujočem okolju in nudijo povezovanja med združenji po Sloveniji. Udeleženci so se po zaključnem druženju z lepimi vtisi in polni veselja razšli s pozdravom: Nasvidenje prihodnje leto!

Besedilo in fotografija: Mitja Močnik

Šola v naravi na Debelem rtiču

Petošolci smo šolsko leto začeli že 31. avgusta, saj smo se odpravili v poletno šolo v naravi na Debeli rtič. Zbrali smo nekaj vtisov:

»Danes smo si ogledali Luko Koper.« (E. B.)

»Danes sem šla prvič na kajak s prijateljico. Vožnja je bila zelo zabavna.« (E. P.)

»Prišli smo do plaže. Vzeli smo mrežice in napolnili posodo še z vodo. Z mrežico smo lovili živali v morju.« (T. S.)

»Najbolj se mi je vtisnilo v spomin, ko sem se naučila plavati tri plavalne tehnike.« (E. Š.)

15. obletnica Doma upokojencev Podsabotin

S fotografij se razlega smeh stanovalcev

Z zvrhano mero nasmehov, dobre volje, ustvarjanja ter včasih tudi solza in težkih trenutkov so stanovalci z roko v roki z vsemi zaposlenimi zakorakali v 15. leto delovanja Doma Podsabotin. Vsa ta leta skupaj pišejo neprecenljivo zgodbo doma, ki je postal zares njihov pravi dom. Včasih jim spomin malo ponagaja, a zgodba kljub temu teče dalje in vstopa v novo poglavje. Pomemben del kovanja zgodbe Doma Podsabotin sta tudi direktor Bojan Stante in župan Občine Brda Franc Mužič.

V preteklih letih smo lahko spremljali pestro dogajanje stanovalcev. Od pevskih vaj do žoga benda, telovadbe, kulturnih dogodkov, druženja s kosmatimi prijateljski in mnogo drugih dejavnosti. Vse te trenutke so v času ujeli zaposleni sami, letos pa so ti trenutki še posebej zažareli izpod rok profesionalnih fotografov studia CasarsaGURU. Čudovita mlada ekipa profesionalnih fotografov je z dobro voljo stanovalcev ustvarila serijo fotografij, ki opisujejo zgodbo življenja v domu. V objektivne so ujeli trenutke vsakdanjega bivanja ter opravila stanovalcev od obedovanja, igranja družabnih iger, obiska frizerke do druženja v parku. Prikazujejo tudi odnose med stanovalci in zaposlenimi, ki prehajajo na prijateljsko raven. Ravno ta kolektivnost v hiši ohranja dobro voljo. Sedaj ti ujeti trenutki, za vedno zamrznjeni v času, krasijo hodnike doma. Ob njih se lahko stanovalci in zaposleni ob burnem dogajanju zaustavijo in si v mislih obudijo lepe spomine. Prav tako pa te fotografije najbolj opišejo vzdušje obiskovalcem in svojcem, saj je fotografija edinstvena govorica, ki pripoveduje, ko besede ne zmorejo.

CasarsaGURU je projekt pod vodstvom Valentina Casarse, kjer imajo fotografi, ki jih združujejo skupni interesi, možnost zaslužka. Številčnost fotografov se pri posameznih projektih razlikuje glede na njihov obseg in zahtevnost. V pogovoru je Valentin Casarsa dejal, da so se na povabilo doma pozitivno odzvali in že v drugo speljali projekt fotografiranja vsakdanjega bivanja stanovalcev. Tudi stanovalci so jih z navdušenjem sprejeli. Nekateri so se za to posebno priložnost naročili pri frizerki, se lepo uredili in tudi fotografom podali napotke, kakšni želijo biti na fotografijah. Fotografiranje je bilo časovno in prostorsko porazdeljeno, tako da so fotografi zajeli celotno enodnevno dogajanje po celi hiši. Z ujetimi utrinki so prikazali življenje stanovalcev po vseh oddel-

15. obletnica Doma upokojencev Podsabotin

kih ter hkrati dokazali, da se življenje z vstopom v dom bistveno ne spremeni. Sogovornik je izpostavil delo na varovanem oddelku, kjer je prisotna velika mera sočutja in potrpljenja, kar omili kruto resnico stanja človeka.

Ustvarjene fotografije niso le reportaža, ampak vsaka ima v sebi posebno sporočilo, saj je fotografija poseben medij, ki od gledalca zahteva, da se zaustavi, jo resnično gleda in se zamisli, kaj se dogaja na fotografiji. Sodelujoči fotografi so izurjeni, da so ulovili vse pristne trenutke in njihovo sporočilnost ter ravnovesje med mirnim življenjem z veliko mero pestrosti. Poleg tega pa so fotografije primerne tudi za promocijo doma – za predstavitev širši javnosti na najbolj pristen in pozitiven način.

Sodelovanje je potekalo s pomočjo koordinacije Romine Velušček. Fotografski dogodek kliče tudi po ponovnem sodelovanju, morda v prihodnosti v nekoliko spremenjeni luči. Fotografiranje bi lahko bila popestritev ne le za stvaritev promocijskega materiala, ampak kot nova izkušnja za stanovalce in prav tako tudi za svoje, ki morda nimajo veliko fotografij svojih najdražjih.

Ob tej priložnosti so jih obiskali tudi člani Društva starodobnikov Goriške, ki so pričarali posebno vzdušje tako s svojimi čudovitimi avtomobili kot s svojimi krasnimi dušami. V svojih starodobnikih so stanovalce popeljali »en giro« in jim vzbudili spomine na pretekla leta. Dogajanje so spremljale še melodije harmonike.

Dan, ko so se stanovalci prelevili v manekene in manekenke ter se s starodobniki popeljali na častni krog po Brdih, so opisali kot sproščen in razigran. Veseli so bili, da so to doživeli kot skupina in ne kot posamezniki. Ena izmed stanovalk je pripomnila, da se je cel dan »švogirala«, vesela je bila nove obvoznice ter da je lahko z voznikom starodobnika podelila svoje misli.

Gaja Velušček

Pravljичni vrt POŠ Kojsko

Pridelali veliko zelenjave in zelišč

V letošnjem šolskem letu smo na POŠ Kojsko na šolskem vrtu pridelali veliko zelenjave in zelišč.

Našim kuharicam smo nabrali blede, peteršilj, grah in koromač. Skuhale so nam odlične jedi. Poskusili smo redkvico in naredili metin sirup. Vse smo delili z ostalimi učenci POŠ Kojsko. Na Prazniku češenj smo na stojnici ponujali sadike ognjiča ter mešanico zeliščnega čaja. Vse iz našega vrta. Za konec šolskega leta smo na našem vrtu vrtčevskim otrokom zaigrali lutkovno predstavo.

Društvo upokojencev Dobrovo

Izlet v Rovinj in na Brione

Člani Društva upokojencev Dobrovo smo 20. junija izpeljali dolgo načrtovan izlet na Brione. Izlet na morje nam je pričaral tudi lep poletni dan. Že jutranja vožnja do Fažane je bila polna dobre volje in smeha. Z ladjo smo se zapeljali na Brione in uživali v edinstvenem nacionalnem parku. Sprehod, vožnja z vlakcem, ogled muzeja, gotske cerkvice, živalstva in rastlinstva. Po povratku v Fažano smo imeli kosilo v restavraciji ob morju. Popoldan je bil rezerviran za ogled romantičnega beneškega mesta

Rovinj. Ozke kamnite ulice in mali trgi v Rovinju pričajo o bogati zgodovini mesta. Posebno doživetje je bil sprehod po starih ulicah vse do cerkve sv. Evfemije, kjer dobimo občutek, da se je čas ustavil. Dovolj časa smo imeli tudi za »kofetkanje« in klepet. Ob povratku smo se zapeljali še do Devina, kjer smo nazdravili in zapeli našemu Tonetu, ki je praznoval 80 let.

Evgenija Koncut

Piknik v prostorih Kleti Brda

Veselje ob druženju

Po uvodnem nagovoru Vesne Filej, predsednice Društva upokojencev (DU) Dobrovo, se je 27. avgusta uradno pričel piknik v prostorih Kleti Brda.

Na taka druženja se člani društva vedno z veseljem in množično odzovejo, saj jim veliko pomenijo. To je čas za srečanje s prijatelji, znanci, za klepet in dobro voljo.

Pogostitev na pikniku je več kot uspela tudi po zaslugi kuharja Jerneja. Kaj vse smo prejeli s simboličnim prispevkom 10 evrov na osebo. Na meniju so se znašli zelenjava, krompir, čevapčiči, svinjski vrat in piščanec, vse pripravljeno na žaru. Sledili so še kalamari, jabolčni zavitek ter pijača po izbiri. Hvaležni smo za to. Vzdušje na pikniku je bilo enkratno in mnogi so se na plesišču veselo zavrteli.

za DU Dobrovo Mariza Prinčič

Društvo upokojencev Kojsko

Aktivni v poletnih mesecih

Z željo, da bi članice in člani Društva upokojencev (DU) Kojsko aktivirali tudi na področju pohodništva, smo se 13. junija zbrali na Humu in se po prilagojeni Karnjuki (Hum, Podsabotin, Hrib, Mlaka, planinska koča in krožno nazaj do Huma) podali na krajši pohod. Med potjo smo se ustavili pri spomeniku na Mlaki. Pri lovski koči na Planinah pa je sledilo sladko presenečenje. Čakali so nas osvežilni napitki in palačinke. Tudi nahrbtniki niso bili prazni. Okrepčali smo se in malo poklepetali ter se po krožni poti vrnili na Hum. Kljub manjšemu številu udeležencev smo se dogo-

vorili, da že v naslednjem mesecu organiziramo novo srečanje pohodnikov.

Žal nam je deževen 25. julij preprečil nov pohodniški podvig. Sklenili smo, da se zopet aktiviramo po avgustovski vročini in trgatevi.

Vročina pa ni preprečila balinarke, da so se po nekaj letih premora ponovno organizirale v ekipo Balinarke DU Kojsko in se na povabilo DU Vipava 31. maja udeležile mednarodnega balinarskega turnirja ženskih in moških ekip. Turnirja se je udeležila tudi moška ekipa DU Kojsko. Balinarke so dosegle odlično četrto mesto, moški pa šesto. Na turnirju je sodelovalo 12 ekip. Balinarke so se udeležile še turnirjev v Prvačini, Vrtojbi in Solkanu. Moški so sodelovali na turnirju DU Dobrovo in DU Branik ter na mednarodnem turnirju v trojkah na balinišču Balinarskega kluba Goriška brda v Vipolžah.

12. avgusta je DU Kojsko po nekaj letih premora organiziralo turnir v Vipolžah. Udeležilo se ga je 9 ekip. Udeleženke so bile navdušene nad prenovljenim pokritim baliniščem in nad organizacijo turnirja. Priso-

tne sta pozdravili predsednica DU Kojsko Majda Korenjak in predsednica DU Dobrovo Vesna Filej. Balinarke je nagovoril tudi briški župan Franc Mužič. Zaželel jim je veliko športne sreče in dobrih rezultatov. Prvega mesta so se veselile balinarke Tolmina, druge so bile balinarke DU Kanal, tretje pa iz DU Vipava. Nehvaležno četrto mesto je pripadalo DU Prvačina.

Člani DU Kojsko so na povabilo Občine Brda in SPVCP Občine Brda kot prostovoljci nudili pomoč pri varovanju otrok na šolskih poteh na prvi šolski dan v okolici POŠ Kojsko. Udeležence v prometu so opozarjali na previdnejšo vožnjo.

Majda Korenjak

Fotografije: Roman, Majda Korenjak

Mladinsko društvo Hum

Poletje na Humu

Poletje na Humu je tradicionalni dogodek, ki se je pri združenem domu odvijal že šestič. Program vsako leto ob koncu avgusta pripravlja Mladinsko društvo Hum.

Tudi letošnje dogajanje se je zvrstilo zadnji petek in soboto v avgustu. Zajemalo je številne turnirje in tekmovanja. V petek so se ekipe pomerile v košarki in briškuli, v soboto pa v nogometu in kmečkih igrah. Sobotno popolne je obogatil še otroški program pod vodstvom društva Los Pravilos.

Celoten športni program so spremljali glasbeni ustvarjalci različnih žanrov. Petkov večer je obujal spomine na disko, za katerega je poskrbel znameniti goriški DJ na »vinilke« – DJ Janko. V soboto se je kot prvi na Humu predstavili Marko Čadež Band. Novopečena goriška skupina je v stilu pop-rocka zabavala občinstvo. Nato je nastopila skupina Gas Kras, ki je s svojimi priredbami ogrela obiskovalce.

V Mladinskem društvu Hum so veseli. Dogodek postaja čedalje bolj obiskan. Dodajajo tudi, da se bodo še naprej trudili, predvsem pa skušali v dogodek vpeti celotno vaško okolje.

Dominik Rusjan

Poletno dogajanje v Kojskem

Glasba, šport in kultura

V letošnjem poletju je Kojsko brnelo z raznimi koncerti, športnimi in kulturnimi dogodki, za kar so poskrbeli člani Društva za turizem, kulturo in šport Kojsko.

Sedaj že tradicionalni Rock in Rio, Poletna noč in turnir malega nogometa so na prizorišča poleg vaščanov privabili mlade in stare iz širše briške okolice.

Rock in Rio

17. junija se je v Brda vrnil težko pričakovan glasbeni festival Rock in Rio, ki si je v dveh letih pridobil veliko oboževalcev. Letos so v topli junijski noči pričakali skupine Elvis Jackson, EET, K.o.b.r.a. in Rodöljubic, ki so svoje pesmi preigrali pozno v noč. Posebna pohvala ekipi, ki je sodelovala pri organizaciji dogodka, seveda pa ne gre pozabiti tudi na sponzorje, brez katerih organizacija takšnih udarnih dogodkov ne bi bila mogoča.

35. Turnir malega nogometa

V Kojskem sredi vseh glasbeno obarvanih večerov niso pozabili na športne in nogometne navdušence, saj se je letos odvijal že 35. turnir malega nogometa. V zadnjem tednu junija se je v Riu osem amaterskih ekip potegovalo za naslov prvaka, ki je zmagovalcem prinesel tudi denarno nagrado. Med mladimi Brici, ki so na turnirju krepili športnega duha, so bili najboljši člani ekipe Briška mladina. Ti so s kapetanom Patrikom Maražem na čelu pometli s konkurenco. Da se je turnir zaključil v prijateljskem duhu, je poskrbel lokalni DJ.

Poletna noč filma in poezije

Za bolj kulturno obarvan program poletja v Kojskem pa je poskrbela Poletna noč, ki se je letos odvijala 8. julija. Na zelenici ob cerkvi sta po projekciji svojih filmov k pogovoru z režiserko in scenaristko Nadjo Velušček pristopila režiserja Jan Mozetič in Jan Cvitkovič. Prvi se je predstavil s kratkim filmom Ednina, drugi pa je poleg svojega filma A ti mene vidiš? poskrbel, da so se obiskovalci lahko naužili še poezije. Njegovo zbirko poezij Lačna žival je v slovenščini prebiral Irena Kovačević. Prejemnica vileniškega kristala na mednarodnem literarnem festivalu Vilenica leta 2017 Antonella Bukovaz pa je svoj glas posodila italijanskemu prevodu poezij. Za glasbene utrinke, ki so med glavnim dogajanjem popestrili večer, pa sta bila zaslužna Urška Kumar in Franko Reja.

Maja Terpin

OŠ Alojza Gradnika Dobrovo

Prvi šolski dan

Začetek novega šolskega leta je čas za novo poglavje, polno izzivov in priložnosti. Je trenutek, ko se začne nova učna pot in se odprejo vrata novim izkušnjam. Pomembno je, da si zastavimo cilje in se trudimo, da jih dosežemo. Ne pozabimo, da se ne učimo le iz knjig, temveč tudi iz življenjskih izkušenj in medsebojnega sodelovanja. Zato bodimo odprti za nove ideje, postavljajmo vprašanja in si prizadevajmo za razumevanje sveta okoli nas.

Dragi učenci! Želimo vam, da bi bilo letošnje šolsko leto polno

znanja, uspehov in tudi veselja. Bodite radovedni, sodelovalni, srčni

in vztrajni, saj so to lastnosti, ki vas bodo vodile do uspeha.

Srečno na novi učni poti!

Srečanje letnikov 1989

Vezi, ki se spletejo v otroštvu, so nepozabne

Pomembno obdobje v življenju vsakega posameznika je obdobje obiskovanja osnovne šole. To je čas, ko se otroci prvič srečujejo z izobraževalnim sistemom, vzpostavljajo prijateljstva in ustvarjajo spomine, ki jim ostanejo za vse življenje. Kljub temu pa se pogosto zgodi, da se po zaključku osnovne šole poti prijateljev, ki so dolga leta skupaj gredli šolske klopi, razidejo in vsak gre proti novim življenjskim izzivom.

Nedavno druženje letnika 1989, ki se je po devetnajstih letih ponovno zbral, je dokaz, da so vezi, ki se splete-

jo v otroštvu, trdne in močne ter vsekakor nepozabne. Ure, ki smo jih preživeli skupaj, so bile polne obujanja spominov na skupne izlete in dogodivščine, ki smo jih marsikdaj uživali razrednikom ter drugim učiteljem na osnovnošolski poti. Kljub temu, da sta od zadnjega srečanja minili skoraj dve desetletji, smo se vsi vsaj za en večer vrnili na OŠ Dobrovo, v tista brezskrbna otroška leta.

Letniki 1989

Fotografija: Nika Debenjak

Japonski samurajski bojevniki Katanayaichi v Vili Vipolže

Pripovedovanje zgodb brez besede

V Vili Vipolže smo si 16. septembra ogledali edinstveno predstavo japonske skupine samurajskih bojevnikov Katanayaichi. Prikazala je tradicionalno japonsko umetnost mečevanja, imenovano »tate«, združeno s sodobnimi tehnikami uprizarjanja, s čimer ljudem po vsem svetu zagotavljajo ganljivo izkušnjo v predstavi.

Stremijo k pripovedovanju zgodb brez zanašanja na besede, preseganju kulturnih in jezikovnih ovir ter zagotavljanju edinstvene čustvene izkušnje za občinstvo.

Njihov cilj je zagotoviti navdušenje nad japonskimi borilnimi veščinami s spajanjem tradicionalne japonske kulture mečevanja s sodobnimi produkcijskimi tehnikami.

E.K.

Fotografija: Damijan Simčič,
ZOSO foto

Belgijsko serijo snemali med briškimi griči

Ljubezen po domače v Brdih

L'Amour est dans le pré je belgijska različica priljubljene serije *Ljubezen po domače*. Na koncu oddaje tekmovalec oziroma tekmovalka izbere najljubšega partnerja, s katerim se odpravita na romantični pobeg v upanju, da bo vzcvetela prava in pristna ljubezen. To poletje je ljubezen svojega življenja prijavljeni kandidat spoznaval v skritih kottičkih naše dežele. Program se bo konec leta (v decembru) predvajal na RTL TVI, največjem komercilanem televizijskem kanalu v Valoniji (francosko govoreči del Belgije). Obetajo si 350.000 gledalcev. Ekipa se je v Brdih mudila od 19. do 22. julija. Pri snemanju oddaje so sodelovali tudi

številni briški ponudniki: Turistična kmetija Breg, MOVIA, Gredič, Vinoteka Brda, Nona Luisa, Vila Eva,

Vila Vipolže, Hotel Kozana, domačija Belica, Marica, domačija Kabaj.
Mateja Drnovšček

Rožnca z dobrodelno noto

Briška odprta kuhinja z vinarji v Medani

Letošnja Rožnca postavlja kar dva mejnika, saj se je enogastronomski festival prvič odvijal dva dni, poleg tega je društvo To je Medana skupaj z gostinci in vinarji zbralo 1.500 evrov za družino iz Kamnika, ki so jo prizadele avgustovske poplave.

Zaradi dneva solidarnosti v ponedeljek, 14. avgusta, smo se v društvu To je Medana odločili za dvodnevno dogajanje in pristopili k pobudi Občine Brda in Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda, da se sredstva po zmožnostih nameni žrtvam poplav. Na enogastronomskem delu dogajanja, ki ga že od leta 2019 organizira društvo To je Medana, smo združili pet gostincev z reprezentančnimi krožniki (Gredič, Bužinel, Tavarneta bistro Brda, Vino@modana in Nejka&Uroš Klinec) ter šestnajst vinarjev iz Medane, Ceglega, Plešivega in Kleti Brda. Model briške odprte kuhinje z vinarji se je ponovno izkazal za odlično popestritev tradicionalnega praznika, saj se je na osrednjem trgu oba dneva trlo domačinov, tujcev in turistov. Prav slednji so z zanimanjem spremljali tradicionalni praznik s procesijo (450-kilogramski kip na ramenih osmih mladeničev, ki je zapustil cerkev in se počasi spustil proti kapelici). Ob prijetnih ritmih DJ Janka so lahko vsi okušali briške dobrote in vina ter zvečer na vrhu zvonika prisluhnili nastopu baritonista Ivana Andreasa Arnška z njegovo Ave Marija.

Poleg vsakoletne pogostitve župnikov, pevcev in nosačev s strani društva smo se letos odločili ponedeljkom izkupiček nameniti izbrani družini iz Kamnika, ki je v poplavih zaradi plazu izgubila vse. Društvo To je Me-

dana, vinarji in gostinci smo v ta namen skupaj zbrali 1.500 evrov.

Robert Feri

Zadnji šolski dan na podružnici

Po »velikem skupnem pozdravu« skočili v počitnice

Učenci in učitelji POŠ Kojško smo 23. junija zaključili šolsko lto v zelo prijetnem vzdušju. Vsak od nas se je malo potrudil ter zapolnil, polepšal ta dan. Prejeli smo spričevala in priznanja, povedali smo si, kaj nam je bilo všeč, kaj si bomo zapomnili, kaj smo se naučili, kaj lahko pohvalimo ... Tako smo si dan popestrili tudi s skupnim druženjem, pesmijo in plesom, kvizom, klepetom, objemi in »velikim skupnim pozdravom« v krogu na dvorišču.

Slovesno praznovanje izgradnje vodovoda v Brdih pred 70 leti

Vodovod je bistveno izboljšal pogoje za življenje

Ko dandanes odpremo pipo in iz nje priteče čista pitna voda, se pogosto ne zavedamo, kako smo lahko srečni, da imamo v izobilju to za življenje po-

membno dobrotno. V resnici so naši predniki vodo cenili in jo spoštovali, saj je bila težko dostopna in so z njo morali varčevati.

Ena zanimivih omemb preskrbe z vodo v preteklih obdobjih izvira iz opisov, ki jih je habsburška monarhija na terenu pridala vojaškim zemljevidom v letih 1763–1787. Ugotavljali so, da potoki poleti večinoma presahnejo. Slovenski geograf Igor Vrišer je leta 1954 podrobno opisal vodooskrbo in probleme posameznih briških vasi: »Fojana in Barbana imata svoje stalne studence blizu meje. Ob suši, kot je bila leta 1950, so ti studenci edini vir za pitno vodo. Po vodo za živino hodijo v Reko. Z Dobrovega in Višnjevika so ob zelo hudih sušah hodili po njo daleč proti Neblemu v Reko. Podobno tudi Šlovrenc. Vedrijan ima v grapi, v 'potoku', stalno vodo. Nekoliko višje so v bližini studenci za pitno vodo. Veliko na slabšem je Šmartno, ki zaradi požiga med vojno še danes nima urejene preskrbe. Ob suši morajo po vodo za živino do Dobrovega in še dlje. Kojsko in Hum imata obilo vode na severni strani griča Sv. Križ. Vsa dolina pod vasmi Brestje, Figovco in Breg je polna studencev in tudi Pevmica, ki tukaj izvira, nikoli ne usahne. Iz Kožbane morajo dostikrat po vodo v dolino do Kožbanjščka, vendar imajo vaški studenci zaradi bližine Korade bolj stalen značaj. Bolj urejeno preskrbo z vodo imajo Vipolže. Tudi Cerovo trpi žejo v enaki meri kot ostali briški kraji. Do Vipolž hodijo ob suši po vodo prebivalci Kozane, ko jim prične zmanjkovati vode za živino. Vse omenjene težave povzroči že pomanjkanje dežja na krajše razdobje.«

Suša, strah, vraže ...

Nošnja vode iz oddaljenih »zdencev« v hiše je bilo vsakodnevno opravilo žensk, saj je bilo v 19. stoletju le malo vodnjakov, voda pa je bila v toplih mesecih leta v Brdih sploh pereč problem. Ko so presahnili bližnji potoki in mlake, so morali

Zdravka Markočič in Milena Drnovšek iz Krasnega (Breg) nosita vodo iz studenca (originalna fotografija je last družine Medvešek, Krasno).

Brici premagovati tudi daljše razdalje, da so prišli do stalnih vodnih virov. Brici so lovili tudi kapnico, ki pa je bila zaradi okužb stojećih voda pogosto vir bolezni. Živino pa so peljali napajati v najbližje mlake in izvire. Strah pred prehudo sušo in

izgubo vode je viden tudi v vražah, povezanih s tem. Porodnica, ki je do vpeljevanja (blagoslova) veljala za nečisto, ni smela iz hiše. Na Brdicah pri Kožbani so stare ženice kričale nanjo, če je šla po vodo, ker so verjele, da se bo voda posušila. Prav tako so se, kljub nepoznavanju mikrobov, delno zavedali problema stojećih voda ter ugotavljali, da so take vode zdravju škodljive. Elaborat franciscejskega katastra je za Dolnje Cerovo zapisal tole: »Prebivalci Dolnjega Cerovega so jeseni podvrženi vročicam, kar je posledica gnilobnega ozračja, ki prihaja iz bližnjega krmanskega močvirja in iz stojećih mlak na ravninskih poljih.«

Griči, na katerih je izviralo več studencev, so imeli poseben status. To sta grič s cerkvico svetega Križa v Kojskem, ki so ga imenovali Sveti križ na jezeru, in grič s cerkvico Device Marije pri Golem Brdu, ki so ji rekli Devica Marija na jezeru. V obeh primerih grič ni bil poseljen, a so nanj postavili svetišče, kar dejansko kaže na njun poseben položaj. Pomanjkanje vode je pomenilo pereč problem še zlasti v primeru požarov. Leta 1873 so v časopisu Soča poročali, da je v Medani popolnoma pogorela hiša, saj takrat tu še ni bilo vodnjaka in ni bilo vode, da bi požar pogasili.

Preroške besede domačinke

Po letu 1850 ustanovljene briške občine so si od goriškega glavarstva prizadevale pridobiti del sredstev za izkop in gradnjo vaških vodnjakov, ki so se jih namenile zgraditi. Znano je, da so v Kozani gradili vodnjak leta 1902, osem let kasneje v Gonja-

Slovesno praznovanje izgradnje vodovoda v Brdih pred 70 leti

čaj, Kojskem, Šmartnem, Šlovrencu, Fojani, Vedrijanu in Vipolžah, tik pred prvo svetovno vojno pa v Podsobotinu. Julija 1907 so ob hudi suši v goriškem časopisu Soča poročali o okuženih vodah v okolici Kožbane, ki so povzročile več primerov tifusa. Med prvo svetovno vojno je italijanska vojska, ki je maja leta 1915 zasedla Brda, morala za svoje enote priskrbeti tudi vodo. Eden od takih projektov je zbiralnik studenčne vode v Seniku, ki je sestavljen iz velike cisterne za vodo, vkopane v breg, pod njo so še štiri korita za vodo, po dve in dve skupaj. Šlo je za povezan sistem treh zbiralnikov; drugi je bil zgrajen v Noznem in tretji na vrhu Korade, od katerih je bila voda po ceveh speljana v dolino.

Po prvi svetovni vojni so nove oblasti pripravile načrt za vodovod v Brdih, vendar ga nikoli niso začeli graditi. Tako je izpeljava vodovoda v Brdih ostala problem do obdobja po drugi svetovni vojni, ko so zgradili vodovod iz Plavi. Brici so bili do načrta sprva nezaupljivi, saj sta jim vodovod obljubljali že »cesarska« Avstrija in »kraljeva« Italija. Neka stara ženica iz Šmartnega je novinarju hudomušno dejala, da »bodo Brici dobili vodo, ko bo Soča pritekla čez Vrhovlje«. Menila je, da se izgradnja vodovoda dejansko ne bo izvršila, v resnici pa so bile njene besede preroške. Leta 1947 so pripravili načrte in naslednje leto začeli z gradnjo. Uredili so vodno zajetje v Prilesju pri Plavah in vodo s črpalkami prečrpavali do Vrhovelj. Glavna gradbena dela in izkopavanje je izvajalo podjetje Zidgrad. Pri težavnem izkopavanju jarkov za cevovod so z navdušenjem sodelovali tudi Brici, ki so vendarle upali na rešitev problema oskrbe z vodo. V letu 1949 sta mesec dni pomagali tudi dve brigadi t. i. frontovcev, v letu 1950 pa ena brigada. Poimenovali sta se po Tonetu Severu. Od prvotnih 112 oseb se je to število postopno povečalo na 155. Tem so se ob nedeljah pridružili tudi številni drugi prostovoljci. Časopisni članek je poročal, da je kot prostovoljka sodelovala celo 80-letna učiteljica Pavlina Marinič iz Kojskega. Po poročilih v časopisu

Fanta pri vodnjaku v Kozani (originalna fotografija je last družine Židanik, Rožna Dolina).

Kopanje za vodovod v Kozani leta 1952 (originalna fotografija je last družine Debenjak, Kozana).

Nova Gorica so kopali na trasi od Plavi do Vrhovelj, kjer so zgradili glavni vodni zbiralnik. Brigada je s tem delom zaključila septembra. Kolikšen pomen je imel vodovod za Brice, kaže tudi udeležba na slovesnosti 4. septembra 1948. Prišlo je 3000 Bricev.

Za boljše življenjske pogoje v povojnih Brdih

Do konca leta 1950 so uspeli zgraditi še razdelilnike v Gonjačah, Kojskem, Šmartnem, na Panem in v Zalem Bregu. Gradili so tudi vodovodno mrežo na relacijah Vrhovlje–Gonjače, Gonjače–Zali Breg in Gonjače–Pane. V letu 1951 pa so bili v načrtu rezervoarji v Kozani, Vipolžah in Cerovem. Tako so prvi dobili vodo prebivalci Kojskega, Gonjač, Šmartnega, Zalega Brega, dela Dobrovega in Kozane. Sledile pa so vasi Hum, Vipolže, Medana, Imenje, Bale in Snežatno. Preostali deli Brd pa so sledili v naslednjih letih.

Zanimivo je, da so prve visokotlačne cevi za vodovod prenesli iz takrat neuporabljenega vodovoda Hubelj–Sinji vrh, saj jih zaradi informbirojskega spora ni bilo mogoče uvoziti. Gradnja vodovoda iz Plavi je bila težavna zaradi hribovite Korade. Dela so se zavlekla in šele spomladi leta 1953 je vodovod dosegel Dobrovo. Svečana otvoritev v Brdih je bila 24. maja 1953. Vse vasi, kjer je že bil postavljen vodovod, so Brici okrasili z rožami in zastavami. Vodovod je pomenil bistveno izboljšanje pogojev za življenje v povojnih Brdih.

Novemu vodovodu je ob odprtju svojo pesem posvetil tudi briški pesnik Ludvik Zorzut. Kljub visokemu finančnemu vložku države pri gradnji vodovoda pa ne gre zanemariti požrtvovalnega dela Bricev, ki so napeli vse sile in se niso ustrašili nobenih ovir. Kljub težavnemu delu sta med delavci brsteli tudi kultura in prosveta. Organizirana sta bila pevski zbor in dramska skupina. Samo vprašamo se lahko, kako so vse to zmogli in seveda uspeli. Voda iz naših pip, tudi v lanskim hudi suši, ni prenehala teči. Še več! Zadnjih 10 let pijemo čistejšo in boljše pitno vodo iz zajetja Mrzlek. Zavedajmo se, da so voda, zemlja in zrak dobrine izjemnega pomena in zato odgovornost nas vseh.

dr. Tanja Gomiršek

Mini olimpijada in turnir v živem trotolu

Prvi Briški dan športa

Najverjetneje se vam poraja vprašanje: »Zakaj organizirati dogodek, kot je Briški dan športa?« Odgovorov je več. Prvič, ker smo si želeli v Cerovem po dolgem času gostiti turnir. Ker je šport in ukvarjanje z njim pomemben del večine Slovencev. Ker je dobro poznati aktivna športna društva različnih disciplin, ki delujejo na področju naših Brd. Lahko pa navedemo tudi misel Zarjana Kocine, člana Balinarskega kluba Brda, udeleženca dogodka: »Ukvarjanje s športom zahteva veliko discipline. Disciplina pa nas in naše otroke oblikuje v odgovorne državljane.«

Zato torej dogodek kot je Briški dan športa. Dogodek, ki je potekal na Slovenski dan športa, 23. septembra, je skupni dogodek Mladinskega kluba Cerovo in Društva #lospravilos. Soustvarjalo pa ga je 8 športnih društev iz Brd ali društev, ki delujejo na področju Brd. Društva, ki so bila prisotna na mini olimpijadi in so predstavljala športne discipline, so: ŠD Dekatlon (frizbi in poligon), Karate klub Ki-ryu Nova Gorica, Balinarski klub Brda, Nogometni klub Brda, PGD Dobrovo, Lokostrelski klub Gorica, Društvo #lospravilos in vadba za starejše Equilibrium gym. Na mini olimpijadi so društva obiskovalcem ponudila preizkus različnih disciplin, hkrati pa so na tržnici obiskovalci društva podrobneje spoznali.

Drugi del dogodka je bil turnir v živem trotolu. DŽC Crwvo je pripravilo posebno igrišče z umetno travo. Na turnir se je prijavilo 8 pogumnih ekip. Zmagala je ekipa Swkrji iz Kozane. Igra je privabila tudi ostale obiskovalce k preizkušnji igre. Potočili smo veliko solz smeha in igro vzljubili vsi.

Hvala vsem, ki ste pomagali oblikovati dogodek. Lepo je povezati vse generacije skupaj skozi šport in druženje.

Mladinski klub Cerovo - DŽC Crwvo
in Društvo #lospravilos

Dobrodelna dražba na Dnevih odprtih kleti DOK 2023

Predaja treh defibrilatorjev

Dobrodelna dražba na Dnevih odprtih kleti DOK 2023 je letos združila tri partnerje – Rotary klub Medana-Goriška, Kontrabant Adwinture in Art Circle Slovenija – z namenom zbiranja sredstev za nakup defibrilatorjev.

Na dobrodelni spletni dražbi vin je sodelovalo 36 briških vinarjev s posebnimi polnitvami trilitrskih steklenic z etiketami, umetniškimi deli, nastalimi na koloniji Art Circle Spring 2023. Zbranih je bilo rekordnih 9.500 evrov, kar je več kot zadoščalo za tri defibrilatorje, ki že imajo stalno mesto v Gonjačah, Neblem in Golem Brdu. Defibrilatorje so predstavniki partnerjev Robert Feri (Rotary klub Medana-Goriška), Dani Strehar (Kontrabant Adwinture) in Klemen Brun (Art Circle Slovenija) predali Eriku Klavori, skrbniku v Občini Brda, ki jih je že namestil na najbolj vidna in frekventna mesta v omenjenih vaseh.

Robert Feri

Društvo njblške mladine

Zabava v Čelu

Tako kot lani smo se v Društvu njblške mladine tudi letos potrudili in priredili turnir v nogometu in odbojki na mivki. Igrišče v Čelu je bilo 18. in 19. avgusta polno športa in zabave, saj nam je petkov večer popestrila rock skupina The Maff, sobotni pa narodno-zabavni ansambel Vzrock. Seveda ni manjkal niti DJ Torta, ki je poskrbel, da sta se oba večera spremenila v jutro.

Na nogometnem turnirju je tekmovalo kar 8 ekip, zmage pa so se razveselili Kozanci in si s tem prislužili bogate nagrade. V odbojki na mivki se je pomerilo 6 parov in tudi v tej disciplini je povedel par iz Kozane. Čez celotno dogajanje se je odvijalo tudi tekmovanje za kralje šanka, poleg tega pa smo kot letošnjo novost izvedli še tekmovanje v vlečenju »štrika«, v katerem se je najbolj izkazala ekipa Streljšče. V soboto je bilo poskrbljeno tudi za najmlajše, ki so v otroškem kotičku skakali po napihljivem gradu in ustvarjali indijanske šotore po navdihu iz izbrane pravljice. Člani društva smo s celotnim dogodkom zelo zadovoljni in si želimo, da bi bilo tudi naslednje leto vsaj tako lepo, kot je bilo letos. Obenem se tudi zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pripomogli pri izvedbi, saj nam brez vas tak žur ne bi uspel.

Društvo njblške mladine

Četrtošolci na jesenskem pohodu

Drugmbernca za kondicijo in lepe razglede

V dneh, ko so Brda napolnili trgači in nas je sonce še razvajalo s poletno toploto, smo četrtošolci krenili po briški Drugmbernci. A ne le z namenom, da si pridobimo še nekaj kondicije in se med seboj povežemo, si povemo vse tisto, česar si ne moremo med poukom, temveč zato, da se z Imenja in nato še s stolpa v Gonjačah ozremo na ves ta čudovit briški svet, do koder nam lahko seže pogled. Škoda le, da so se oblaki toliko spustili, da ni bilo moč videti gladine morja na jugu ter alpskih višin na severu in severozahodu. Kljub temu je bil to en lep skupni dan, četudi so bili zadnji koraki do šole že precej težki in počasni.

Dobrodelna trgatev v Kozani

Rotarijska trgatev za žrtve poplav

V Kozani se je 9. septembra odvila že peta tradicionalna rotarijska trgatev s prav posebnim namenom. Denar se je zbiralo za pomoč prizadeti družini v poplavih, ki so avgusta opustošile Slovenijo. Prišlo je preko 60 udeležencev iz Slovenije in Nemčije.

Vsako leto smo rotarijci pomoč zbirali za tiste, ki jo najbolj potrebujejo v lokalnem okolju, tokrat pa smo se pridružili vseslovenski akciji na pobudo prijateljskega kluba iz Škofje Loke s statusom humanitarne organizacije, kar je z davčnega vidika še posebej ugodno za prejemnika donacije. Z vstopnino na dogodek, ponudbo rotarijskega vina in dražbo posebnih trilitrskih steklenic smo za družino iz Stare Loke pri Škofji Loki zbrali 5.000 evrov, ki smo jih osebno predali natanko dva tedna po našem dogodku. Družina je bila v času tragedije na do-

pustu. Doma jih je pričakalo pravo razdejanje, saj jim je pravkar obnovljeno hišo poplavelo do višine 1,5 metra in tako uničilo praktično vse.

Poleg zbranih sredstev za poplave smo na dražbi ponujali tudi trilitrsko steklenico rotarijskega vina char-donnay 2021 iz kleti Kristančič iz Medane s posebno etiketo. Priznana umetnica Maša Gala je namreč poskrbela za umetniško delo s podobo logotipa našega kluba. Ponosni lastnik omenjene steklenice je naš partner, družba Hit d. d., ki je z donacijo 1.000 evrov v spomin na prežgodej preminulega ustanovnega člana kluba, odvetnika Antona Preglja, prispevala v fond za raziskave srčnih bolezni na Pediatrični kliniki UKC Ljubljana.

Robert Feri

Projekt Varno s soncem

Najmlajši učenci spoznali škodljive učinke sonca

Junija so se otroci prvih in drugih razredov podaljšanega bivanja na matični šoli ter prvega razreda na podružnični šoli že drugo leto pridružili projektu Varno s soncem. S tem preventivnim programom smo jih učitelji skušali opozarjati na pomen pravilne zaščite pred škodljivim delovanjem sončnih žarkov. Spoznali smo načine, kako se zaščititi pred soncem. V ta namen smo organizirali več različnih dejavnosti. Pogovarjali smo se ob filmčku o pravilni zaščiti pred soncem, oblikovali smo plakate, izdelovali smo kape iz papirja, likovno ustvarjali o soncu ter se tudi hladili z napitkom iz mete in melise. Pazili smo, da se nismo preveč izpostavljali soncu, ker je ravno v času podaljšanega bivanja sonce najmočnejše.

Letnik 1953 letos praznuje okroglih 70 let

Čas za spomine

Zadnja leta so minila v znamenju velikih sprememb, ki so nedvomno imele močan vpliv na vsakega posameznika. Zato si znamo vzeti čas zase in za ljudi, s katerimi si delimo spomine. Prav s tem namenom sta Marija in Aleksandra letos, ko generacija 1953 praznuje častitljivih 70 let, ponovno zavrteli telefone in na kup sklical letnike in sošolce. Ne gre se čuditi, če je kateri med njimi že praznoval ali šele bo, saj se vedno združi klapa, ki je skupaj gulila šolske klopi. Zahvala gre tudi Branku, ki je odigral pomembno vlogo pri iskanju kontaktov.

20. maja se je v Hotelu Sabotin v Solkanu zbralo 33 povablencev. Kdor se iz različnih razlogov ni mogel udeležiti srečanja, se je pridružil virtualno. Sošolec Bo-

ris je svojim prijateljem poslal sms z besedami: »Dragi moji letniki, vsem želim en lep večer in na zdravje,« pa tudi Liljana je vsem poslala prisrčen pozdrav. Kot se za takšno srečanje spodobi, je Žarko na svoj hudomušen način pozdravil sošolce. Razšli so se z dogovorom, da na naslednje srečanje ne bodo čakali pet let, ampak da se bodo od sedaj naprej vsako leto dobivali, saj »za prijatelje si je treba čas vzeti«, kot poje Andrej Šifrer.

Čestitke vsem letnikom 1953, ki letos praznujejo 70. rojstni dan.

Silvestra Elen Brašnič Saffigna
Fotografija: Dani Kristančič

Prvi šolski dan na POŠ Kojsko

Sprejeli 15 radovednih prvošolcev

Prvi šolski dan na podružnični osnovni šoli Kojsko je potekal v znamenju veselja, pričakovanj in navdušenja. Jutro se je začelo z radostnimi kiki otrok, ki so se zbirali pred šolo, in srečanjem starih prijateljev ter spoznavanjem novih sošolcev. Učenci so se vrnili v šolske klopi, pripravljeni na nove izzive in doživetja, kar smo obeležili s čudovito proslavo.

Učiteljice POŠ Kojsko

50 let od zaključka osnovne šole

Izlet v Šavrine

Osnovnošolci 8.a, 8.b in 8.c, ki smo leta 1973 uspešno končali osnovno šolo na Dobrovem, letos praznujemo 50. obletnico.

12. junija smo namesto običajnega srečanja organizirali izlet v Šavrine, v deželo refoška in osrčje zanimive istrske vasice. Združili smo prijetno s koristnim. Komaj smo čakali, da se po dolгих letih znova vidimo.

Druženje je bilo veselo in polno spominov na brezskrbna osnovnošolska leta. Smo šolski letnik, ki je še odraščal brez prenosnih telefonov, računalnikov in družbenih omrežij. Zaradi tega ni bila naša mladost nič manj lepa. Nasprotno, bila je polna pristnih osebnih stikov. Po končani osnovni šoli pa se je vsak od nas po-

dal na svojo pot. Kljub temu, da smo se v 50 letih čisto malo postarali, smo še vedno po srcu mladi in aktivni. Srečanje nam je dalo možnost, da smo si povedali, kaj smo v tem času izkusili. Ugotovili smo, da se sedaj bolj posvečamo dejavnostim, za katere prej ni bilo časa. Tako skrbimo za osebnostno rast in telesno aktivnost, kar nam daje energijo, da smo še vedno v dobri kondiciji. Večina nas je ostala v Brdih, nekatere je življenjska pot po šolanju zanesla drugam.

Praznovanje nam je polepšala torta presenečenja, saj se za tako obletnico to tudi spodobi. Izlet je popolnoma uspel, zato smo sklenili, da se kmalu spet srečamo.

Diana Feri

Prireditve ob zaključku akcije Čisti zobje

V Kulturnem domu Nova Gorica je 13. junija potekal že 39. zaključek akcije Čisti zobje. Program zaključne prireditve smo **pod vodstvom mentoric pripravili učenci naše šole**. Uprizarili smo muzikal Kekec, pripravili pevske, glasbene in plesne točke ter tako odlično zabavali občinstvo. Zmagovalni razred na naši šoli pa je postal 9. a. **Čestitamo!**

Dogodki kot orodje za razvoj destinacije Brda

Kako je festival Brda & vino postal uveljavljena blagovna znamka med poznavalci enogastronomije

Včasih se je prav zanimivo spomniti, kako so izgledala Brda pred 10, 20, 30 leti. Ko še ni bilo toliko uveljavljenih vinskih blagovnih znamk, ko ni bilo vrhunskih gostinskih ponudnikov, ko Brda sploh niso bila omembe vredna turistična destinacija – ne za domače goste niti za tujce. Bi pred tridesetimi leti srečali avstrijskega pohodnika v kakšni brajdi? Koliko je bilo bazenov? Kako in kdaj je prišlo do te tako korenite spremembe, je težko reči. K temu je prispevalo več dejavnikov. Od vinarjev, ki so preleteli, prevozili pol sveta, da so ponesli sloves tukajšnjih vin v tujino. Do gostincev, ki so doumeli, da ta vina potrebujejo vrhunsko, avtentično kulinarčno spremljavo, in do vseh tistih, ki so temu dodali doživetja in avtohtone produkte. Do občinskih prizadevanj, da so Brda postajala zanimiva za obisk. Potem pa so tu dogodki. Ja, Praznik češenj je tisto, po čemer smo najbolj prepoznavni v Sloveniji in čezmejnem prostoru. A tukaj sta še dva dogodka, ki sta ustvarila magnetizem Brd: Brda & vino za poznavalce enogastronomije in Brda Home of Rebula za vinske kritike. Ko sem se ob različnih priložnostih pogovarjala z organizatoricama iz obeh ekip, sta povedali enako misel, ko sem ju vprašala, zakaj to počneta. Valerija Simčič je za Brda Home of Rebula nekoč omenila, da so kot vinarji morali obiskati nešteto vinskih dogodkov v tujini, da so postali prepoznavni in da si z dogodkom prizadevajo, da bi ljubitelji vrhunskih vin pričeli hoditi k nam v Brda. Isto misel je ob neki drugi priložnosti razvila Eva Mavrič, soorganizatorica festivala Brda & vino. »Želimo doseči, da gostje Brda doživijo v kar najbolj pristni luči in jih vzljubijo. Na sejmiših v tujini, med stotinami ponudnikov, je to težje doseči,« pravi Eva Mavrič. Ključ za uspeh? Da bi ugotovili, kako tovrstni dogodki, posebno Brda & vino, vplivajo na razvoj Brd, smo se pogovarjali z organizatorji: s Sebastjanom Mavričem in Evo iz Hiše Marica, Bogdanom in Vesno Valentinčič iz agencije San Martin ter Patricijo Pirih iz Kulturno-turističnega društva KOLO.

Brda & vino so prvič organizirali leta 2004, vaša ekipa je vajeti prevzela leta 2014. Bi lahko povzeli ključne razvojne momente tega dogodka skozi leta?

Eva Mavrič: Leta 2024 bo minilo že deset let, odkar je dogodek pod našim okriljem. Začetki pa segajo v obdobje, ko je Slovenija postala članica Evropske unije (UN) in smo

Eva in Sebastjan Mavrič, Patricija Pirih, Bogdan in Vesna Valentinčič

Brici začutili potrebo, da ta zgodovinski trenutek obeležimo tudi s promocijskim dogodkom, temelječim na briških vinih. Šmartno se je izkazalo kot idealna kulisa za ta event. Ideja je bila, da se vinski sejem, ki so ga v Ljubljani ukinili, prenese v Brda. Zato so prvo leto na dogodku sodelovali vinarji z vse Slovenije, tudi iz sosednjih Brd (Collio). Takratno dogajanje so koncipirali Pavel Širok, Boris Srebrnič in Izidor Simčič v izvedbi studia 123 Design, organizator dogodka pa je bila Občina Brda, ki jo je že takrat vodil župan Franc Mužič. Dogajanje na Brda & vino je vzbudilo zanimanje širše okolice. Vaščani so bili navdušeni in so pomagali pri urejanju vasi. Kasneje je izvedbo dogodka prevzela Agencija Jota in dogodek pripeljala do nekega plafona, ko je postal uveljavljena blagovna znamka in stalnica med briškimi prireditvami. Opaziti pa je bilo, da se vrača nek krog ljudi iz bližnje okolice, novih obrazov pa ni bilo mogoče pritegniti s takšnim konceptom. Po 10 letih je bila potrebna prevetritev. Naša želja je bila, da pritegnemo čim več dobrih vinarjev, zato smo vedeli, da je treba pripeljati nove kupce. Ne samo tiste, ki briška vina že poznajo, temveč tudi tiste, ki obiskujejo vinske festivale in visoko gastronomijo v tujini. Njim smo želeli ponuditi celosten produkt v kulisi naše narave in identitete. Kar vedno opažam je, da ko gostje enkrat pridejo v Brda, začutijo neko posebno

Dogodki kot orodje za razvoj destinacije Brda

energijo. Ko jih pritegneš, dobijo drugačen pogled tako na vina kot na ostalo ponudbo. Ali ni to bolje kot biti na sejmih, kjer je na tisoče ponudnikov iz več držav?

Sebastjan Mavrič: Ko smo v igro vstopili leta 2014, smo se odločili, da ohranimo vino kot glavno rdečo nit, da pa mora dobiti kulinarike – in to domača, sezonska, vrhunska – svoje pravo mesto. Odločili smo se, da bomo kotizacijo s tedanjih desetih dvignili na petinštirideset evrov, kar je dvignilo mnogo prahu med sodelujočimi ponudniki. Vladala je skepsa, vendar smo vztrajali pri svojem konceptu: gostu ponuditi vrhunsko kvaliteto in nepozabno izkušnjo v Šmartnem. Glede na izkušnje in znanje, ki smo jih takrat imeli, smo vedeli, da je to prava odločitev. Pri vinarjih smo poudarili, da je to projekt, ki potrebuje čas, da se razvije. Da se bodo rezultati pokazali čez nekaj let. In prav smo imeli. Peto leto smo bili prvič razprodani pred začetkom dogodka.

Kakšen pa je poslovni model takšnega festivala?

Eva Mavrič: Stroškovno predstavlja organizacija gro-mozanski zalogaj – od dokumentacije, dovoljenj, osebja. Treba je zagotavljati varnost, zanimive vsebine nastopov, čiščenje vasi, promocijo. Veliko je materialnih stroškov za postavitve. Vinarji za participacijo na sejmih drugod plačajo pot, kotizacijo, bivanje ... Tukaj teh stroškov ni. Stojnico dobijo brezplačno, participirajo pa z vinom. Z osebno prisotnostjo imajo največ od dogodka. Brez tega event ne bi imel smisla. Sem namreč prihajajo kupci, ki so že ali skoraj gotovo bodo kupci naših vin. Drugače je z gostinci – doma zaprejo lokal oz. morajo nekoga plačati, da je tu. Restavracijam seveda refundiramo stroške po promocijski ceni, saj tudi sami večinoma razumejo dogodek kot priložnost za promocijo in odličen stik s kvalitetnimi kupci. Dogodka brez hrane ne bi bilo na takšnem nivoju.

Vesna Valentinčič: Prihodki so v glavnem od vstopnin, kar pa ima svoje omejitve glede na velikost vasi, infrastrukturo. Tukaj so kritični moment predvsem sanitarije in parkiranje. Prizadevamo si pritegniti tudi sponzorje, vendar je za zdaj to manjši delež. Stojničarji prispevajo bolj simbolično ceno kot participacijo. Prednost imajo briški ponudniki. Če določenega segmenta ni, pripustimo tudi širši okoliš, vedno upoštevajoč visok nivo kakovosti. Naše vodilo pa je, vedno ponuditi več, kot zaračunamo. Menimo, da je prirediteljev še vedno promocijska, tudi za obiskovalce.

Je Brda & vino ekonomsko vzdržen projekt?

Bogdan Valentinčič: Ker delujemo v turizmu, smo si želeli v Brdih takšno prireditev, ki bi imela potencial pritegniti poznavalce dobrega vina in kulinarike iz naše širše okolice. Naša ciljna skupina so bili ljudje, ki imajo kupno moč in znanje, cenijo pristnost naših produktov ter razumejo in cenijo briški teritorij. Zavedali smo se, da gre za

tek na dolge proge. Na začetku smo bili v rdečih številkah, cilj pa je bil, da se z dogodkom pokrijemo in da ima Brda & vino pozitivne učinke na okolje na več nivojih: glede zasedenosti nočitvenih kapacitet, nakupa vin in drugih produktov, obiska atrakcij – in to ne samo v obdobju festivala, temveč večkrat letno. Danes se pokrivamo in smo v dobršni meri že dosegli zastavljene pozitivne učinke, kar je naš cilj.

Kako bi opisali strukturo gostov na Brda & vino? Se je ta skozi leta spreminjala?

Eva Mavrič: Temeljito se je spremenila. Z novim konceptom smo pritegnili drugačen profil gostov. Nam se je zdelo, da so si obstoječe prireditve pred 10 leti dokaj podobne in opazovali smo, da se na njih vrti določen krog ljudi. Vedeli smo, da obstaja bazen ljudi, ki razume in ceni kvaliteto naših vin in da imajo ti ljudje tudi potrebo po novih doživetjih in sprostitev. Pri tem, da smo lahko na-govorili takšne nove kupce, še posebno v Avstriji, moram izpostaviti vlogo danes žal pokojnega Petra Lexeja. Peter se je kot avstrijski novinar in pisatelj ukvarjal z enogastro-nomijo. Bil je velik poznavalec Furlanije in je bil Brdom zelo naklonjen. Odprl nam je vrata na avstrijski trg.

Patricija Pirih: Če skušamo orisati profil našega tipičnega gosta, bi lahko rekli, da gre za poznavalca, ne samo ljubitelja, visoke kulinarike. S ceno se sploh ne ukvarja, če vidi, da za ponujenim stoji kvaliteta. To so redni gostje, tudi promotorji, saj s sabo naslednjič radi pripeljejo prijatelje. Veliko naše promocije tako temelji na priporočilih. Če me vprašate po provenienci, procentualno ne morem oceniti, od kod jih koliko prihaja. V zadnjih letih je bil velik porast Slovencev – iz večjih mest. Porast je tudi iz dežel nekdanje skupne države. Italijani so cenovno bolj občutljivi, ne razumejo povsem koncepta, jim ni domač. Avstrijci po drugi strani sprejemajo takšen način. Gre za goste, ki kupujejo produkte z visoko dodano vrednostjo.

Vesna Valentinčič: Obenem so to ljudje, ki jih zanima-ta kultura in umetnost in želijo spoznati nianse kraja, ki ga obiščejo. Zato na Brda & vino povabimo izvajalce etno vsebin različnih žanrov. Prednost imajo slovenski izvajalci oz. izvajalci iz širšega prostora srednje Evrope. Moramo se zavedati, da meje v preteklosti niso bile nacionalne, tudi danes niso, zato je pri teh stvarih potrebna širina.

Na prirediteljev vam uspe pritegniti zveneča imena iz sveta vinarstva in kulinarike. Zakaj menite, da čez vikend pustijo svojo domačo dejavnost in pridejo vedno znova k vam?

Sebastjan Mavrič: Med našimi kolegi gostinci je postal ta festival blagovna znamka. Tudi sami nam povedo, da tukaj srečajo goste, ki se vračajo k njim. Podobno velja za vinarje. Očitno so to dobri gostje, sicer se gostinci in vinarji, ki jih vabijo vsepovsod, tukaj ne bi pojavili. Če

Dogodki kot orodje za razvoj destinacije Brda

pridejo sem, vidijo zanimivo nišo. Nekateri bi lahko šli na dogodke vsak dan. Je pa res, da smo z več vinarji in gostinci stkali prijateljske vezi in da ta nabor sodelujočih temelji na zaupanju. To se tudi pozna na vzdušju dogodka. Po drugi strani je tudi res, da se imajo tu priložnost srečati gostinci in vinarji med sabo – se spoznati, negovati odnose, ugotoviti, ali lahko sodelujejo. Gre za platformo, ki nudi mnoge priložnosti.

Ko smo že pri odnosih. Kakšni so odnosi z lokalno skupnostjo? Obstaja razumevanje za Brda & vino?

Patricija Pirih: Verjamemo, da je dogajanje naporno za lokalno skupnost. Zato smo zadovoljni in hvaležni, da nas vaščani večinoma podpirajo. Tudi mi si prizadevamo za korekten odnos ter da na njihovo kvaliteto življenja ne vplivamo negativno. Trudimo se, da je vas po festivalu kar se da hitro spet urejena, da ni razgrajanja in nepotrebnega hrupa pozno v noč. Prav tako smo Občini Brda hvaležni za vso podporo. Vemo, da razume vrednost dogodka in vidi v njem strateško priložnost za marketing celotne destinacije. Pomagajo nam pri promociji in nas nenazadnje podprejo tudi finančno.

Eva Mavrič: V okolje poskušamo vračati tudi z noto družbene odgovornosti. April, ko se odvija Brda & vino, je mesec avtizma. To je tema, ki se je šele zadnja leta bolj zavedamo. Ljudi s to specifikjo smo povabili na dogodek. Otroci so nam pomagali pri okraševanju vasi. Začutili so pripadnost in da nekaj dobrega počnejo za skupnost. Pri tem sodelujemo z Društvom za pomoč osebam z avtizmom OKO. Odločili smo se, da bomo društvu tudi donirali sredstva in bi si sodelovanje želeli tudi v bodoče.

Kako pa ustvarjate kanale za komunikacijo z gosti in kako jih vedno znova pritegnete? Kakšen je vaš marketinški splet?

Patricija Pirih: Glede tega bi lahko rekla, da smo netični, saj večina gostov pride glede na priporočilo. Ustvarja se skupnost ljubiteljev briške enogastronomije. Določene stranke so pravi oboževalci. Naj omenim pripetljaj, ki smo ga bili med epidemijo covida-19, ko nismo mogli izvajati festivala, prav posebej veseli. Več gostov nam je samoiniciativno poslalo fotografije, kako so si Brda & vino priredili sami na domačih vrtovih z briškimi produkti in da so v mislih z nami.

Seveda izvajamo oglaševanje v specializiranem tisku, nekaj je PR aktivnosti; vabimo novinarje tako pred dogodkom kot tudi nanj in poskrbimo za objave. Aktivni smo tudi na socialnih omrežjih. Cilj dogodka ni samo, da pritegne obiskovalce, temveč tudi ta, da doseže odmevnost in tako ustvarja močno blagovno znamko destinacije Brda. Na tem področju imamo še nekaj prostora za rast. Ker je prvi pomladni dogodek, funkcionira kot znanilec sezone briških eventov.

Kako pa vi vidite nadaljnji razvoj destinacije in blagovne znamke Brda?

Sebastjan Mavrič: Brda niso primerna za množični turizem. Želeli bi si soustvarjati butično destinacijo za ljudi, ki imajo Brda radi in ki so tudi dobri kupci naših produktov – tako vin kot kulinarike in druge vrste ponudbe. Kot gostinci smo seveda posebej pozorni na to, kako se razvijamo v kulinaričnem smislu. In tukaj prihaja v zadnjih letih do trenda, da se gostinstvo opušča ali pa se zanj turistični ponudniki ne odločajo več na račun ponudbe namestitvev. Prepričan sem, da destinacijo ustvarjajo vsebine, v tem primeru je gostinstvo ključni faktor. Seveda je ta posel zahteven, vendar brez kulinarike se destinacija ne more izraziti v polnem potencialu.

Kakšno vlogo imajo dogodki pri trženju Brd?

Vesna Valentinčič: To je eno ključnih orodij, ki se ga moramo posluževati. Gostje na strateško koncipiranem dogodku doživijo teritorij v nekaj urah in ga skorajda brez izjeme vzljubijo. Nobena reklama ne more narediti toliko. V našem primeru so predvsem pomembni osebni stiki, možnost, da osebno spoznaš vinarja ali kuharja, da stkeš prijateljstva. Šmartno omogoča, da v prijetni atmosferi cel dan preživijo raznoliko. Šmartno in Brda potrebujejo še več tovrstnih vsebin, lahko tudi manjših dogodkov, ki bodo v naše okolje pripeljali obiskovalce, ki cenijo Brda in se želijo vračati.

Česa bi si želeli za prireditve, če bi imeli čarobno paličico?

Bodgan Valentinčič: Potrebovali bi infrastrukturo, ki zagotavlja varno in prijetno izkušnjo za obiskovalce. Govorimo o sanitarijah, parkiranju, osvetljenih cestah. Pri tem pa želimo poudariti, da z Občino Brda in ZKTMS Brda že sedaj dobro sodelujemo in vemo, da razume te potrebe ter dela na tem, da bi jih zadovoljili.

Za konec še eno introspektivno vprašanje. Zakaj že deset let organizirate Brda & vino? Kaj vas pri tem navdihuje?

Sebastjan Mavrič: Ker radi delamo. Ker smo ustvarjalni. Da ne bo pomote: velikokrat se tik pred dogodkom zalotimo, ko se vprašamo, kaj nam je tega treba (smeh). Vendar je tudi res, da smo postali zelo uigrana ekipa in je tudi prijetno.

Eva Mavrič: Ja, kot organizatorji smo se zelo povezali, tudi ponudniki so pravzaprav naši prijatelji in na dogodku je zaznati to pozitivno energijo med nami. Dokler bo tako, bomo nadaljevali. Obenem je naš skupni cilj razvoj Brd, zadovoljstvo gostov in posledično nas samih. Če bi gledali vse kozi finance, ne bi šlo.

Marjana Simčič Humar

Študijski obisk v Gothenbergu na Švedskem

Kako spodbuditi mlade k aktivni participaciji?

Študijski obisk Švedske v okviru projekta Europe Goes Local (podpora razvoju in krepitvi mladinskega dela na lokalni ravni) je potekal od 19. do 22. junija 2023. Na povabilo Nacionalne agencije za razvoj mobilnosti mladih MOVIT se je odzvala tudi mladinska delavka Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda in bila izbrana. Skupaj s še z dvema slovenskima predstavnikoma iz Zavoda za mladino in šport Trbovlje in trboveljske občine smo spoznali organizirano in raznoliko lokalno mladinsko delo na Švedskem, točneje v mestu Gothenburg.

Obisk je bil navdihujoč. V razmislek je bilo podanih kar nekaj odličnih predlogov in primerov dobre prakse, kako spodbuditi mlade k aktivni participaciji v zelo zgodnji fazi odrasčanja. Že s preprostimi in vsakdanjimi aktivnostmi se da pristopiti k mladim in jih vključiti v aktivnosti, prostovoljstvo in tudi delo. V Gothenburgu mladinski delavci, največkrat prostovoljci mladinskih centrov, dvakrat tedensko obiskujejo učence po šolah. Po pouku jih pričakajo na šolskem igrišču in nagovarjajo k družbeno koristnem delu. Z deljenjem letakov in pogovori mladino navdušujejo, da obišče mladinski center in se vključi v aktivnosti, ki tam potekajo. Po koncu šolskega leta se večina devetošolcev odloči za počitniško delo, ki je večinoma koristno delo. Mladina po javnih površinah pobira smeti, zaliva cvetlične grede in skrbi za njihovo urejenost, obrezuje grmovnice, ureja parke.

Zavedajo se, da z lastnim delom pripomorejo k boljšemu in kakovostnejšemu življenju v lokalni skupnosti in na to so tudi ponosni. Pobiranje smeti jim ne daje občutka manjvrednosti, ali da opravljajo sramotno delo.

Nekaj dni odmaknjenih od vsakodnevnega okolja zagotovo pomaga, da začneš drugače razmišljati. Zanimive in sveže ideje preneseš v domače okolje, jih prilagodiš domačim potrebam in z njimi nadgradiš prehojeno pot. Z majhnimi koraki lahko začnemo že danes nagovarjati tudi briško mladino o pomembnosti dela in o skrbi za okolje, v katerem živimo. Kupi smeti, ki jih občinski delavci tedensko pobirajo v podhodu nekdanje ambulante na Dobrovem in nižje na obračališču avtobusov, so odraz početja mladih. Dokler bo nekdo pobiral smeti za njimi, bodo ti zagotovo pridno smetili. Ko pa bodo primorani odvržene smeti tudi sami pobrati, bodo verjetno naslednjič premislili, preden papirček ali pločevinsko brezbrizno zalučajo na tla.

Spoznavanje mladinskih delavcev ostalih evropskih držav in njihovih navdihujočih zgodb ter problematik, s katerimi se vsakodnevno soočajo, je zagotovo odlična popotnica za nadaljnja sodelovanja in povezovanja.

Mateja Drnovšček, ZTKMŠ Brda

Velimir Petković, ustvarjalec lesenih podob iz Brega pri Golem Brdu

Veljo in njegov »ikigaj«

Skoraj šest desetletij je preteklo, odkar se je zidar Velimir Petković iz srbske vasice blizu bolgarske meje podal za kruhom v Slovenijo. Ustalil se je bil na Primorskem in postal član družine Peresin iz Brega pri Golem Brdu, kjer ga vaščani in vsi, ki ga poznajo, kličejo na kratko Veljo. Turistični kmetiji Breg, ki jo že vrsto let uspešno vodita sestra Adriana in Mirela, je Veljo dobrodošla pomoč, predvsem pa pomenijo dodatno vrednost njegovi domiselni izdelki iz lesa, s katerimi izkazuje svojo iznajdljivost, pozorno oko in ustvarjalnost.

Dobro se počuti v svojem briškem domu, kjer je pognal dolgoletne korenine in kjer dobi vso podporo pri svojem delu. Pri srcu so mu čebele, že skoraj štirideset let vzorno skrbi zanje. Zdaj ima le še enajst panjev, toliko še zmore. Že kot otrok je opazoval svojega očeta čebelarja pri delu, bil je radoveden opazovalec, zanimalo ga je življenje čebel. Prideluje akacijev, cvetlični in kostanjev med, žal se tako kakor drugi čebelarji otepa s čebeljo kugo in varoo.

In še nekaj je, kar je Velju pri srcu – les. »Hodim po gozdu,« navdušeno pripoveduje, »in zagledam. V grči žival, v veji rožico, v rogovi človeka. In prinesem domov in naravni obliki vdahnem podobo.« Polno delavnico podob v lesu ima. Čebelic, kozic, lisic, zajčkov, sov, metuljčkov, rožic. Pred hišo je posédel sebe in svojo življenjsko družico, v svoji leseni podobi tiho in mirno spremljata živahno dogajanje na domačiji. Veliko svojih izdelkov podari, tudi vsaka hiša v Bregu ima kakšnega. Nadvse ponosen je na pleten panj, ki ga je naredil po vzoru starih, sto let starih košev za čebele.

Med v satju iz pletenega koša

So prileteli metuljčki

Eden njih krasi pisarno Čebelarškega društva Kanal-Brda v Neblem, katerega član je Veljo že vrsto let, svojega pa je ponudil čebelar in iz

Slon

njega pobral obilico medu v satju.

Eno celo desetletje se njegova delavnica polni z iskrivimi idejami in stvaritvami. Les mora biti suh, pove mojster, svež poka. Najboljši je lipov ali kostanjev, tudi bukev, gaber in jesen so primerni za obdelavo. Kos lesa, ki ga prinese iz narave, obreže, pobrusi, sestavi, po potrebi kaj doda. Vse naredi ročno, v delavnici preživi večji del dneva. »Tam se ozdravijo vse bolezni,« pomodruje, »tam je življenje.«

Ne vem, če pozna japonski pregovor, ki pravi, da samo če boš aktiven, si boš želel živeti sto let. Tudi ne vem, če se zaveda, da je našel svoj »ikigaj«, kakor Japonci imenujejo veliko strast, ki prinaša zadovoljstvo, srečo in daje smisel življenju, ter v trenutku, ko odkrijemo razlog bivanja, najbolj rutinsko opravilo spremeni v srečen tok. Kakorkoli, Veljo živi svoj »ikigaj«.

Iva Sivec

Fotografija: Mirela Peresin

Rock kotline 2023

»Utrgana« nedelja v Kotlinah

Nedeljsko jutro 2. julija nam ni takoj vlilo upanja na sončno izvedbo glasbenega dogodka v dolini potoka Kožbanjščka. Oder je bil že postavljen in v skupni trmi našega društva smo bili pozitivno naravnani, da bo tudi tokrat vreme na naši strani.

DŽC Crwvo je drugo leto zapored prevzelo organizacijo tega prav »utrganega« in drugačnega dogodka. Tokrat smo skupaj s tradicionalnimi oblikovalci Rock Kotlin, bendom Pigs Parlament, prvič zasnovali oder pod kotlinami in pričarali bolj festivalsko vzdušje. Obiskovalce, nastopajoče in nas same je »festivalski prostor« navdušil. Na tem mestu naj se zahvalimo družini Kocina za gostovanje in podporo – zakon ste! Vreme nam je postreglo s prijetno poletno nedeljo, sodelujoče skupine pa so nam ponudile 6 žanrsko zelo različnih nastopov. Blues uverturi Saše Peršolja je sledil domači rock band kotlin Ne-vem bend v sestavi Zarjana in prijateljev. Pozdravili so nas tudi FIREBIRD - Deep Purple Tribute band, ki so se za ta dogodek ponovno združili. Oder je prestal tudi statični test ob težkih kitarah in klavirski harmoniki jeseniškega 12-članskega benda GUNI. Vsej paleti glasbe je sledila popoldanska »special« lista za Rock kotline skupine Pigs Parlament. Fantje so dobro igrali in Tina je glasno »zjela«, kaj je lahko še bolje? Vzdušje te edicije festivala pa je zaključil kar sam »idejni vodja« Matej Srebrnič - Avdioholik v obliki looper poslastice.

V glavnem, Rock kotline so uspele. Hvala vremenu, nastopajočim, skupini Pigs Parlament za podporo in sooblikovanje dogodka, družini Kocina, Občini Brda in VS Neblo ter vam obiskovalcem, ki ste poskrbeli za dogodek brez smeti in z veliko pozitivne rock energije.

Mladinski klub Cerovo -
DŽC Crwvo

Kulturni dan za četrtošolce Med šmartenskimi »gasami«

Lilli Matjac, prva briška motoristka

»Vozila sem se s sončnimi očali in trakom okoli glave, čelada pa je bila obešena pod sedežem«

20. maja se je v Goriških brdih odvijalo 12. srečanje motoristk Slovenije. Motoristke je v prostorih kluba MC Brda obiskala tudi Lilli Matjac, prva briška, po dosedanjih podatkih pa najverjetneje tudi prva goriška motoristka. Ob tem je obudila spomine na čase, ko je bila aktivna motoristka.

Lilli, nekoč si tudi ti vozila motor. Zakaj si se odločila postati motoristka?

Živela sem v Kojskem. Vedno sem oboževala motorje in motoriste. Včasih so se peljali mimo mojega doma, včasih pa so se tudi ustavili pri nas, saj je imel moj nono gostilno. Bili so posebni, drugačni od ostalih. Stene moje sobe sem polepila s plakati motorjev in motoristov. Že pri 15. letih me je prijatelj iz Plavi učil vozit KTM 125. Sanjala sem, da bom nekoč tudi jaz vozila »težek« motor.

Sanje so se ti uresničile. Opravila si izpit. Pot do motorja in motociklizma je bila odprta. Je potekalo vse gladko, ali so se pojavile težave?

Izpit za motor sem opravila v Italiji. V bistvu je bilo tam tako, da sem opravila izpit za avto, B kategorijo in imela priznано tudi A kategorijo. Stara sem bila 18 let. Problem je bil, ker pri nas v tedanji Jugoslaviji motorja nisi smel voziti pred 21. letom starosti. Zato sem se vozila po stranskih poteh. Vse poti sem poznala.

Druga težava pa je bila čelada. Te v Italiji še niso bile obvezne, pri nas pa ja. Ker sem imela na motorju marving (znamka izpušne cevi), me je bilo slišati že od Šmartnega do Kojskega in še kam drugam (smeh). Marvinga ni imel nihče, zato so policisti vedeli, da se peljem jaz in so me večkrat počakali in ustavili. Opozorili so me, da moram voziti počasi in s čelado, a kazni nisem nikoli plačala. Če so me dobili voziti proti Italiji, sem se vedno morala obrniti in iti v Kojsko po čelado, sicer me niso spustili čez mejo. Danes ne bi bilo težav, ker na meji ni stalne kontrole (smeh). V Italiji, pa tudi sicer, sem se vozila s sončnimi očali in trakom okoli glave, da mi lasje niso frčali preveč okoli obraza. Če pa sem imela s seboj čelado, sem jo imela obešeno in zvezano pod sedežem.

Večkrat so tudi komplicirali, ker nisem imela na jugoslovanskem vozniškem dovoljenju zabeležene A kategorije, na italijanskem pa ja. En policist, ne povem imena, me je hodil »gnjaviti« domov, da moram »požigosat« še A kategorijo pri nas, a mi žiga niso hoteli dati.

Kako si prišla do motorja? Takrat so bili motorji zelo dragi, tudi danes niso ravno poceni.

Motor sem si leta 1981 kupila sama. Delala sem v Italiji. Moj prvi motor je bil zelen Kawasaki 650 Z. Prodal mi ga je prijatelj iz Krmina. Leta 1988 sem zaradi nosečnosti prenehala voziti motor. Zamenjala sem ga za avto. Ko je bila hči stara 12 let, me je spet »prijelo« in sem kupila bel Kawasaki 750 GPZ. Kupila sem ga preko Salomonovega oglasnika od nekega Ljubljancana. Takrat ni bilo interneta in mobijev. Čez štiri leta sem motor prodala. Od takrat nisem več sedla na motor.

Kako so reagirali domači, ko si se pripeljala z motorjem domov? Ali so vedeli, da boš kupila motor?

Ne, niso vedeli. Nič nisem povedala. Ko sem motor pripeljala domov, so se kar prijeli za glavo. Rekli so, da sem zmešana. Kričali so name. Meni je bilo vseeno. Šlo je skozi eno uho noter in skozi drugo uho ven. Uresničila sem si sanje.

Kako si bila oblečena za motor? Danes so motoristi običajno zelo zaščiteni med vožnjo, čelada je obvezna, oblačila so podložena s ščitniki, obuvala so posebej prilagojena za vožnjo z motorjem ...

Oblečena sem bila v rdečo vetrovko, črne pajkice, obute sem imela rdeče škornje z dvajset-centimetrsko peto, saj se sicer ne bi mogla dotakniti tal in držati pokonci motorja.

Lilli Matjac, prva briška motoristka

Čelade, kot sem že povedala, večinoma nisem nosila, sem jo pa imela s seboj, a obešeno pod sedežem. Ne vem, kaj bi bilo, če bi z motorjem padla.

Si se z motorjem vozila sama ali v skupini?

V Brdih sem imela svojo moto klapo. Spomnim se Igorja s Huma, Bogdana z Neblega in že pokojnega R. iz Šmartnega. Bili pa so tudi drugi. Ko sem se preselila v Romans d'Isonzo, sem tudi tam dobila motoristično družbo. Žensk ni bilo, vsaj s težkim motorjem nisem videla nobene, niti kasneje v Romansu ne. Včasih sem motor posodila Tomotu Vendraminu, tudi peljala sem ga. Sorodnikov nisem peljala, edino sestrčno Aleksandro sem peljala iz Kojskega čez Plave v Solkan, saj še ni bilo mosta, ki čez Sočo pelje iz Brd v Solkan.

Si se udeleževala motorističnih srečanj? Si bila kdaj članica moto kluba?

Motorističnih srečanj pri nas leta 1981 ni bilo, vsaj jaz zanje ne vem. Z motoristi iz okolice Romansa smo se vozili na moto zборе v Padovo. Enkrat nas je ujel močan naliv. Bili smo brez čelad. Premočilo nas je do kosti. Popolnoma nič nisem videla pred seboj. Še dobro, da sem poznala pot. Dobili smo se pri piceriji Alle rose, kjer smo se ogreli in posušili.

Kasneje, ko sem bila stara 21 let, sem šla na 1. moto zbor v Ilirsko Bistrico, imena kluba se ne spomnim. Ob vrnitvi smo se ustavili pred dvorano v Bukovici, tam je bil ples. Ko smo v vrsti parkirali motorje, so vsi prišli pogledat. Kar buljili so. Nekaj smo spili in se odpravljali domov. Spet sem bila edina ženska z motorjem. Ko sem pospešila, sem skoraj padla, a mi je uspelo speljati.

Takrat sem se šele zavedala, da sem verjetno ena redkih, če ne celo edina, ki vozim velik motor. Večkrat so ljudje buljili, ko so me videli na motorju, a mi ni bilo jasno, zakaj je to tako čudno. Mislila sem, da je z mano kaj narobe.

Ko sem zadnji motor prodala, sem še obiskovala motoristična srečanja, a brez motorja. Tudi v Vipolžah, na motorističnih srečanjih MC Brda, sem bila nekajkrat. Nikoli pa nisem bila članica nobenega moto kluba. Takrat so bili člani moto klubov samo moški. Tega ne bom komentirala.

Si kdaj želela biti tudi v družbi motoristk, ne le motoristov?

Seveda! A nobene ni bilo. Vsaj jaz ne vem za nobeno. Ženske so vozile Tomose pony, če so že vozile »motorin«. Zato sem pa sedaj obiskala srečanje motoristk tukaj, v Brdih. Prosila sem sestrčno A., če me pelje tja, ker ona jih bolj pozna. Zanimalo me je, kako zgledajo te motoristke od blizu. Ko sem jih zagledala, sem spet začutila željo po vožnji z motorjem (se zamisli). Opazila sem motor BMW R 1250 GS. Kar zapeljala bi se z njim! Potem sem zvedela, da je bil ta motor najmočnejši na tem srečanju. Tudi fotografirala sem se z njegovo lastnico, Branko iz Ljubljane. So pa bile motoristke dobro opremljene. Jaz take opreme nisem imela ... Lepo jih je bilo videti ... Na moto zборе ne hodim več, saj je tam veliko hrupa. A temu obisku žensk motoristk se kar nisem mogla upreti.

Hvala, Lilli, da si delila spomine. Lepi spomini so nekaj, kar nam bogati življenje.

Aleksandra Matjac

Medobčinsko tekmovanje v malem nogometu

Z nogometno žogo do srebra

20. junija smo se udeležili medobčinskega tekmovanja v malem nogometu za mlajše učence, ki je potekalo na OŠ Milojke Štrukelj v Novi Gorici. Učenci so pokazali odlične igre in po dveh zmagah, remiju in porazu končali tekmovanje na 2. mestu. Našo šolo so zastopali Tai Golej, Tilen Zidarič, Nik Giro, Nik Pulec, Marcel Jug, Aleks Četrnič, Bekim Halili in Nej Stojičević. Vsem iskrene čestitke za odličen rezultat in dobro zastopanje naše šole.

12. srečanje motoristk Slovenije

150 motoristk se je peljalo čez briške griče

20. maja se je pred Kletjo Brda zbralo okoli 150 žensk, ki nas združuje precej stvari: družina, otroci, služba in seveda motorji. Motorji nam predstavljajo svobodo, ki drugače ni prisotna v našem vsakdanu. Zato se največkrat za vikend usedemo na jeklenega konjička in z vetrom v lasih naredimo kak krog ali dva. Tako je bilo tudi tisto soboto.

Po sprejemu motoristk smo se od kleti zapeljali čez briške griče do razglednega stolpa Gonjače. Za varnost na poti so skrbeli člani Moto cluba Brda.

Na omenjenem kraju so nas toplo pričakale Briške žene in dekleta s frtaljami ter udeleženec oddaje MasterChef Slovenija Saša Košuta, ki nam je predstavil njegove sladke stvaritve. Po prijetnem druženju smo se čez Cerovo odpeljali v Vipolže v klubske prostore, kjer smo punce pogostili. Sledile so igre v motorističnem stilu.

Pokal smo predale. Naslednje leto bo srečanje v slovenski Istri.

Dobra muzika in dobro počutje sta nas spremljali cel dan in pozno v noč. Priznati moramo, da nam brez pomoči sponzorjev, naših zlatih družin, ki nam vedno stojijo ob strani, in nenazadnje tudi sosedov, ki prenašajo ves ta hrup in direndaj, ter prijateljev in znancev ne bi uspelo.

Z delom pridobljenih sredstev bomo razveselile otroke iz vrtca Kojsko, saj jim bomo podarile pogonjalce, da bodo tudi oni postali spretni vozniki, sprva na vrtčevskem igrišču, kasneje pa tudi v prometu.

Urška in Martina

32. mednarodno motoristično srečanje MC Brda

V Brdih je ponovno zabrnelo

Na sončno soboto, 7. oktobra, je bilo v Vipolzah na sporedu tradicionalno, že 32. mednarodno motoristično srečanje. Prvi motoristi so prispeli že v petek, osrednji del prireditve s panoramsko vožnjo in moto igrami je bil na vrsti v soboto, druženje pa se je zaključilo v nedeljo po »bikerskem« zajtrku.

V klubu se je na svojem popotovanju iz Indije po stari celini ustavil tudi avstralski motorist, svetovni popotnik Simon. Je drugi motorist, ki se je v MC Brda pripeljal s svojim motorjem iz tako oddaljene države. Srečanje je potekalo v prijateljskem

vzdušju. Ob dobri hrani in pijači so obiskovalci prisluhnili dvema glasbenima skupinama ter šotorili med trtami pod zvezdnatim nebom.

Letos se je srečanja MC Brda poleg ostalih motoristov in drugih udeležilo veliko članov iz skupno sedemdesetih motorističnih klubov. K uspešni izvedbi srečanja so pripomogli tudi prostovoljci in sponzorji ter občani, ki so z veliko mero strpnosti ob brnenju motorjev izkazali podporo MC Brda.

Aleksandra Matjac
Fotografija: Branka Demšar

Pomahali pomladi in pozdravili poletje s Kojskovizijo 2023

Na podružnični šoli smo pomahali pomladi in pozdravili poletje z že tradicionalno Kojskovizijo. Učenci so se predstavili z glasbenimi, plesnimi in športnimi točkami. Lepo nam je bilo.

Vinski letnik 2023

Ogromno pasti in težav, ki jih samo dober vinar spozna in ustrezno premaga

Leto 2023 bo ostalo v slabem spominu vsem vinogradnikom vinarjem Primorske, razen vinarjem okoliša slovenska Istra. Padavine in toča julija,

avgusta in septembra so vzrok za hiter razvoj grozdne gnilebe v zadnji fazi dozorevanja grozdja, poleg tega pa je trte prizadela še pozna peronospora.

Od toče poškodovano listje, pecljevina, ponekod pa tudi les so bili še dodatni vzroki, da je kljub dokaj stabilnemu vremenu v septembru grozdje zelo počasi pridobivalo na sladkorni stopnji. Trgatev se je začela v zadnjem tednu avgusta in se zaključila v sredini oktobra. Tokrat so imeli trgači veliko dela, saj je bilo potrebno grozde čistiti, prebirati, vsak grozd predhodno pregledati, preden so ga položili v zabojčke ali prikolice.

Na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Nova Gorica sistematično spremljamo dozorevanje grozdja in zdravstveno stanje grozdja. Letos smo v slovenski Istri začeli z vzorčenjem že v prvem tednu avgusta, v ostalih treh okoliših pa smo začeli z vzorčenjem v drugem tednu. Rezultate smo tedensko objavljali na spletni strani zavoda. Vsako leto imamo drugačno ponudbo narave, zato je pridelava grozdja in kletarjenje iz leta v leto različno oziroma manj ali bolj zapleteno. Najpomembnejša dejavnika za kakovostno vino sta pravilno vzorčenje in na podlagi kemične analize grozdja določena tehnološka zrelost. Vinar pridelovalec mora glede na sestavine v grozdju znati pravočasno izkoristiti vse možnosti za izboljšavo kakovosti.

V letošnjem letniku se je vinarjem ob trgatvi porajalo vprašanje, kako predelati grozdje v primeru, da je prizadeto od **botrytisa**, **gnilebe**,

Anton Paar sistem DMA 4501 + Alcolyzer: merjenje specifične teže, skupnega ekstrakta in alkohola v alkoholnih pijačah. Anton Paar je sinonim za zanesljive meritve naprave.

ima nizke sladkorne stopnje, nizke vrednosti aminokislinskega dušika, bodo v času fermentacije nizke temperature, slaba mikrobiološka aktivnost, bodo pH vrednosti visoke, visoke skupne kisline, slabše sedimentanje koloidnih delcev - bistrenje, težja filtracija vina, izguba sortnosti, nečisti vonji in okusi ...? **Okužbe na grozdju močno vplivajo na kakovost vina**, saj se v času okužbe lahko dogaja naslednje:

- **zmanjša se količina antocianov** v rdečih sortah grozdja (cepijo se glukozidne vezi že v grozdni jagodi),
- tvori se encim **lakaza**, ki vpliva na polimerizacijo določenih spojin (kinoni) – porjavenje mošta,
- **70–90 % razgradnja vinske kisline**,
- **50–70 % razgradnja jabolčne kisline**, zmanjša se kislost in

- **poviša se pH vrednost**
- **zmanjša se vsebnost dušičnih snovi do 61 %** – samo 20 % je dušičnih snovi v mesu, ostalih 80 % je v jagodni kožici in peckah,
- **plesen razgrajuje sladkorje**, jih delno kondenzira,
- **povečana koncentracija očetne in mlečne kisline** – povečana rast bakterij kot posledica napada plesni,
- vpliv na koncentracijo glicerola v moštu – **bakterije lahko oksidirajo glicerol v dihidroksiaceton**,
- **večja količina pektolitičnih encimov** – povečana količina mato nola in galakturonske kisline,
- **galna kislina se pretvori v sluzavo kislino** (večja ancimska aktivnost) – nastanejo soli kalcijevi mukati, ki jih ne odstranimo s postopki stabilizacije vina na vinski kamen.

Prav zaradi zgoraj naštetih posledic se je pri pridelavi letnika 2023 priporočalo:

1. **prebiranje grozdja;**
2. **vzorčenje grozdja in opravljanje meritev snovnih kemijskih parametrov** (v obsegu kemijskih dejavnikov je priporočljivo izmeriti naslednje osnovne parametre, ki so nujni za pravilno izbiro tehnologije predelave grozdja: sladkor, skupne kisline, vinska kislina, jabolčna kislina, pH vrednost);

Vinski letnik 2023

3. **razsluzevanje** (s tem postopkom se zmanjša možnost za razvoj spojin, kot so tioli in disulfiti, ki povzročajo vonje po gnilih jajcih ter kuhani in postani zelenjavi že v moštih in so težko odpravljivi);
4. **žveplanje** (količine so odvisne od prizadetosti grozdja in sredstva, ki ga uporabljamo; pri uporabi samega vitamina C je potrebno upoštevati dejstvo, da nepravilna uporaba (previsoke količine) vpliva na slabšo kakovost okusa, harmonijo in barvo vina (za letošnji letnik je sicer priporočljiv));
5. **dodatek selekcioniranih kvasovk** (slaba mikrobiološka aktivnost mošta pred fermentacijo je vzrok številnih problemov, ki se pojavijo v moštu in kasneje v vinu; dodati je potrebno **20 g selekcioniranih kvasovk/100 l mošta**);
6. **dodajanje dušičnih snovi – meritve fan** (pomanjkanje dušičnih snovi med fermentacijo povezujejo s številnimi problemi: upočasnitev ali celo prekinitev fermentacije, tvorba vodikovega sulfida H_2S (kvasovke bodo porabljale dodani amonijev dušik in ne bodo razgrajevale aminokislin, ki imajo vezano žveplo), izločanje uree, tvorba etil karbamata; pravočasna in pravilna količina hrane za kvasovke bo značilno vplivala na fermentacijsko kinetiko);
7. **pretoki (po končani fermentaciji)** je potrebno mlado vino v primeru predelave iz bolnega grozdja **takoj pretočiti – ločiti od usedline in ga ustrezno žveplati**; po dveh do treh tednih je potrebna ponovna kontrola žvepla in v primeru prenizke vrednosti (najmanj 25 mg/l prostega žvepla) žveplo dodamo; vino je potrebno pogosteje spremljati na vsebnost žvepla in ga v začetni fazi zorenja organoleptično spremljati redno).

Oenolab encimatski analizator OE-300: merjenje glukoze, fruktoze oziroma s pravilnim izborom encimskim kompletom lahko izvaja mo analize številnih drugih spojin, vključno s saharozo, organskimi kislinami, glicerolom, acetaldehidom, fenolnimi spojinami ipd.

Tudi v letniku, kot je letošnji, se skriva ogromno pasti in težav, ki jih samo dober vinar spozna in ustrezno premaguje. Posledice teh pasti se danes v mladem vinu kažejo kot težave, napake in bolezni vin:

UPOČASNJENA ALI ZAUŠTAVLJENA FERMENTACIJA – je posledica zmanjšane porabe sladkorjev s strani kvasovk, ki je odvisna od številnih dejavnikov. Za pospešitev ali ponovno vrenje je potrebno mošte prezračiti, mešati, dvigniti temperaturo in ustrezno dodati hranila.

BEKSER ALI VONJ PO ŽVEPLECU – kot vsako leto se tudi letos nismo ognili tej napaki (vzorci mladih vin na zavodu v Novi Gorici). Največkrat se pojavlja pri mladih vinih, in sicer lahko že med fermentacijo ali takoj po njej.

ETILACETAT – glede na gnilobo na grozdju lahko v tem letniku pričakujemo povišano vsebnost očetne kisline že v moštih, kasneje v vinu

pa tvorbo etilacetata. Očetna kislina reagira z etanolom in tvori etilacetat. Bolezen je neodpravljava, lahko pa jo ublažimo s kombinacijo tanina in želatine, pretokov in ustreznega žveplanja.

OCETNI CIK – glede na gnilobo na grozdju lahko v tem letniku pričakujemo tudi razvoj očetnokislinskih in mlečnokislinskih bakterij, ki povzročajo nastanek povišane očetne kisline v vinu. Bolezen je neodpravljava, tudi uporaba takega vina za žganjekuho ni primerna.

Letošnji letnik je in bo pri nekatereh vinih zahteval pretoke takoj po končani alkoholni fermentaciji brez predhodnega žveplanja (višje pH vrednosti zahtevajo hitro žveplanje)! Zmotno je bilo razmišljanje, da se vina žvepla z višjo količino pred prvim pretokom, saj tako lahko povzročimo nastanek bekserja, ki ga velikokrat zelo težko odpravimo.

Ob vsem tem vas še enkrat spomnimo, da je poleg senzoričnega opazovanja potrebno tudi v mladih vinih opraviti meritve določenih parametrov. Prav za letošnji letnik bo vinarje zanimala skupna kislina in pH vrednosti (odločanje za biološke razkise), alkohol ...

MERITVE RAZLIČNIH PARAMETROV, KI VAM BODO PRVA INFORMACIJA IN POMOČ ZA OPRAVLJANJE NASLEDNJIH KORAKOV PRI VINIFIKACIJI, IZVAJA AGROŽIVILSKI LABORATORIJ NA KMETIJSKO-GOZDARSKEM ZAVODU NOVA GORICA.

Tamara Rusjan, univ. dipl. ing. agr.,
vodja agroživilskega laboratorija

Uspešne zadružne kleti so nosilec razvoja celotnega področja

Ko vinogradništvo ni zgolj nadaljevanje tradicije, ampak resna gospodarska panoga

Zadružne kleti so nastale, ko so je več malih pridelovalcev grozdja združilo z namenom skupne predelave, nege in prodaje vina. Zadružne kleti so v sve-

Na nekaterih področjih, kot so Trentinsko-Zgornje Poadižje v Italiji, Baron de Ley v Španiji, Nicolas Feuillatte v pokrajini Champagne Franciji in tudi Domaine Wachau v Avstriji, so zadružne kleti nosilec razvoja in vrhunske kakovosti. V zadnjih letih se mednje uvršča tudi briška zadružna klet, ki je pred nedavnim poleg številnih zlatih odličij, ki jih vsakoletno prejme na mednarodnih ocenjevanjih, za svoja vina prejela tudi izjemne ocene svetovno znanega vinskega kritika Jamesa Sucklinga.

Na posebnem dogodku, ki se je v ljubljanski Restoraciji JB odvijal 12. oktobra, so gostje lahko uživali v vrhunskih vinih iz Kleti Brda in Kleti Colterenzio (avs. Kellerei Schreckbichl) iz italijanske regije Zgornje Poadižje (it. Alto Adige), ki so prejela odlične Sucklingove ocene.

Na dogodku sta vina predstavljala mladi enolog Kleti Brda Luka Ribolica in predstavnica Kleti Colterenzio Letizia Pasini. Jedilnik za to priložnost je pripravil priznani kuharski mojster Janez Bratovž s sinom Tomažem. Degustacijo je vodil najboljši slovenski sommelier Valentin Bufolin, moderator dogodka pa je bil urednik spletnega mesta Ovinu.si Vanja Alič.

Dogodek ni bil zgolj večerja z odličnimi vini, temveč prikaz, kaj zadružne kleti danes dosegajo na mednarodni vinski sceni. Vina, ki od priznanih vinskih kritikov prejmejo več kot 90 točk, spadajo v sam svetovni vrh, saj jih ocenjevalci ocenijo kot nadpovprečna in izjemna.

Med vini je še posebej navdušila rebula motnik single vineyard 2017 iz Kleti de Bager, ki ji je Suckling podelil kar 94 točk od 100. Iz Kleti Colterenzio pa je izstopal sauvignon Lafóa 2021, ki mu je Suckling prisodil 93 točk.

Ob glavni jedi so osrednjo vlogo imela rdeča vina, kjer sta blestela Aplus rdeče 2017, ki mu je Suckling prisodil 93 točk, iz Kleti Colterenzio pa pinot nero Lafóa, ki je prejel enako oceno.

tu tudi pojem dobrega in odgovornega upravljanja teritorija, spoštovanja tradicije, ohranjanja urejene kulturne krajine in delovnih mest na podeželju.

Klet de Bager

V Kleti Brda vina stekleničijo že od leta 1957 in združuje skoraj 400 članov, ki skupaj obdelujejo dobrih 1000 hektarov, kar je več kot polovica vinogradov v Brdih. Klet Brda je največja pridelovalka in izvoznica slovenskega vina, ki svoja vina izvaža v kar v 27 dežel sveta. Glavni vodili Kleti Brda sta trajnostna, naravi prijazna pridelava in zavezanost kakovosti v vseh korakih pridelovalnega procesa.

Za prav posebno prelomnico briške zadružne kleti velja leto 2019, ko so v Kleti Brda obudili renesančno klet na Gradu Dobrovo. Klet iz 16. stoletja je konec 19. stoletja prvič obnovil in moderniziral grof Silverij de Bager, po katerem je klet danes poimenovana. Vino so v tej kleti hranili vse do leta 1986, leta 2019 pa je ponovno zaživela v svoji prvotni vlogi. Danes v Kleti de Bager zorijo najbolj ekskluzivna vina Kleti Brda.

Dve trenutno najdražji vini iz Kleti de Bager sta merlot in rebula motnik, ki nosita oznako »single vi-

Uspešne zadružne kleti so nosilec razvoja celotnega področja

neyard«, kar pomeni, da vino poleg splošnih kakovostnih meril izraža posebno identiteto določene lege oziroma vinograda. V kleti na Gradu Dobrovo zorijo tudi štiri druge zvrsti: rdeča in bela zvrst de Baguer ter rdeča in bela zvrst Aplus. Za ljubitelje penin pa tu donegujejo penino Virgo, ki se zaenkrat polni samo v magnum steklenice.

Klet Colterenzio - Kellerei Schreckbichl

Klet je bila ustanovljena leta 1960, poimenovali pa so jo po območju na obrobju vasi Appiano v bližini Bolzana, iz katere so izhajali njeni ustanovni člani. Danes zadruga šteje 300 članov, ki v skladu s smernicami trajnostne pridelave obdelujejo 300 hektarov vinogradov, letno pa pridelajo 1,8 milijona steklenic. Klet velja za eno najbolj aktivnih in prodornih v Zgornjem Poadižju. Svoja vina izvažajo v več kot 30 dežel. Znani so po vinih blagovne znamke Lafóa, ki se rojevajo na istoimenski legi in so sinonim za sveža, sortna in elegantna vina z velikim potencialom staranja.

Tako kot v Brdih se tudi v Zgornjem Poadižju mešajo vplivi alpskega in sredozemskega sveta, ki se odražajo v izrazitih temperaturnih razlikah med dnevom in nočjo, kar ustvarja idealno mikroklimo za pridelavo vin s poudarjeno aromatikom.

Poleg stremjenja k odličnosti in natančnemu vinarstvu si kleti delita tudi podobno filozofijo. Obe kleti skozi svoja vina izražata teritorij in avtentičnost. To sta vodili tako glavnega enologa Kleti Brda Darinka Ribolice, ki se mu je v zadnjih letih pridružil tudi sin Luka, kot tudi glavnega enologa iz Kleti Colterenzio Martina Lemayra.

Obe kleti sta globoko zasidrani v svoj teritorij in omogočata, da se trajnostno pridelan pridelek majhnih družinskih pridelovalcev grozdja vrhunsko doneguje in doseže tudi najzahtevnejše vinske trge. S tem je sklenjena veriga, ki omogoča, da vinogradništvo ni zgolj nadaljevanje tradicije, ampak resna gospodarska panoga, ki skrbi za ohranjanje kulturne krajine in razvoj celotnega področja.

Neja Ožbot

Masterclass Brda – Home of Rebula

Rebula je odgovor na podnebne spremembe

Na šesti zaporedni izvedbi dogodka Brda – Home of Rebula, ki s čezmejno avtohtono vinsko sorto rebulo združuje vinarje ene regije iz dveh držav - Slovenije (Brda) in Italije (Collio), je uglednim mednarodnim gostom in vplivnim piscem o vinu svoje naj-

boljše interpretacije briškega terroirja predstavilo enajst vinarjev z obeh strani meje: Dolfo, Edi Simčič, Erzetič, Ferdinand, Klet Brda, Marjan Simčič Domaine, Medot in Ščurek iz Slovenije ter Gradišcutta, Jermann in Šturm iz Italije.

Poetično predstavitev ljubezenske zgodbe med zemljo, vetrom in vinarjem je v uvodni predstavitvi terroirja in identitete briške pokrajine pripovedoval navdihujoč pisatelj Matteo Bellotto, nato pa so ugledne goste z vozili na štirikolesni pogon popeljali med strme briške vinograde, kjer jim je dr. Denis Rusjan, redni profesor na oddelku za agronomijo na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, neposredno v naravi predstavil terroir s poudarkom na značilnostih, zaradi katerih so briška vina edinstvena. Večerni sprejem pri vinarju, ki je bil letos na posesti Edi Simčič Wine Estate, je bil posvečen svežim rebulam letnika 2022. To leto je bilo zaradi ekstremnega vremena zelo zahtevno za vinarje po vsem svetu, a rebula se je izkazala z izjemnim letnikom, zato so večer sklenili z mislijo, da je rebula pravi odgovor na podnebne spremembe. Sledila je vertikalna degustacija izbranih vin sodelujočih vinarjev Masterclass, v katero so bila vključena vina letnikov 2022 do 2019, vse letnike pa je podrobneje predstavil agronomski svetovalec in izredni predavatelj na Univerzi v Vidmu Giovanni Bigot. Razgiban pogovor vinskih strokovnjakov sta vseskozi dopolnjevala častna gosta letošnjega Masterclassa: Gašper Čarman, eden najvidnejših vinskih strokovnjakov v Sloveniji, lastnik vinske distribucijske mreže, uvoznik tujih vin in najboljši sommelier Slovenije v letih 2013 in 2015, ter Caro-

Vinarji s priznano vinsko strokovnjakinjo Caroline Gilby in Gašperjem Čarmanom

Goste so med strme briške vinograde popeljali z vozili na štirikolesni pogon, kjer jim je dr. Denis Rusjan predstavil terroir Brda-Collio

Noah Charney je napisal knjigo *Zlato vino / Rebula - tekoče zlato*

line Gilby, MW, iz Velike Britanije.

Dogodek je zaznamovala zahvala za več kot 20 let podpore Caroline Gilby, Master of Wine, priznani vin-ski avtorici s področja vin srednje in vzhodne Evrope, vodi panela za Balkan, Evrazijo in vzhodno Evropo pri najprestižnejšem ocenjevanju vin na svetu, za londonski Decanter World Wine Awards, ki je prav go-tovo največja poznavalka rebule in Brd. Za njeno prizadevnost in pos-večenost pri delu je prejela unikatne, posebej za njo ročno izdelane zlate uhane v obliki grozda rebula.

Ponosni smo, da je bil dogodek Masterclass Brda - Home of Rebula v eni izmed prejšnjih edicij navdih izjemnemu pisatelju, Pulizterjevemu nominirancu, Noahu Charneyu, ki je po obisku našega dogodka razvil po-seben odnos in ljubezen do vinarstva ter napisal knjigo *Zlato vino/Rebula - tekoče zlato*, ki povezuje Slovenijo in Italijo. Knjiga predstavlja rebu-lo, regijo in vse sodelujoče vinarje, hkrati pa pokaže pot v svet vina tudi nepoznavalcem in bo svoje mesto našla med ljubitelji potovanja.

Čezmejna zgodba o rebuli je letos pritegnila vrhunske strokovne pisce in novinarje iz desetih držav: Avstri-je, Francije, Hrvaške, Italije, Poljske, Kitajske, Srbije, Slovenije, Velike Britanije ter Združenih držav Ame-rike, dogodek pa organizira Kon-zorcij Brda v sodelovanju z Občino Brda, ZTKMŠ Brda ter Slovensko turistično organizacijo.

E.D.

Ana Bucik je ambasadorica Kleti Brda

Sporočilo »uživaj zmerno« naj gre predvsem med mlade

Tradicionalnega dogodka za medije – novinarske trgatve – se je letos udeležilo preko 20 novinarjev iz celotne Slovenije

V okviru letošnje no-vinarske trgatve, ki je v Kleti Brda potekala v če-trtek, 28. septembra, so iz Kleti Brda z vesljem spo-ročili, da so v letošnjem letu začeli sodelovati z vrhunsko alpsko smučar-ko, Novogoričanko Ano Bucik. Povezujejo jih skupne vrednote trdega dela, vztrajnosti in preda-nosti teritoriju.

Ana Bucik, ki je bila letošnja gostja novinarske trgatve, je postala am-basadorka Kleti Brda. Kot športnica ima poln urnik, saj je bila nekaj dni pred dogodkom še na pripravah v Argentini, dan po dogodku pa so jo obveznosti ponovno peljale na tuje.

Z Brdi je tesno povezana. Ko se ne spušča po belih strminah, tu preživi veliko časa. Čez poletje v Brdih trenira, sem pa se vrača tudi v družbi

Ana Bucik

svojih najbližjih, ko je čas za prazno-vanje in proslavitev dosežkov. Od nekdaj prisega na aktiven življenjski slog. Pri vsem, kar počne, pa je njeno osnovno vodilo zmernost. Sporočilo »uživaj zmerno« želimo v Kleti Brda kot družbeno odgovorno podjetje razširiti med ljudi, še posebej med mlade, ki jim Ana predstavlja vzor in motivacijo.

Neja Ožbot

Pihalni orkester Brda

Letos kar dve 90-letnici

Preden se dodobra prepustimo novi glasbeni sezoni, je potrebno časovni stroj zavrteti nekoliko nazaj in pogledati, kaj smo godbeniki počeli čez poletje.

Gostovanje na italijanski strani Brd

Junija, ko so dnevi vse daljši in Brici obiramo sladke češnje, običajno našo sezono tudi zaključimo na Prazniku češenj. Tako smo se še vztrajno srečevali na petkovih vajah, saj nas je vokalna skupina Briške trcinke povabila v goste na kmetijo Draga v Števerjanu. V petek, 23. junija, smo tako vso našo opremo preselili k sosedom čez mejo, a je vreme imelo za nas druge načrte in tako smo koncert v zadnjem trenutku preselili v dvorano na Bukovje. Večer je potekal v znamenju kresne noči, zato smo tako orkester kot vokalna skupina skupaj zaključili z njegovimi melodijami in verzi: »Lahko bi zletela in ujela svoje sanje, lahko bi se dvignila na njih vse do neba ...« S prvomajsko budnico in tokratnim koncertom smo se tako čezmejno povezali. Takšnih sodelovanj si želimo v prihodnje še več. Našemu briškemu prostoru lahko namreč skupaj še veliko damo.

Čez teden dni nam jo je dež ponovno zagodel, a se nismo vdali. Našemu županu je Društvo veteranov Sever severne Primorske poklonilo prav posebno priznanje. In tako kot on nas podpira že celih 50 let, smo na ta za njega slavnostni dan tudi mi, tako kot najbolje znamo, z glasbo podprli njega.

Na dopust pa ne moremo brez tradicionalnega zaključka sezone – piknika. Ob mesnih dobrotah, ki so se pekle v prav posebnem žaru, skrbno doma nabrani in narezani zelenjavi ter božanskih slaščicah smo s kapljico domačega nazdravili zaključku še enega uspešnega glasbenega leta. Druženje ob obujanju spominov in dobri

družbi se, saj veste, rado nekoliko zavleče v noč, a to smo si lahko privoščili, saj nas je čakal zaslužen poletni oddih.

»Naš Ive je ena A s črtico«

V našem orkestru smo letos obeležili kar dve 90-letnici. V spomladanski številki smo nekaj besed že namenili prvemu slavljenču, Vladimirju (Mirku) Rusjanu. 25. julija pa je svojih zavirljivih in častljivih 90 let praznoval še Ivan Marinič, ali kot mu v orkestru rečemo: naš Ive. Že od praznovanja njegovega 80. rojstnega dne smo vsi nestrpno čakali, da doseže nov jubilej. Za vse, ki ga ne poznate, dovolite, da vam ga na kratko predstavim. Pred vsakimi vajami pride vsaj 30 minut pred začetkom, da se ogreje, razpiha instrument in sam ali v družbi našega tubista skupaj preigrata notno gradivo. Še vedno ostaja v vrhunski kondiciji in odigra čisto vse, do zadnje note. Ivetu glasba teče po žilah, saj je bil poklicni, profesionalni glasbenik. Ob upokojitvi pa dolgoletni dirigent v Cerknem, v letih 1988 do 2003 je vihtel dirigentsko palčico tudi v našem orkestru. Nikoli ne manjka na vajah in vedno se rad družil ob rujni briški kapljici z vsemi našimi člani. Takrat pa tudi kakšno rad zapoje. Kot lahko vidite, je res nepogrešljiv del našega orkestra, zato smo se člani orkestra odločili, da kontaktiramo slovenskega glasbenega mojstra Mirka Orlača in v poseben venček zberemo vse napeve, ki jih Ive rad prepeva. Ob praznovanju njegovega rojstnega dne smo ga tako presenetili s skladbo, ki je bila napisana posebej zanj. Venček Ivetovih je na njegovem praznovanju na domačiji Štekar v Snežatnem

Pihalni orkester Brda

kar dvakrat donel tisto poletno noč. Naš Ive je ena A s črtico (tako namreč on večkrat pohvali koga izmed nas) in vsi skupaj mu želimo, da doseže tisti cilj, ki si ga je zadal. 104! Mi vemo, da mu bo uspelo.

Tradicionalen božično-novoletni koncert

Prvi jesenski nastop so obarvale ubrane melodije naših koračnic, ko smo v petek, 13. oktobra, prisostvovali na otvoritvi krožnega križišča v Kojskem. Kmalu se vidimo na tradicionalni komemoraciji v Gonjačah, potem pa na martinovanju v Kleti Brda.

Prav vsi ste seveda tudi prisrčno vabljeni, da v praznični čas vstopite skupaj z nami. 16. decembra v Vili

Vipolže za vas pripravljamo glasbeno poslastico, v goste pa smo zopet povabili znan vokal slovenske glasbe. Naj nas glasba povezuje v tem

lepem času, ko si skupaj lahko pričramo toplino v srcih. Lepo vabljeni!

Anja Rožič

Fotografije: arhiv POB

Ljoba Jenče: BUGE WAZ PRIMI GRALVA VENUS!

»Bog vas sprejmi, kraljica Venera!«

S pozdravom koroškega vojvode Bernarda Spanheimskega v slovenskem jeziku iz leta 1255, ko je sprejel zmagovitega viteza pesnika Ulrika Lichtensteinskega v kraju Vrata-Megvarje v Zilji, smo v cerkvi sv. Križa v Kojskem prisluhli koncertu vse premalo slišane stare pripovedne pesmi, ki se je v glasovih ljudi oblikovala skozi stoletja.

Dandanes se skorajda ne zavedamo več, da imamo v svojem kulturnem izročilu tudi lastno epiko. Kulturno življenje po gradovih in mestih, pa tudi v okolju samostanov in cerkva, se v zadnjih dveh desetletjih prebujata tudi v smer ponovnega premisleka o naši preteklosti, ki sega tako v plasti grajskih plemiških rodbin, v zgodovino samostanov kot tudi v življenjski utrip preprostega ljudstva. Prav čas zgodnje glasbe in ljudskega izročila ohranja povezavo s širšo evropsko kulturno dediščino in priča o njenem prehajanju med družbenimi sloji ter med kulturnimi pokrajinami – celo daleč v indoevropski prostor. Zbirateljica in interpretka, doma in po svetu delujoča Ljoba Jenče je pripravila izbor slovenskih srednjeveških ljudskih balad in pesmi minezengerjev ob improvizacijah lutnjista Erazma Izidorja Grafenauerja, ki je interpretiral tudi dela zgodnje glasbe.

Kulturni dom Nova Gorica

Fotografija: Kulturni dom Nova Gorica

Brezmejna čuječnost impresij v Vinski kleti Ferdinand

Umetnost Nataše Gregorič Nabhas ob kozarcu žlahtnega vina

Na vzpetini nad cesto stoji, na poti iz Gonjač proti Vedrijanu. V kamnito brežino umeščena zgradba, pravo razkošje domišljije, znanja in estetskega čuta. Že dvodelni napis na portonu, ferdi-nand, daje vedeti, da vstopa obiskovalec v nevsakdanjo zgodbo, eno najmlajših v Brdih, in tudi po začetkih drugačno od večine. Matjaž Četrtnič, avtor zgodbe o Ferdinandu, ki je dobila ime po Matjaževem pranonotu, dediču ene največjih kmetij v Kojskem, s ponosom poudari, da je prva generacija vinarja, saj njegovi starši zaradi spleta okoliščin niso živeli od kmetijstva kakor večina briških vinarjev.

Nekatere poljube dajem z očmi (Fotografija: NGN)

Slavospev rebuli

Odločitev, da začne obdelovati pradedov največji vinograd, je bila prava. Želel je zgraditi klet, ki bo pridelovala vrhunska briška vina, predvsem iz tukajšnje avtohtone sorte rebule, teme, ki je bila Matjažu že v času študija na Biotehniški fakulteti najbolj pri srcu. Oče mu je od samega začetka nudil vso podporo, njune prve steklenice vina so prišle na trg leta 1997 in od takrat se zgodba o uspehu nezadržno razvija in vzpenja. Najprej so imeli svojo klet v Kojskem, nato pa se je kot idealna lokacija za novo, sodobno klet pokazala pri ženinih starših, ki so že imeli vinograd na vrhu hriba. In tako je na vzpetini nad cesto zrasel pravi tehnološki, funkcionalni in estetski čudež s prostornim, izbrano opremljenim degustacijskim prostorom nad kletjo, kjer je vse premišljeno in udobno, da se človek v hipu sprosti in počuti kakor doma. To je zelo pomembno pri sami degustaciji vin, poudari Matjaževa soproga Jasmina, ki ji ustrežna

izobrazba diplomantke ekonomije in magistric na prestižni milanski univerzi Bocconi omogoča vodenje marketinga, odnosov z javnostmi in oblikovanje nepozabnih vinskih izkušenj za goste posestva Ferdinand.

Enajst hektarjev vinogradov imajo Četrtničevi. Zasajeni so na dvanajstih lokacijah (v Kozani, Šmartnem, Gonjačah, Kojskem in Snežatnem) na nadmorski višini med 200 in 300 metri z revnejšo, lapornato zemljo. Pečat rastišča nosijo tudi njihova vina. Poznavalci ocenjujejo, da gre za vina z malce nižjimi alkoholi, večjo mineralnostjo in višjimi kislinami, ki se ohranjajo tudi skozi leta

Vinska klet Ferdinand (Fotografija: družinski arhiv Četrtnič)

zorenja v sami steklenici. In zapojejo slavospev rebuli: Čeprav je še ekstremno mlada, saj je šele prišla na trg, je že ta trenutek fantastična in poželjiva.

Kot bi sedel s starim prijateljem

V to posebno zgodbo se je letošnje poletje naselila posebna razstava. Slikarka Nataša Gregorič Nabhas iz Šempetra pri Gorici, pobudnica razstave JE-KU-JE v Šmartnem, med drugim avtorica samosvoje, zelo izvirne tehnike slikanja, za katero je lani prejela mednarodno nagrado Caravaggio, je v Ferdinandovo vinsko zgodbo postavila svoje slike, orošene z dežnimi kapljicami ali penečimi mehurčki (kakor jih pač oko ugleda), jih izobesila po stenah degustacijske dvorane in vinske kleti, projekt poimenovala Brezmejna čuječnost impresij in ga pospremila z lično zgibanko z naslovom Čuječnost ob slikah v petih korakih. »Nič ni lepšega, kakor sončni zahod ali čudovito umetniško delo ob kozarcu ohlajene-

Brezmejna čuječnost impresij v Vinski kleti Ferdinand

ga penečega vina. Umetniška dela omogočajo gledalcu, da postane pozoren na poseben način: upočasnijo se misli, poveže se zaznava trenutnega prostora in časa, gradijo se občutki, človek postane bolj zavedajoč,« zapiše v zgibanki in vabi gledalca, naj uživa v raziskovanju in gledanju umetnosti na nov način. Naj bo pozoren na posamezne barve, oblike, vzorce, kakršnekoli teksture na umetniškem delu, morda poteze s čopičem, kapljice, črte, na svoje notranje odzive na sliko. Naj si vzame čas, naj posedi pred umetniškim delom, kot bi sedel s starim prijateljem, ko je udobno in prijetno že to, da sta skupaj v tišini. In ker je Nataša tudi pesnica, so pesniški tudi

naslovi njenih del. Včasih hudomušni in igrivi, včasih globoko segajoči in sporočilni. Nekateri poljube dajem z očmi, Bodi taleči sneg, operi samega sebe, Zemlja se smeje v rožah, V šelestenju trav me išči je le nekaj njih. »Sem vesela, da ste začutili moje slike in da jih je tudi prostor sprejel lepo,« se zahvali Jasmini. Vseh Natašinih del na stalni razstavi v Ferdinandu je dvaindvajset in vabijo k edinstveni izkušnji, v kateri se mehurčkasto spaja dvoje, kar od nekdaj navdihuje in spremlja človeka, vino in umetnost.

Iva Sivec

Brda & Friends

Premierna izvedba vinskega festivala je uspela

Sezona festivala Flores Musicae ne bi bila popolna brez obiska Goriških brd. Sklepni dogodek letošnjega festivala nas je 24. septembra zbral v dvorani graščine v Vipolžah, priljubljenem koncertnem prizorišču. Dogodek, ki so ga oblikovale glasbenice in glasbeniki iz Irana, Italije in Slovenije, je kot svež veter z vzhoda na Goriško prinesel glasbo daljne Perzije. S tem je umetniški vodja Bor Zuljan razširil koncept festivala, v čigar središču je sicer evropska stara glasba, a se z njo pri sestavljanju festivalskih sporedov le navdihuje, raje kot omejuje.

Kombinacija vokala s sodobnimi, pa tudi zgodovinskimi in ljudskimi glasbili je ustvarila enkratno zlitje barv in značajev različnih glasbenih tradicij: pevka Haleh Seyfizadeh je nastopila ob iranski sonarodnjakinji, kitaristki Golfam Khayam. Pridružila sta se jima Bor Zuljan na lutnji, najbolj priljubljenemu glasbilu evropske renesanse, ter italijanski violinist in skladatelj Marco Ambrosini, ki igra na tako imenovano nyckelharpo, različico violine z gumbi/klaviaturo, ki je srednjeveškega izvora, danes pa je prisotna v ljudski in klasični glasbi evropskega severa, predvsem Švedske.

KD Nova Gorica

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Piccolo Opera Festival

Operne arije v zgodovinskih rezidencah Brd

Piccolo Opera Festival v Vedrijan

Piccolo Opera Festival, edini čezmejni operni festival, ki prinaša operno in vokalno glasbo v najbolj butične, zgodovinske rezidence, se vsako leto odvija tudi v Goriških brdih. Opere in koncerti v očarljivih okvirih so postojanke glasbenega popotovanja med zvoki in okusi.

Balkon opera je bil zanimiv dogodek na Gradu Dobrovo, kjer so se nam operni pevci s svojimi arijami obračali celo z grajskega balkona in grajskih oken. Bil je čaroben večer pod zvezdami z najlepšimi dueti in terceti od Mozarta in Rossinija do najslavnejših serenad Romea in Julije.

Namišljen bolnik v Vili Vipolže

Namišljeni bolnik v Vili Vipolže je bil uprizoritev opere iz osemnajstega stoletja, ki jo je napisal Leonardo Vinci. Hudomušna, kratka opera sproščenega značaja, ki je prepletala preobleke, prevare in sprenevedanja z iskrenimi čustvi.

Note sivke pa so obiskovalce obkrožile z omamnim vonjem sivke, okusi kmetije Vonj poletja ter pogledom na čudovit sončni zahod z vedrijanske cerkvice. Glasbeni itinerarij Piccolo Opera Festivala so zaključili ob poslušanju zbora klarinetov Claricoro.

Patricija Špacapan

Fotografiji: Damijan Simčič, ZOSO foto

Vila Vipolže

Klavirski recital domačega glasbenika

V Vili Vipolže smo 16. junija prisluhnili klavirskemu recitalu briškega nadobudnega glasbenika Roka Mariniča Podbrščka.

Datum nastopa je sovpadal z Rokovim 30. rojstnim dnem, zato je bila to še ena priložnost več za praznovanje.

Rok se je igranja klavirja začel učiti pri 15 letih v Glasbeni matici v Gorici (Italija). Rad se udeležuje mednarodnih klavirskih tekmovanj. Leta 2018 je prejel drugo nagrado (Palmanova, Italija), leta 2022 pa tretjo nagrado (Malborghetto Valbruna, Italija).

Med poslušanjem nismo ostali ravnodušni, saj je glasba pritegnila našo pozornost. Za program večera si je namreč izbral vrhunsko glasbo Mozarta, Chopina, Rachmaninova in Liszta.

Patricija Špacapan

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Klavirski recital Roka Mariniča Podbrščka

Razstava *Revisited*

Klemen Brun razstavlja serijo slik *Las Meninas*

Umetniška dela akademskega slikarja Klemna Bruna presegajo pričakovani in ustaljeni način gledanja na človeško telo. V seriji trinajstih slik raziskuje motiv specifične figure iz serije *Las Meninas* velikega španskega mojstra Diega Velasqueza. V likovnih delih se izrazito ponavljajo motiv, vzorci, ploskovite površine, barve in format slike, poleg tega se slikar spogleduje tudi s prijemi pop arta.

V seriji del *Las Meninas* poskuša umetnik motiv, ki je generičen po obliki, posodobiti, dopolniti in ponuditi gledalcu nove interpretacije kulturne podobe iz zgodovine. Bogata razkošnost obleke, ki simbolizira socialni standard povsem sorodno s sodobnim časom, je še dodaten ponavljajoči se element v seriji slik. Oblečena figura je, glede na redno prakso umetnika Klemna Bruna, kjer je poudarek na anatomiji in odrasli senzualnosti, novost v seriji *Las Meninas*.

Klemen Brun

Fotografija: ZTKMŠ Brda

Las Meninas

Vila Vipolže

Uspešnice legendarne liverpoolske četverice

Zadnjo nedeljo v avgustu je publiko pred Vilo Vipolže na noge dvignil koncert legendarnih hitov in ustvaril čudovito atmosfero ter nas popeljal naravnost v 60. leta prejšnjega stoletja.

HELP! A Beatles Tribute, imitatorji legendarne skupine The Beatles, so s svojo energijo, pristnim izgledom in izvedbo skladb z avtentičnimi inštrumenti ter zvokom v

nas vzbudili občutek, kot da smo dejansko bili na koncertu liverpoolske četverice.

Uživali smo v legendarnih skladbah Hey Jude, Yesterday, She Loves You, Help!, I Want To Hold Your Hand, Let It Be in še mnogih drugih hitih.

Patricija Špacapan

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Ivan Skubin na dvomesečni rezidenci v Parizu

Umetniška kopel, ki nahrani dušo

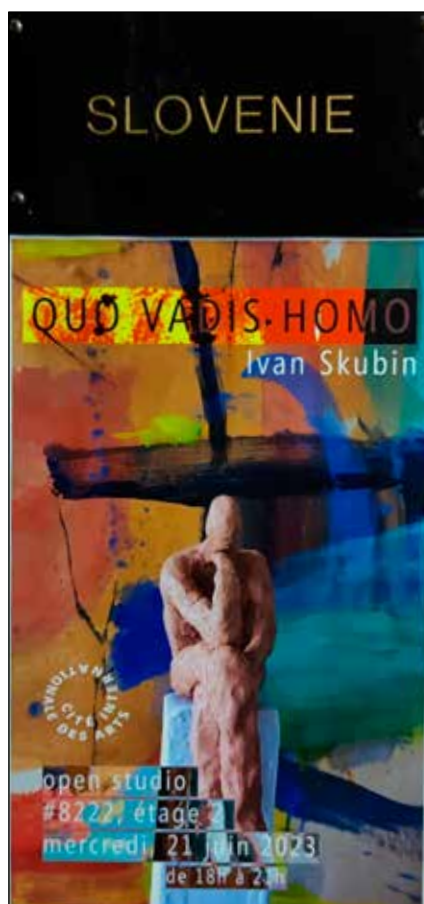
Seveda je to posebno doživetje, tudi čast in priznanje za dosežke v ustvarjanju. Pariz je pač Pariz, večno lep in mlad! Veličastno, bogato mesto, polno zelenja, prežeto z umetnostjo, zgodbino, modo, radostjo. Prav res je njegovo pogovorno veselje do življenja, joie de vie, videti, slišati in čutiti na

vsakem koraku. Na ulicah, mostovih, v parkih, bistrojih, ob Seni. Da, ob tej počasi tekoči veliki reki, katere nabrežje je ena sama velikanska promenada pešcev, kolesarjev, tekačev, ljudi vseh starosti, ras in narodnosti, ki ob njej posedajo, jedo, berejo, plešejo, predvsem pa uživajo.

In prav ob Seni, v okrožju Marais, eni najbolj priljubljenih pariških četrti, je letos že četrtrič zapored ustvarjal Ivan Skubin iz Goriških brd, član Mednarodne akademije za keramiko (IAC), Društva slovenskih likovnih umetnikov, Zavoda V-ogljje in Društva slovenskih keramikov. V samem srcu Pariza, nedaleč od slovite Notre Dame, le nekaj minut hoje do Centra Pompidou, Louvra, Muzeja Orangerie, latinske četrti, Muzeja Pabla Picassa, Muzeja d'Orsay, roja galerij na Place des Vosges in Rue de Seine ... V okrožju znamenitih bukinistov, polnem šarma starega sveta, ozkih tlakovanih ulic, skritih dvorišč in vrtov, množice dvorcev, živahne judovske skupnosti, umetniških galerij, muzejev in kavarn. Nikakor ne morete iti v Pariz in preskočiti Maraisa, zatrjujejo poznavalci.

Cité des arts, prostor življenja in dialoga med kulturami

Umetniki, ki se potegujejo za sprejem na umetniško rezidenco v Cité internationale des arts (mednarodno mesto umetnosti) v Parizu, se morajo izkazati z vidnimi dosežki, predložiti dokazno gradivo in utemeljiti idejo, ki jo bodo realizirali med svojim bivanjem v mestu umetnosti. Izbereta jih obe strani,

Plakat na vratih slovenskega studia

Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov in francoska komisija v pariškem Cité des arts, zasebni fundaciji, priznani za javno ustanovo, ki poleg umetniških zasleduje tudi dobrodelne cilje (med drugim dovljuje brezdomcem prenočevanje pod arkadami zgradbe).

Cité internationale des arts, ki

deluje na dveh pariških lokacijah, v okrožjih Marais in Montmartre, je največji umetniški rezidenčni center na svetu. Od ustanovitve leta 1965 je prostor življenja, odprt za dialog med kulturami, kjer na t. i. rezidencah ustvarjajo umetniki z vsega sveta in vseh umetniških praks. Nekateri ostanejo eno, dve leti, drugi nekaj mesecev. Okoli tisoč dvesto se jih lahko zvrsti na leto, petindvajset tisoč so jih našteali od ustanovitve. Gostujoči umetniki bivajo v okolju, ki spodbuja ustvarjanje, se med seboj srečujejo, prirejajo razstave, koncerte, performanse, filmske predstave, literarne in pogovorne večere ... Ravno v času nastajanja tega članka je, denimo, potekal odmeven tridnevni dogodek, ki je z raznimi umetniškimi pristopi osvetlil afriške politične, socialne in kulturne teme.

Umetnik se predstavi

V partnerstvu s 135 francoskimi in mednarodnimi organizacijami gosti Cité naenkrat blizu štiristo umetnikov, ki bivajo v apartmajih, v katerih tudi ustvarjajo. En apartma z ateljejem ima tudi Slovenija. V drugem nadstropju glavne stavbe na Rue de l'Hôtel de ville se na številki 8222 izmenjujejo izbrani slovenski umetniki, zadnja leta na vsaka dva meseca. V maju in juniju (ko je Pariz dosegla novica o prejemu

Ivan Skubin na dvomesečni rezidenci v Parizu

Pomenek s poznavalcem

Utrinek z razstave

občinskega priznanja) je v njem ustvarjal Ivan Skubin in se na dnevu odprtih vrat sredi junija predstavil z razstavo, na kateri nadaljuje lanskoletni projekt – razmišljanje o večno aktualnem vprašanju Quo vadis, homo (Kam greš, človek). Simboliko človekove ujetosti, ki omejuje njegovo duhovno obzorje, ponazori s človeškimi figurami v visečih žičnatih kletkah in s skupino mrkih, ozkih obrazov, zapredenih v nezavedne (žičnate) mreže. Nad vsem tem brezizhodnim beganjem se z vrha zamišljeno razgleduje večni (Rodinov) mislec. Skulpturam, zgnetenim iz rdeče glin, je Skubin kot izhod, kot odgovor na vprašanje ponudil abstraktne slike na papirju, polne barv in harmonije, s simboliko, kakor in kolikor jo oko doume. Zelo dobro obiskano in ocenjeno razstavo, katere delo je bilo izbrano za stalno zbirko Muzeja sodobne umetnosti v armenskem Erevanu, je zaokrožil video o Skubinovem ustvarjanju (njegovo realizacijo je omogočila Občina Brda), posnet na njegovi domačiji s pogledom na furlansko ravan.

je Victor Hugo že davno zapisal, da vdih Pariza nahrani dušo, Ernest Hemingway pa ga je razglasil za premični praznik. Mesto, ki najbolj očara s svojo svobodomiselnostjo, sproščenostjo, raznolikostjo; v katerem je kilogram prvih češenj po štirideset evrov; kjer množica brezdomcev, ljudi zlomljenih kril, prosjači s papirnatim lončkom v roki; kjer se revščina zanemarjenih okrožij spogleduje z vrtočlavo visokimi cenami svetovno priznanih modnih

znamk; kjer se od padca Bastilje dalje nenehno vrstijo demonstracije in upori; mesto, kjer ljudje uživajo ob umetnosti in dobri hrani. Večno mlado mesto umetnosti, ki te pod pariško modrim nebom zaznamuje za zmeraj.

Besedilo in fotografije: Iva Sivec

Mesto tisočerih obrazov

Tako je nekaj Slovenije (in Brd) ostalo v mestu ob Seini, o katerem

Župan Franc Mužič je pred kratkim podelil občinsko nagrado Ivanu Skubinu in priznanje Evi Kodermac, ker sta bila za slavnostno sejo odsotna.

Razstava Ulle Žibert v Almini hiši

Sprehod skozi prostore zamika

Gostoljubna hiša, ki jo naseljujejo umetnine in ki je umetnina že sama po sebi, je v jesenski čas vstopila z dvema dogodkoma. Sredi septembra je njena lastnica Martina Alma najprej

Pomenek umetnice z gostiteljico

Skozi prostore zamika je Ulla Žibert naslovila svojo postavitev v Almini hiši sredi Medane. V Trbovljah rojena umetnica, diplomantka kiparstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, dobitnica več priznanj in nagrad svoja dela predstavlja na skupinskih in samostojnih razstavah doma in v tujini. Njena najljubša medija sta slikarstvo in grafika, v katerih na novo razlaga navidez običajne vsakodnevne pojave in tako v svoja dela vnaša tako družbene kot ekološke teme. Rada se poigra s tekstom in gledalca vznemiri z besednimi igrami, ki jih vključuje v svoja dela. »To, da se umetnica ukvarja z jezikom, je razvidno tudi iz kratkih besedil, ki so pogosto del njene motivike. Njena dela nosijo pomenljive naslove, ki umetnine še dodatno osvetljujejo,« zapiše Adrijan Praznik, umetniški vodja novomeške Galerije Simulaker, umetnica pa doda: »V najnovejših delih raziskujem možnosti uporabe besed. Zanima me preplet podobe in jezika, s katerim poskušam ustvariti dvojnost in v tekst vnašati subtilne spremembe, ki razkrivajo neko drugost, tvorijo obrat ali pa nepričakovano. S popačenimi in spremenjenimi odsevnimi sencami predmetov ali subjektov ustvarjam neskladje med videnim in pričakovanim, kar povzroča neke vrste konflikt

gostila vizualno umetnico Ullo Žibert ter nato prevajalko in pisateljico Pio Prezelj, katere prvenec *Težka voda* predstavljamo v drugem članku.

oz. trk med videnim in prvotno ovrednotenim. Skozi ponovitev podobe, ki je pravzaprav njena senca, se skozi predruženje le-te ustvarja praznina, ki je polje za presojanje in ponovno ovrednotenje videnega.«

Cel mesec je Hiša Alma ponujala sprehod skozi prostore zamika, vstop v polje presojanja in ponovnega ovrednotenja videnega, možnost razrešitve konflikta med vsebino in formo, prepoznavanje avtoričinega razmerja do medija, ki ga sama opiše kot »odnos ljubezni in sovraštva«, kjer se avtoričnina težnja in končni rezultat nikoli povsem ne ujemata.

A le zakaj ustvariti umetniško delo, če pa so sanje o njem toliko lepše, se vprašuje Pasolini v enem svojih filmov. Adrijan Praznik odgovarja: »Potrebno je poudariti, da pri Ulli Žibert ne gre za sanje. Veliko primernejši bi bil izraz sanjarjenje. A tudi tu se nam srčika njenih del izmika. Veliko primerneje bi bilo, da se naslonimo na delo *Izdajstvo (varljivost) podob* belgijskega nadrealističnega slikarja Renéja Magritteja. Če izhajamo iz takšnega izhodišča, je bistvo slikarkinih del prav v tem praznem prostoru, ki se zgodi med označevalcem in označencem.« In čeprav gre za dobro izoblikovan umetniški medij z ustaljenimi tokovi delovanja, še dodaja Praznik, ga Ulla Žibert bistro obrača sebi v prid in tako v naš prostor prinaša svežino, da lahko vzporednost običajnih predmetov ugledamo sredi neobičajnega konteksta in poskušamo dati znanim stvarjem nove pomen. Skozi manipulacijo jezika ustvari situacije, ki raziskujejo odnos med jezikom, podobo in pomenom. Tako kakor Margitte z eno svojih najslavnejših stvaritev z naslovom *Varljivost podob*, na kateri je naslikal pipo, pod sliko pa zapisal: To ni pipa. (Ceci n'est pas une pipe). Nasprotje, a vendar gola resnica: slika ni pipa, ampak zgolj podoba pipe! Za »varljivo« pokušino iz Almine hiše pa še nekaj naslovov Ullinih del: *Naprej in nazaj*, *Senci verjameš, četudi je povsem izmišljena*, *To ni, to je*, *Lahko pozabite na plastiko, ki požira morje ...*

Iva Sivec

Fotografija: David Verlič

Sadje sonca: ilustriran popis starih sadnih sort v Brdih in širši regiji

Ogrožena naravna in kulturna dediščina Brd in širše regije

Na Dobrovem so predstavili prestižno izdajo knjige *Sadje sonca*, ilustriran popis starih sadnih sort v Brdih in širši regiji. Gre za dopolnjeno in dvojezično izdajo iz leta 2014. Avtor je filmski režiser, direktor fotografije in raziskovalec starih sadnih sort Gregor Božič, oblikovala in ilustrirala jo je Barbara Ogrič Markež.

Monografija, nastala znotraj projekta Las K.U.S.A., je dragocena, saj na skoraj 400 straneh opozarja na neprecenljivo vrednost ogrožene naravne in kulturne dediščine Brd in širše regije. Vsebuje ilustracije in opise lastnosti več kot 60 sadnih sort ter spomine in zgodbe starejših prebivalcev, povezane s sadjem in sadnim drevjem. Tematika je Gregorja Božiča pritegnila pred deseti leti, ko je začel zbirati zgodbe za knjigo in cepiče za sadovnjak starih sort – gensko banko v Kojskem. »Ko na raziskovanje in pripravo prve izdaje gledam z današnje perspektive, ugotovim, da je bil to srečen trenutek. Vse se je odvijalo z lahkoto. Vrata domačij starejših kmetovalcev so mi bila široko odprta. Slišal sem nešteto zanimivih zgodb in videl tedaj še vitalne dele kultivirane krajine, ki jo je človek sooblikoval stoletja. Nisem se zavedal, da sem

Predstavitev knjige Sadje Sonca

Predstavitev knjige Sadje Sonca

bil priča poslednjim podobam sveta, ki je ob istem času tiho, a z bliskovito hitrostjo izginjal,« je povedal Božič.

Knjigo odlikuje tudi prefinjena oblikovalska nota, za katero je poskrbela Barbara Ogrič Markež, ki je knjigo še ilustrirala. Prevod je delo Micheleja Obita. Natisnili so jo v 450 izvodih, služila bo kot protokolarno darilo Evropske prestolnice kulture 2025, na razpolago pa bo v knjižnicah in šolah na Goriškem. Projekt vključuje še vzpostavitev učne poti v sadovnjaku v Kojskem in filmske in naravovarstvene delavnice z otroki.

Alenka Tratnik, vir: Primorske novice
Fotografije: Damijan Simčič, ZOSO foto

Literarni večer s Pio Prezeli Težka voda v Medani

V spominski hiši Alojza Gradnika in Ludvika Zorzuta v Medani je 15. septembra potekala predstavitev literarnega prvenca novinarka, prevajalke in pisateljice Pie Prezeli.

Roman z naslovom *Težka voda*, ki je izšel pri Založbi Goga, razkriva bridko resnico o prepletenosti življenj znotraj manjše vaške skupnosti. Pogovor z avtorico je vodila kuratorka Ana Geršak.

Organizatorica večera Martina Alma pravi, da smo lahko hvaležni, da ruralna okolja ne ostajajo prezrta in se takšni ustvarjalci predstavijo tudi pri nas.

Obiskovalci pa z navdušenjem pričakujemo naslednji literarni večer pod okriljem produkcije Zavod ALMA ARS.

MP. Fotografija: Dejan Gregorič St

Kuratorka Ana Geršak in pisateljica Pia Prezeli v Medani, fotografija: Dejan Gregorič St

Vila Vipolže

Teo Collori in Momento Cigano v Brdih

Da lep julijski petkov poletni večer ni šel mimo nas neopazno, smo v ZTKMŠ Brda poskrbeli s koncertom izjemno talentirane petčlanske zasedbe Teo Collori in Momento Cigano

Člani skupine so akademsko izobraženi glasbeniki, ki igrajo izvrstno mešanico romske in plesne swing glasbe. Glavni član, kitarist Teo Collori, je leta 2010 diplomiral iz jazza na Državnem konservatoriju v Celovcu in kmalu zatem ustanovil Momento Cigano (ta je sprva deloval kot trio dveh kitar in kontrabasa), posvečeno samosvoji viziji gypsy swinga.

Živahno in plesno godbo, ki sta jo pred drugo svetovno vojno začela soustvarjati Django Reinhardt in Stéphane Grappelli, Collori vešče prevaja v avtorske skladbe, polne iskrivih aranžmajskih rešitev in navdihnjenih

Teo Collori in Momento Cigano

solističnih izletov. Bend ima za sabo že tri albume: *Hot Club Piran* (2015), *Kamerato muzikante* (2018) in *Molto Aligatore* (2019).

Patricija Špacapan

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Koncert skupine Batista Cadillac v Vili Vipolže

Od soula do rocka preko popa nazaj do soula

Zadnji poletni petkov večer smo v čudoviti obokani kleti Vile Vipolže migali v ritmih soula in rocka »gruva-joče« sedemčlanske zasedbe.

Tako kot dobro vino je tudi skupina Batista Cadillac potrebovala svoj čas zorenja in po štirih letih prvič stopila na veliki televizijski oder znane glasbene oddaje EMA 2022.

Vseživljenjska naveza si je ime nadela po kubanskem opisu starodobnega avta iz pred-Castrovega časa. Člana skupine Urban Lutman in Matija Koritnik sta bila tudi finalista šova Slovenija ima talent leta 2016.

Pust' me do besede je njun avtorski prvenec iz leta 2018, od takrat pa se je zvrstilo kar nekaj uspešnic, ki ste jih zagotovo slišali na kateri od radijskih frekvenc, med drugim skladbi Magnolije in Generacija neba.

Patricija Špacapan

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Batista Cadillac

Deželni svetnik FJK Marko Pisani na uradnem obisku Za številne možnosti čezmejnega sodelovanja

Občino Brda je 22. septembra prvič uradno obiskal Marko Pisani, deželni svetnik deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine (FJK), ki šteje 48 članov. Pisani je član stranke Slovenska skupnost (SSk), pred leti je bil podžupan in dva mandata župan v Občini Repentabor.

Pisanija so sprejeli župan Franc Mužič, podžupan Jurij Špacal in direktorica občinske uprave Anita Manfreda, ki so deželnemu svetniku in njegovim sodelavcem predstavili Občino Brda ter možnosti čezmejnega sodelovanja na področju projektov Interreg SLO-ITA. Trenutno je namreč odprt razpis za standardne projekte št. 02/2023, katerih rok prijave poteče konec oktobra.

Na Občini Brda se sicer nadejajo tudi sodelovanja na drugih področjih, predvsem na področju kmetijstva, v sklopu tega pa pomembne veje vinogradništva in vinarstva.

Erika Koncut
Fotografija: A. M.

Podžupan Jurij Špacal, župan Franc Mužič in deželni svetnik Furlanije - Julijske Krajine Marko Pisani

Osnovna šola Alojza Gradnika Dobrovo

Evropski živ-žav

Od začetka lanskega šolskega leta se na OŠ Alojza Gradnika Dobrovo veliko dogaja. Duh evropskega povezovanja je začutiti na vsakem koraku.

Aprila je sedem učenk iz 8. in 9. razreda skupaj s tremi mentoricami v okviru projekta Erasmus plus z naslovom C@S poletelo v Španijo, natančneje v pokrajino Extremadura. Dekleta so skupaj z učenci gostujoče šole in učenci iz Poljske in Hrvaške odkrivala lokalno kulturno dediščino in jo primerjala z domačo. Z odhodom v Španijo se je projekt, ki je udeležencem prinesel veliko novega znanja in didaktičnega materiala, tudi zaključil.

V polnem razmahu pa je še vedno evropski projekt Inovativno v formativno, ki ga na šoli razvijamo nekateri učitelji in učenci. Kar pet učiteljic se je namreč maja in julija izmenoma udeležilo strukturiranih seminarjev v Španiji in Italiji, kjer so poglobljale svoje znanje formativne pedagogike in razvijale spretnosti na področju informacijske tehnologije; v začetku junija pa je skupina osmošolk in osmošolcev v svoje domove sprejela 8 učencev ene izmed osnovnih šol poljske prestolnice. Z metodami, podprtimi z dognanji na področju formativnega poučevanja in spremljanja, so raziskovali koncept zelene družbe, družbe brez odpadkov in zelenega turizma. Septembra, ko je devet naših učencev obiskalo Varšavo, so projekt nadgradili še z usvajanjem znanja na področju računalniškega kodiranja in snemalne produkcije.

Sodelovanje v projektih Erasmus je nedvomno nepozabna izkušnja tako za učence in učitelje kot za starše, ki medse sprejmejo mladega človeka. Poleg formalnih znanj skoraj vsi udeleženci pridobijo veščine in izkušnje, ki jih notranje obogatijo in opremijo za nove izzive, predvsem pa jim obisk tuje države daje možnost, da opazujejo, primerjajo in kritično razmišljajo o svoji šoli, o Brdih in Sloveniji.

Mentorji v Španiji

Izmenjava učencev v Španiji

Izmanjava učencev v Varšavi

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Pestro balinarsko poletje v Vipolžah

Od prijateljskih srečanj do mednarodnega turnirja trojk

V poletnem času se je na balinišču v Vipolžah zvrstilo več dogodkov. Poleg treningov, ki se odvijajo čez ves teden (balinarke se zbirajo ob ponedeljkih in sredah, balinarji pa ob torkih, četrkih in nedeljah), je bilo živahtno skoraj vsako soboto.

14. julija smo gostili otroke, ki so bili v poletnem varstvu v Mladinskem centru Brda, in jim prikazali osnove balinarskega športa.

22. julija smo organizirali klubsko prvenstvo dvojic. Zmagala je dvojica v sestavi Lučko Kocina in Viljen Sirk pred dvojico, ki sta jo sestavljala Vinko Simčič in Zvezdan Prinčič.

19. avgusta je potekal mednarodni turnir trojk. Udeležilo se ga je 12 ekip iz Hrvaške, Italije in Slovenije. Predsednik kluba Zvezdan Prinčič je pozdravil vse navzoče, dobrodošlico je izrekel tudi briški župan Franc Mužič. Po naporsem celodnevem tekmovanju so sledile nagrade za najboljše dosežke. Prvo mesto je zasedla domača ekipa v postavi Radivoj Velišček, Radko Pulec, Zdravko Gabrovec in Zvezdan Prinčič. Drugo mesto je osvojila ekipa iz Matulj, tretje mesto ekipa Kanala, četrto mesto pa ekipa iz Opatije. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo sponzorjem, ki so prireditev omogočili: mesnici Peršolja, mesnici Hlede, A marketu, Kleti Brda, Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport Brda ter Miranu Klanjščku.

30. avgusta smo odigrali prijateljsko srečanje z ekipo iz naselja Koprivno oziroma iz Caprive iz sosednje Italije. Prisotne so pozdravili predsednik kluba Zvezdan Prinčič, župan Občine Brda Franc Mužič in župan Občine Capriva Daniele Sergon. Slednja sta poudarila, da so takšna srečanja dveh sosednjih občin zelo pomembna. Upata, da bo srečanje postalo tradicionalno ter da bi se razširilo tudi na druga področja. Srečanje je spremljalo veliko število gledalcev, predvsem iz Italije, končalo pa se je v izredno lepem vzdušju z zmago domače ekipe. Za jedrsko in pijačo je bilo poskrbljeno, glavna zasluga za to gre glavnemu pokrovitelju Miranu Klanjščku, ki je dal tudi pobudo za srečanje in se mu ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujemo.

2. septembra smo začeli s tekmovanjem v drugi ligi, kjer tudi letos upamo na najvišja mesta, še posebej, ker se nam je po večletnem igranju v najvišji ligi letos pridružil Žan Kocina.

In še zanimivost: konec avgusta se je na balinišču v Vipolžah odvila tudi trening tekma med Balinarskim klubom Goriška brda in Anteno iz Portoroža (Beli križ), katere kapetan je glasbenik Teo Collori. Slednji nas je obiskal že mesec pred njegovim nastopom v Vili Vipolže.

Balinarski klub Goriška brda,
Fotografije: BK Goriška brda, Zarjan Kocina

Teo Collori na balinišču v Vipolžah

Prve štiri ekipe s turnirja 19. avgusta

Zmagovalci turnirja

Srečanja s Caprivo

Ula Koncut, evropska prvakinja v plesu

»Biti moraš vztrajen in dovolj močan, da lahko sprejemaš tudi poraze«

Plesno-navijaška skupina Dolls dance team iz plesnega kluba M20 Nova Gorica pod vodstvom trenerke Marine Mutavčič dosega odlične rezultate na državnih in evropskih tekmovanjih. Na letošnjem evropskem prvenstvu v cheerleadingu in cheerdancu v Veroni

so postale evropske prvakinje, in sicer v kategoriji mlajše mladinske hip hop skupine. Njihova članica je tudi trinajstletna Ula Koncut iz Vedrija, s katero smo se pogovarjali o tem, kakšna je pot do tako laskavih rezultatov.

Prvi stiki s plesom že v predšolskem obdobju

Ula se je že pri rosnih treh letih in pol vključila v plesne urice plesnega kluba ADC in kasneje v plesno skupino Lospravilos. V prvem razredu pa je začela trenirati še v plesnem klubu M20 v Novi Gorici. Do lanskega leta je uspešno trenirala v obeh klubih. Pravi, da veselje do plesa gojijo že v družini, saj starša Jana in Gorazd zelo rada plešeta. Že od malega se spominja, da sta bila v njihovem domu vedno prisotna glasba in ples. Zaupala nam je, da je pomembno, da s plesom začnemo zelo zgodaj, tudi zaradi ohranjanja gibljivosti, ki je pri plesu velikega pomena. Ula si želi znanje, ki ga ima, deliti z novimi generacijami plesalk, ki so še na začetku poti. Razmišlja, da bi v naslednjem šolskem letu, ko bo obiskovala deveti razred, prevzela vodenje najmlajših članic.

Športna panoga *performance cheer*

Ula se kot članica plesnega kluba Dolls ukvarja s športno panogo imenovano *performance cheer*, ki se deli na tri podkategorije, in sicer cheer dance, to je ples s cofki, hip hop in jazz. Članice se merijo v vseh treh kategorijah, a Ula pravi, da ji

Ula Koncut, plesalka, s pokalom na evropskem prvenstvu v Veroni, Fotografija: osebni arhiv Ule Koncut

je najbližja plesna zvrst hip hop, ki vključuje akrobatiko, gimnastične in breakdance elemente ter zahteva od plesalk močno kontrolo telesa. Poleg plesa v skupini je lani začela tekMOVati tudi v paru in s soplesalko sta postali državni prvakinji.

Plesna skupina Dolls dance team zablestela v Veroni

Julija je v Veroni v Italiji potekalo evropsko prvenstvo v cheerleadingu in cheerdancu, ki je največje tovrstno tekmovanje v Evropi. Udeležijo se ga tekmovalne ekipe, ki zmagajo na državnih prvenstvih. Ula je kot članica Dolls v kategoriji mlajše hip hop skupine tako postala najprej državna prvakinja, na evropskem tekmovanju pa še evropska prvakinja. Najprej so dekleta zmagala v polfinalu, najboljših pet skupin pa se je uvrstilo v finale, med katerimi sta bili zelo močni skupini iz Grčije in Ukrajine, kot nam pove Ula. Meni, da so zmagale, ker so odlično odplesale zahtevno koreografijo, pri čemer šteje med drugim natančnost in usklajenost skupine.

Za uspeh je potrebno vložiti veliko truda

Ula nam je povedala, da so odlični dosežki na tekmovanjih rezultat intenzivnih treningov, ki potekajo vsaj štirikrat tedensko v Novi Gorici, včasih tudi v Ljubljani. Nadaljuje, da je pri tem močno obremenjen predvsem hrbet, zaradi česar je tudi že obiskovala fizioterapevta. Treningi, pravi, potekajo v Novi Gorici, kar predstavlja za celo družino velik vložek. Ula se zato želi zahvaliti svoji noni Nadi, ki jo vsa ta leta vozi na treninge, pa tudi staršema, ki ji

Ula Koncut, evropska prvakinja v plesu

omogočata, da živi svojo strast do plesa. Poleti, pravi, je čas za počitek, najbolj intenzivni treningi pa potekajo v zimskih mesecih, ko je tekmovalna sezona in to tudi dvakrat dnevno. Sledijo si kvalifikacije za državno prvenstvo in uvrstitev na evropsko prvenstvo. Leta 2025 naj bi to prvič bilo v Sloveniji.

Odlična učenka

Redno ukvarjanje s športom ne pripomore le k motoričnemu razvoju otrok, temveč tudi poveča zmožnost osredotočenja na stvari, poveča koncentracijo. Zato so običajno dobri športniki tudi odlični učenci, saj so navajeni racionalno uporabiti čas in biti disciplinirani. Vse to velja tudi za Ulo, saj je vrhunska športnica in odlična učenka, ki dosega prva mesta tako na parketu kot na šolskih tekmovanjih. Dobre rezultate dosega na tekmovanjih iz logike, angleščine in na tekmovanjih mladih deklamatorjev. V tem šolskem letu obiskuje osmi razred in pravi, da si

Ula Koncut z medaljami, plesalka, fotografija: Monika Prinčič

želi nadaljevati šolanje na gimnaziji in trenirati ples v kategoriji starejših mladink, to je v kategoriji od 14 do 16 let. V preteklem šolskem letu je pridobila status športnika, kar ji olajša usklajevanje šolskih obveznosti in treningov.

Ples na visokem nivoju ni za vsakogar

Ula pravi, da ples izbereš iz razloga, ker te to osrečuje in izpolnjuje. Odločitev, da se s plesom začneš ukvarjati na tekmovalnem nivoju, pa ni enostavna. Smiselno je s plesom začeti v zgodnjih letih in redno obiskovati treninge ter biti pri tem vztrajen in dovolj močan, da lahko sprejemaš tudi poraze. Zaveda se, da se mora za svoje uspehe zahvaliti staršema, ki sta pripravljena veliko časa vložiti v uresničevanje njene želje. Šport na visokem nivoju pa je tudi velik finančni zalogaj za družino.

Ples ji pomeni vse

Na vprašanje, kaj ji pomeni ples, Ula brez trenutka premisleka odgovori: »Vse!« Mogoče pa jo bomo kdaj videli nastopati na svetovnem prvenstvu na Floridi kot članico slovenske reprezentance. Prepričani smo, da ima pogoje za to. Iz uredništva Briškega časnika ji želimo, da bi dosegla vse, kar si zasluži in želi.

Monika Prinčič

Olimpijski dan

Lidija Kristančič na šolskem igrišču

Datum, ki predstavlja ustanovitev Mednarodnega olimpijskega komiteja in rojstni dan olimpijskih iger moderne dobe, je 23. junij 1894. Nacionalni olimpijski komiteji širom sveta zato v mesecu juniju izvedejo številne športne dogodke, s katerimi obeležujemo ta poseben dan, olimpijski dan. Tudi Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez se je pridružil svetovnemu gibanju in od 1. do 23. junija vsako leto pripravi številne dogodke, posvečene temu zgodovinskemu trenutku, ki so pomembni za razvoj svetovnega in slovenskega športa. Na omenjeni dan se v določeni regiji predstavi enega izmed olimpijcev in osnovno šolo, ki jo je obiskoval.

Zato je 22. junija našo šolo obiskala atletinja Lidija Kristančič, ki je na olimpijskih igrah v skoku v višino sodelovala kar dvakrat: v Moskvi leta 1980 in v Los Angelesu leta 1984.

Zbrali smo se na šolskem igrišču. Po zanimivem in poučnem intervjuju z briško športnico so organizatorji izpeljali olimpijski kviz in podelili 10 nagrad. Sledilo je fotografiranje z Lidijo, zbiranje avtogramov ter poslušanje olimpijske himne.

Nato pa smo učenci, učitelji, tehnično osebje, vodstvo ter predstavniki občine tekli kratek »olimpijski tek«, ki je potekal od šolskega igrišča do Gradu Dobrovo in nazaj. V cilju smo prejeli simbolične kolajne.

Planinsko društvo Brda

Poletni izleti in druženja

11. 6. 2023: Srečanje zamejskih planinskih društev

Srečanje zamejskih planinskih društev

Udeležili smo se 50. srečanja zamejskih planinskih društev Gorica, Trst, Celovec, Reka in Benečija v organizaciji Planinske družine Benečije. Zbrali smo se v športnem centru v Svetem Lenartu. Na izbiro smo imeli daljši pohod do svetišča Stara gora ali krajši do slapa Kot. Izbrali smo daljšega. Žal za ogled nismo imeli časa. To svetišče je v srednjem veku postalo najpomembnejša romarska pot. Počasi smo se vračali proti izhodišču. Pot po gozdu se je večinoma strmo spuščala. Zaradi razmočenega terena je bilo potrebno precej previdnosti. Tik pred ciljem so nas ujele prve dežne kaplje. K sreči smo se zatekli pod lopo in počakali, da ploha mine. Na cilju so nam postregli odlično pašto in pijačo. Kulturni program se je na srečo odvijal v šotoru, tako da ga plohe niso zmotile. Najprej nas je nagovorila predsednica PD Benečije Luisa, nato pa Joško, ki je bil na skoraj vseh srečanjih. Sledili so govori predsednikov zamejskih društev Gorica, Trst, Celovec in Reka. Povedali so, koliko jim pomenijo taka srečanja in slovenska beseda. Dajejo jim moč in voljo, da ohranjajo materni jezik in kulturo. S to tradicijo je potrebno nadaljevati. Pozdrave in čestitke ob jubilejnem srečanju so izrekli tudi župan Občine San Leonardo, podpredsednik PZS Martin Šolar, predsednik MDO Posočja Dušan Plesničar ter predstavniki PD Kobarid, Tolmin, Brda, Ajdovščina-Kamnje, Jesenice, Mojstrana. V nadaljevanju programa smo poslušali lepe slovenske domoljubne pesmi, za zaključek pa uživali v nastopu beneške folklorne skupine Živanit. Z našo udeležbo na

takih srečanjih zamejskim društvom pokažemo, da niso sami. Preživeli smo res prelep dan v družbi že znanih obrazov in poskrbeli za veliko novih poznanstev.

Monte Re

18. 6. 2023: Monte Re

Po dolgem času lepa sončna nedelja. S PD Brda smo se podali na 1912 m visok hrib Kraljevska špica – Monte Re. Turo smo začeli v Rablju, se usmerili v gozd in sledili oznakam. Pot se je sprva vzpenjala v ključih, nato pa je postajala vse bolj strma. Vse pogostejše so se nam odpirali čudoviti razgledi na bližnjo okolico (Rabeljske špice, Rabeljsko jezero, Viš ...). Po travnatem pobočju smo prispele do Male Kraljevske špice, kjer stoji križ, v nadaljevanju pa hitro ponovno zagrizli v strmino. Na nekaj mestih je pot tako strma, da smo si morali pomagati z rokami. V zadnjem delu je sledil še vzpon po z ruševjem poraščenem grebenu. Veseli in z nasmehi na obrazih smo si segli v roke in z navdušenjem občudovali prečudovite gore Mangart, Jerebico, Viš, Kamnitega lovca ... Na gori stoji kraljevska krona – simbol gore. Kar tukaj bi ostali in uživali, a kaj, ko nas je čakal še dolg in strm povratek. Srečno smo prispeli v dolino. Bila je čudovita tura, čeprav strma, lepa razigrana družba, lahko bi rekli dan brez napake.

9. 7. 2023: Velika Baba

Pot smo začeli pri domu dr. Klementa Juga v Lepeni. Kar lep čas poteka po gozdu v prijetni senci. Pri zgornji postaji žičnice pa se gozd konča in kaj kmalu smo prispeli do točke, kjer vsako leto aprila izmerijo višino snega in to označijo. Kmalu za tem nas je tabla usmerila proti Veliki Babi. Skozi ozek pas gozda in čez travnike polne različnega gorskega cvetja, ki nas je očaralo tudi z vonjem, smo prispeli na pobočje pod Veliko Babo. S stalno vzpenjajoče steze so se nam ponujali prelepi pogledi

Planinsko društvo Brda

Velika Baba

proti Krnu, Krnskemu jezeru ... Zadnje pol ure smo se vzpenjali po travnatem ter kamnitem delu poti, sledil je še strm vzpon, ki nas je pripeljal na vrh Velike Babe (2016 m). Prav v tem zadnjem delu pa prava paša za oči – rožce, rožce ... Na vrhu je bil ves trud poplačan, saj so se nam

ponujali enkratni razgledi na vse strani. Mislim, da se od tukaj vidijo celotne Julijske Alpe. Sonce je pripekalo, čakal nas je še dolg povratek, zato smo se morali odpraviti v dolino. Ustavili smo se še v koči pri Krnskem jezeru in srečno prispeli na izhodišče. Lepa tura, lepa družina.

6. 8. 2023: 120 let Planinskega društva Ajdovščina

Predstavniki PD Brda smo se pri planinski koči na Čavnu udeležili praznovanja ob 120-letnici Planinskega društva (PD) Ajdovščina. Kljub muhastemu vremenu smo se zbrali v velikem številu. Čestitke društvu za tako lepo obletnico, Majdi Gregorc za prejeto priznanje in Antonu Kreševcu za imenovanje za častnega člana društva. V lepem, prisrčnem programu in ob druženju smo preživeli čudovit dan. Spomnili smo se tudi na tiste, ki jih je prizadela naravna nesreča in zanje zbirali prostovoljne prispevke.

Iva Šibav

Upokojenski balinarski turnir trojk

Domači tekmovalci so bili najboljši

Na balinišču v Vipolžah je 5. avgusta potekal upokojenski turnir trojk, ki se ga je edeležilo osem ekip iz severnoprimer-skih društev upokojencev.

Vesna Filej, predsednica Društva upokojencev Dobrovo, je vsem zaželela dobro počutje, obilo športne sreče in lepih iger ter povratek domov z dobrimi spomini.

Zmagala je domača ekipa v postavi Viljem Sirk, Darko Mišigoj in Zvezdan Prinčič. Drugo mesto je osvojila druga naša ekipa, tretje ekipa DU Vrtojba, četrto pa ekipa iz DU Deskle.

Med turnirjem je potekalo tudi tekmovanje v bližanju in izbijanju. Tudi pri tem so bili domači tekmovalci najboljši. V zbijanju je zmagal Darko Mišigoj, v bližanju pa Zvezdan Prinčič.

Balinarska sekcija DU Dobrovo

Uspešna balinarska sekcija DU Dobrovo

Na državnem prvenstvu osvojili bron

Na balinarskem državnem prvenstvu upokojencev v igri četvork, ki je potekalo 18. septembra v Postojni, je ekipa v sestavi Viljen Sirk, Radivoj Velišček, Darko Mišigoj, Zdravko Gabrovec in Zvezdan Prinčič osvojila tretje mesto.

Nastopilo je 16 ekip, ki so si pravico do nastopa priborile na kvalifikacijah v vseh regijah v državi. Zmagala je domača ekipa Postojne pred Škofjo Loko.

Vesna Filej

100 let mame Stanke Ekar

Mladostna leta do druge svetovne vojne ima v lepem spominu

»Ognjišče – domačije tiha sredi, ki tesno veže mater in otroka ...«
(A. Gradnik)

»Kam bomo pa tebe dali, ko bomo morali mi v dom za upokojece,« smo vprašali mamo, ko smo v družinskem krogu praznovali njen stoti rojstni dan, in brez razmišljanja je odgovorila, da bomo šli kar skupaj. Smehu kar ni bilo konca.

Mama Stanka (Stanislava Ekar, roj. Prinčič) se je rodila 25. 9. 1923 kot druga od petih otrok mami Rozaliji Prinčič (roj. Peršolja; 1902–1993) in očetu Stanislavu (Stanku) Prinčiču (1897–1982) v Martinjaku, v hiši s številko Kozana 110. Radoživo otroštvo med Kozano, Šmartnim in Medano je preživljala v družbi starejšega brata Vladimirja (1921–1998), mlajše sestre Vilme (1925–2023) in še dveh mlajših bratov (Joško, 1927–1996; Elizej, 1939) ter še številnih drugih otrok, ki jih je bilo takrat v »Mrtnjagu« kar 24. Danes tam stalno živijo le še štirje odrasli in dva otroka družine Simčič.

Brda so, tako kot vsa zahodna Slovenija do Logatca, po Rapalski pogodbi pripadla Italiji. Tako se je naša mama rodila kot italijanska, po drugi svetovni vojni postala jugoslovanska in nato še slovenska državljanica. In čeprav je v šoli iz Stanislave postala Giulia in je pouk v šoli v Kozani, kjer je danes hotel, potekal v italijanskem jeziku, ima mama mladostna leta do druge svetovne vojne v lepem spominu. Sorodniki in znanci so živeli tako v Gorici kot v Trstu in Tržiču, tako da je mama kar precej časa preživljala tudi pri njih ali se – ko je bila že dovolj stara za to – poleti, s sestro in prijatelji, s kolesom odpeljala na kopanje v Sesljan ali Devin. Rada je tudi slikala (še hranimo nekatere od njenih slik z oljem na lesu, kot je pogled na grad Miramar ali ilustracije otroških zgodb) in sanjala o tem, da bi odšla na študij v Gorico ali Trst. A vojna in želje njene mame so ji prekržali načrte.

Vojna leta so prinesla druge skrbi in strahove: protifašistične akcije v šoli, skrb za ranjence in kasneje prebežnike (Gonars), od katerih so se nekateri kar za več mesecev zatekli h Karlavim, kot se je po domače reklo, strah pred Italijani in nato Nemci, ki so se občasno pojavili v vasi, pa oskrba partizanov, ki so bili redni gostje in med katerimi se je znašel

Stanka Ekar

tudi moj oče Ciril (Čiro, 1924–2003). Z mamo sta se poročila 24. decembra leta 1949 v Kojskem in takoj za tem odšla k očetovi družini v Kranj, od tam pa sta se jeseni leta 1952 preselila v Ljubljano.

Mama se je v Brda vedno rada vračala, še posebej dokler sta bila živa še oba starša. Pa čeprav je takrat pot do tja z vlakom in avtobusom trajala tudi do šest ur. Nemalokrat je bilo treba zadnji del poti, od Plavi do Martinjaka, tudi prepešati. Delo na kmetiji in pomoč v kuhinji ji nista bili tuji, v letih po vojni pa je od doma prinašala tudi sadje in druge pridelke, ki jih v mestu ni bilo lahko dobiti. Racionirana poraba na tako imenovane karte je namreč trajala vse tja do srede petdesetih let prejšnjega stoletja.

Miloš Ekar

Diamantna poroka Alojza in Gabrijele Kodermac

Trajna družinska ljubezen v zdravju, ljubezni in sreči

Diamantna poroka Gabrijele in Alojza Kodermac

Diamant je najtrši kamen, je simbol moči in sreče, diamantna poroka pa govori o trajni družinski ljubezni.

Malo je parov, ki dočakajo 60 let skupnega življenja. Med njimi sta letos tudi Alojz in Gabrijele Kodermac iz Neblega. Želimo jima, da negujeta ta diamant še veliko let v zdravju, ljubezni in sreči.

Nečaki in nečakinja

90 let Ivana Mariniča

Od Godbe ljudske milice do Pihalnega orkestra Brda

Ivan Marinič

Slovenski pregovor pravi: »S starostjo je kot z vinom: starejši letnik je, bolj je žlahtno«. To in še več velja za našega slavljenca, 90-letnika Ivana Mariniča iz Šmartnega.

Razveselil se je voščila članov Društva upokojencev Kojsko. Med prijetnim pogovorom nam je zaupal, da se je rodil 25. julija 1933 v Kojskem. Pri petnajstih je odšel v Ljubljano, kjer je obiskoval vojaško šolo in se tudi zaposlil v vojski. Poklicno pot je nadaljeval v Godbi ljudske milice, ki se je kasneje preimenovala v Godbo milice in nato v Policijsko godbo. Ob delu se je dodatno izobraževal in zaključil prvo stopnjo Akademije za glasbo. V orkestru je igral kontrabas in tubo.

19 let je bil dirigent Pihalnega orkestra ETA Cerklje, za kar je ob 25-letnici delovanja orkestra prejel naziv častnega člana godbe. 15 let je vihtel dirigentsko palico v Pihalnem orkestru Brda, v katerem še vedno aktivno sodeluje.

Besedilo in fotografija: Majda Korenjak

Poziv občanom glede obrezovanja dreves ob cesti

Glede na to, da je letošnji pridelek skoraj že pospravljen, pozivamo vse občane in lastnike dreves, ki so posajena ob cesti, da ta obrežejo na način, da niso moteča za prometno varnost.

V kolikor ne bodo ustrezno urejena, bo občina primorana naročiti obrezovanje pri ustrezni službi. Račun za nastali strošek pa bo moral poravnati lastnik dreves.

Režijski obrat Občine Brda

In memoriam

Alessio Stasi: človek zaupanja, iskrenosti in poštenosti

V 47. letu starosti nas je zapustil duhovnik, zgodovinar in predavatelj Alessio Stasi. Bil je vnet iskalec in raziskovalec lokalne, tudi briške zgodovine. Rodil se je 24. junija 1976 v Gorici. Svojo mladost je preživel v sosednjem Števerjanu, kjer je obiskoval tudi osnovno šolo. Leta 2006 ga je v oglejski baziliki v duhovnika posvetil takratni goriški nadškof Dino De Antoni. Novo mašo je nekaj tednov kasneje daroval v domačem Števerjanu. Alessio Stasi je z odliko maturiral na klasičnem liceju Primoža Trubarja v Gorici in se odpravil študirat cerkveno zgodovino na Gregorijansko univerzo v Rimu. Zadnja leta je poučeval na teološki fakulteti, pred smrtjo pa tudi zgodovino na mladi novogoriški univerzi.

Z vsem svojim srcem in zanosom je raziskoval zgodovino in pisal članke, študije in raziskave v italijanščini, nemščini in slovenščini. Te so bile objavljene v številnih pomembnih zgodovinskih knjigah, nekaj njegovih zanimivih prispevkov je v prejšnjih letih izšlo tudi v Primorskem dnevniku. Kot so zapisali v časopisu Novi glas je: »S predavanjem o Gorici kot paradigmi večkulturnosti pred desetletjem očaral udeležence posveta o mejah in večkulturnosti v priredbi Generalnega direktorata za prevajanje pri Evropski komisiji.«

Domači kraji, in v veliki meri Brda, so predstavljali velik del njegovih raziskovanj, v katere je vložil veliko truda in strasti. Brda je imel rad, rad je imel Brike in Brice. Napisal je številne članke na temo briških vasi, izdal knjigo Občina Števerjan skozi čas ter zgodovinsko knjigo Cerovo: Sledovi preteklosti. Rad

se je poglobljajal v tematiko Bricev, Brik ter briških priimkov. V ta namen je gostoval in predeval tudi na dveh večjih dogodkih v Vili Vipolže - Briški priimki ter Stare briške rodbine, za katera so številni Brici dejali, da sta bila enkratna in neponovljiva.

Poleg vsega tega pa je bil predvsem Človek, ki je rad preživel čas z mladimi, jim pomagal ter svetoval. Bil je človek zaupanja, iskrenosti in poštenosti. Številni mladi v briški občini so ga imeli radi, saj jim je vedno priskočil na pomoč ter jim namenil svojo pozornost. Bil je učitelj. Bil je oseba, ki je zagotovo na Brda vplivala in tukaj pustila velik pečat. Odšel je nenadoma in nepričakovano: tja, kamor je vedno verjel, da bo prišel.

Dominik Rusjan

Oratorij 2023

Stopi na pot

Letošnjega oratorija, ki je potekal od 3. do 7. julija v Biljani, se je udeležilo 68 otrok, čez teden pa je za njih poskrbelo 25 animatorjev. Podali smo se na pustolovščino s knjižnim junakom Bilbom in skozi zabaven program spoznavali zgodbo J. R. R. Tolkiena Hobit. Kljub deževnim kapljam smo se odpravili na igrišče Čelo, kjer smo dan začeli s sv. mašo na prostem, nadaljevali pa s športnimi aktivnostmi. V četrtek so nas po vodnih igrah prišli osvežit še gasilci. Oratorij smo v petek zaključili s sv. mašo in se posladkali z rogljički, ki so nam jih podarili v Briški pekarni.

Animatorji se zahvaljujemo mesnici DeCarnis, Občini Brda, Društvu Njblške mladine, Casinoju Venko in vsem ostalim, ki so kakorkoli pomagali in pripomogli k uspešni izvedbi oratorija. Zahvala pa gre tudi staršem, ki so nam zaupali svoje otroke. Se vidimo naslednje leto.

Tinkara Prinčič

